

LESTER DEL REY

A SZÖKEVÉNY ROBOT

Lester del Rey: A szökevény robot

NNCL1595-559v1.0

LESTER DEL REY
Fordította ÁROKSZÁLLÁSY ZOLTÁN
ÁBRAHÁM RAFAEL rajzaival

A SZÖKEVÉNY ROBOT

DELFIN KÖNYVEK
Szerkeszti RÓNASZEGI MIKLÓS
MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1977

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült
Lester del Rey: The Runaway Robot,
© Lester del Rey, 1973, Victor Gollancz LTD, London
© Árokszállásy Zoltán, 1977 Hungarian translation
ISSN 0324—3222
ISBN 963 11 0745 0

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós
A szöveghűséget ellenőrizte: Boris János
Műszaki vezető: Gonda Pál
Képszerkesztő: Szecskó Tamás
Műszaki szerkesztő: Bolgár Ivánná
69800 példány, 11,5 (A/5) ív, MSZ 5601—59
76—2388. Szikra Lapnyomda. Budapest
IF 2691 — e — 7779

1. FEJEZET

HÍREK A FÖLDRŐL

Nagy nap volt. Rakétát vártunk a Földről, márpedig a Ganümedészen ez a lehető legnagyobb esemény. Ha emberek is vannak az űrhajón, az persze még izgalmasabb, de egy legénység nélküli rakéta érkezése sem akármilyen.

Ezek a rakéták üzeneteket hoztak a Földről, meg utánpótlást a készleteinkhez, s elvitték cserébe az itt termesztett gyógynövényeket és gombákat. Ezek igen értékesek, mert az egész Rendszerben csak itt, a Ganümedészen teremnek meg. A Ganümedész épp ezért fontos égitest, nem csak egyszerűen a Jupiter egyik holdja; sőt azt is mondhatnánk, hogy fontosabb az anyabolygónál is, hiszen ott semmi értékes dolog nem található — még csak szilárd felszíne sincs.

Tehát rakétát vártunk, és elindultunk Paullal a leszállást megtekinteni.

Gyalog tettük meg az utat; az űrkikötő mintegy öt mérföldre volt a lakókupoláktól. Felülhettünk volna Paul légautójára, de mi jobban szerettünk gyalog menni a kikötőbe, mert útba esnek a barlangok, és a terep is nagyon nehéz arrafelé. Az alacsony lavírozás nem könnyű, és Pault az apja, Sun Valley parancsnoka, nem engedi túl magasra menni, mert az is veszélyes lehet.

Ha még nem mondtam volna, Paul tizenhat éves fiú, és hároméves kora óta itt lakik a Ganümedészen a szüleivel meg a húgával, Jane-nel.

Én Rex vagyok, Paul robotja.

Vagyunk egypáran robotok a Ganümedészen, csak itt, Sun Valleyben több mint száz. Mi végzünk minden munkát, így aztán van közöttünk sokféle. Az itteniek mezőgazdasági robotok, erre vannak beprogramozva, ők ültetik, gondozzák és takarítják be a Földre küldött gyógynövényeket. Ők szedik a gombákat, amik a sziklákon nőnek, ők vonják ki belőlük a földi gyógyszerekhez szükséges nedveket.

Én azonban más vagyok: házi robot, s ezért magasabb intelligenciaszintre vagyok beállítva. Beszélgetni is tudok, ezért is vásárolt meg Roger Simpson (Paul apja). Paul mellett voltam attól a naptól kezdve, hogy idekerült.

Pici volt még akkor, abban a mulatságos kis űrruhájában, s nekem kellett rá ügyelnem, hogy ne kószáljon el túl messzire a lakókupoláktól. Mindig szemmel kellett tartanom, nehogy levegye a sisakját, vagy egyéb meggondolatlanságot kövessen el. Később persze, ahogy nagyobb lett, már tudott vigyázni magára.

Paul meg én nagyon közel állunk egymáshoz, hiszen minden időnket együtt töltöttük, és sok mindenről beszélgettünk. Egyszer megpróbálta elmagyarázni nekem, milyen érzés felnőni: nulláról indulni és fokozatosan tanulni meg mindent.

Ezt igen nehezen értettem meg, mert belénk már gyártáskor beépítik pl. az olyasmit, hogy az emberek nem tartózkodhatnak a kupolákon kívül űrruha nélkül.

Paul azt is elmagyarázta, mi különbözteti meg a robotot az embertől, illetve, hogy mi az egyik ilyen különbség. Ha Paul megtanult valamit, azt is megtudta, hogy ez meg az miért van úgy, ahogy van — én viszont, mint az űrruha esetében is, nem kaptam magyarázatot. Paul tudta,

Lester del Rey: A szökevény robot

miért nem szabad úrruha nélkül járni odakint; megtanulta, hogy csak akkor maradhat életben, ha levegő van a tüdejében. Én csak a veszélyről tudtam, de nem értettem, hogy az miben rejlik.

És talán még most sem értem, legalábbis nem úgy, ahogy Paul. Ez azért van, mert az én szellemi képességeim határát pontosan megszabták, amikor előállítottak, viszont ha nem gyártják az embert, hanem születik, akkor a szellemi képességeinek nincs határa.

Én vagyok a megmondhatója, hogy mennyi téveszméje lehet egy robotnak. Azt hittem például magamról, hogy kíváncsi vagyok. Ezt abból gondoltam, hogy ha Paul mindenféle kérdéseket tett fel az anyjának, akkor azt kíváncsiságnak nevezték.

Namármost én is kérdezősködöm, így hát azt hittem, hogy bennem is van kíváncsiság. De nincs. Helyette van: „bizonyos korlátozott képesség előre nem látható események felőli érdeklődésre az esetleges rongálódás elhárítása céljából.”

Ez áll a használati utasításomban.

Szóval nem kíváncsiság.

Amikor Paul ezt felolvasta nekem, nevetve mondta:

— Ne aggódj, Rex. Amíg megtudod, mi az igazi kíváncsiság, ez is megteszi.

Nevettem én is, mert humorérzékem is tápláltak belém, de nem értettem, mi az: aggódni; nem tudtam, mit ne csináljak. Meg is kérdeztem Pault, mi az, azt felelte, cikis dolog.

Aztán még hozzátette, hogy ne aggódjak miatta; erre aztán már nem szóltam semmit. Csak magamban töprengtem azon, hogy lehet egy kérdésre azzal a szóval felelni, amire a kérdés vonatkozott.

Visszatérve a nagy napra: jó korán elindultunk a rakéta elé, de amikor elértünk a barlangokhoz, Paul azt mondta, még van idő benézni a rejtekhelyre.

— Gondolod, hogy valaki rábukkant? — kérdeztem.

— Aligha, hiszen elég jól el van rejtve, de azért sose lehet tudni. Ne feledd, hogy ez a közelebbi.

Ezzel azt akarta mondani, hogy könnyebb rátalálni, mint a távolabbira (mert két rejtekhelyünk is volt). Amaz a senki földjén volt, a Jupiter felőli oldalon, mintegy tizenöt mérföldnyire Sun Walley-től.

Paul elmagyarázta nekem, hogy a földrajzi helyzetet mindig az anyabolygóhoz viszonyítják, mert a Ganümedész nem forog a saját tengelye körül; körülbelül egy hét alatt kerüli meg a Jupitert, de mindig ugyanazt az arcát fordítja feléje.

Ezt a tengely körüli dolgot igen nehezen értettem csak meg, de végül is sikerült. Paul elmondta, hogy egyes égitestek úgy forognak, mint az őrült. Nem értettem, hogy minek strapálják magukat, de nem kérdeztem meg.

Szerencse, hogy megálltunk a rejtekhelyen, mert meghibásodtam; még jó, hogy ott történt, és nem máshol.

A rejtekhely egy barlang a közeli völgyek egyikében, és igen nehéz rátalálni, mert sok ilyen völgy van a környéken. A mienket Paul megjelölte a bejáratánál; apró betűkkel kiírta: Hollywood és Vine.

Paul elmondta nekem, hogy ez egy földi helység neve, s az egyik magnószalagról ismerte. Ezeket a szalagokat is a rakéták hozzák az itteniek szórakoztatására. Tulajdonképpen azt a helyet, amelynek Paul apja a parancsnoka — az ültetvényt, a farmokat, a lakókupolákat — szintén egy földi város után nevezték el Sun Valleynek.

Lester del Rey: A szökevény robot

A Ganümédészen minden ember a Földre vágyik vissza. Egyszer megkérdeztem Pault, milyen a Föld. Izgatottnak látszott, és azt felelte: — Azt hiszem, a Föld maga a mennyország. — Ettől nem lettem okosabb, mert a mennyországról sem tudok semmit.

Paul apró betűkkel kiírta a barlang bejárata fölé: Szezám, tárulj!

Ezt az egyik könyvből szedte, a Tündérmesék címűből. Nem tudom, mik azok a tündérmesék.

A barlang bejáratát egy lapos kővel zártuk le. Ha odabent voltunk, légmentesen betapasztathattuk a réseket. Ezt néha meg is tettük, olyankor Paul levette az úrruháját, és a hordozható légzőkészülékét használta.

Ezen a napon azonban erre nem került sor, mert mihelyt beléptem a barlangba, megtorpantam, és így szóltam:

— Baj van.

Ez volt a megbeszélte jeladásunk, ha meghibásodtam. Paul azonnal megvizsgált. Egy perc múlva így szólt:

— Megvan, Rex! Megvakultál.

Ezzel azt akarta mondani, hogy kiégett a látólencse a vezérlődobozomban, ami olyasféléképpen helyezkedik el a törzsemen, mint Paul feje a vállán.

Emberi ésszel biztosan nehéz lehet elképzelni, hogy nem tudtam megállapítani, mi bajom van, de a robotok nem képesek ilyesmire. Csak annyit tudok észlelni, hogy meghibásodtam. Az már az emberek dolga, hogy megkeressék a hiba okát, és megjavítsanak.

— Még jó, hogy idejöttünk — mondta Paul. — Van itt néhány tartalék alkatrészem. — Kicsavarta a kiégett látólencsét, és betett a helyébe egy másikat.

Egyszer megpróbálta elmagyarázni nekem a látást — hogy mi az egyáltalán —, de sosem értettem meg egészen. Azt mondja, hogy én csak fekete-fehérben látok, és hogy egyszer majd szerez nekem egy színes látólencsét. Akkor majd láthatom a színeket is.

Ez biztosan nagyon jó lesz, csak azt nem tudom, mik a színek. Paul ezt is megpróbálta elmagyarázni nekem, de ezt éppúgy nem értettem, mint amikor arról beszélt, hogy én mindent csak két dimenzióban, vagyis síkban látok.

Egyszer, még kisfiú korában, azt mondta:

— Rex, ha majd nagy leszek és gazdag, átalakíttatlak olyan okossá, mint egy komputer.

Ezek a legfejlettebb robotok, és én is szeretnék közéjük tartozni, de azt hiszem, Paul erről az ígéretéről megfeledkezett. A felejtés az emberek számára megszokott dolog. Nem így a robotoknál: ami egyszer bekerül az emlékezetembe, az ott is marad. Még akkor sem felejthetnék el semmit, ha akarnám...

Miután Paul megjavított, elindultunk a barlangból, és folytattuk utunkat az úrkikötő irányába. Már majdnem odaértünk, amikor Paul észrevett egy légautót, amint a telep irányából közeledett felénk.

— Ez apa — mondta.

Onnan tudta, hogy az apja autója piros volt. Ez egy szín, és ilyen színű kocsija csak a parancsnoknak lehet. A légautó megállt a rakétakifutó mellett, Roger Simpson kiszállt, és várakozó testtartásba helyezkedett.

Mi nem mentünk közelebb, mert Paul egy kicsit messzebből szeretne nézni a rakéta leszállását.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Ott jön! — kiáltotta, s ujjával az égre mutatott. — Milyen szép!

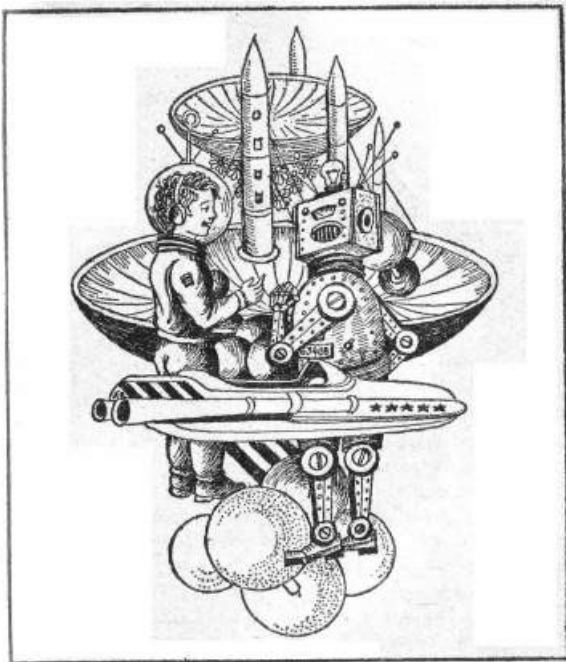
Én már előbb tudtam, hogy jön, mert a hallórendszerem érzékenyebb Paul szeménél, és hallottam a fúvókák sziszegését.

Paul karon ragadott, a szeme fénylett.

— Ugye, milyen szép? Milyen hosszú és karcsú, és milyen szép piros a lángja!

A vezérlő robot a toronyból lyukszalagról irányította a rakéta leszállását, amely most három kört tett a fejünk felett. Körvonalai élesen kirajzolódtak az ég háttérében, aztán elhomályosította őket a Jupiter fénye.

Az utolsó kör végeztével a rakéta leszállt. A vezérlő robot lefékezte és leállította a hajtóművet. Épp ott ért földet, ahol Paul apja és egy másik ember már vártak rá. A robot kinyitotta a rakéta rakodóterét, ahonnan egy létra ereszkedett alá a földre. Mr. Simpson és kísérője felmásztak a rakétába.

Paul törökülésben gubbasztott a földön, s a rakétát bámulta.

— Most kirakodják a készleteket, és berakják a földi szállítmányt — mondta. — Aztán megint útnak indítják, és óránként egymillió mérföldes sebességgel egyenest visszatér földi kikötőjébe. Bárcsak rajta lehetnék!

— Belehalnál — mondtam.

Paul a homlokát ráncolta.

— Persze hogy belehalnék. A rakétában nincs levegő. Csak úgy mondtam.

Azt feleltem:

— Szóval úgy érted, hogy szívesen utaznál benne, ha volna benne levegő?

— Igen, valami ilyesmi — bólintott türelmetlenül, mert még mindig a rakétát figyelte.

Pault néha kihoztam a sodrából, különösen akkor, ha koncentrált valamire, és én ostoba kérdéseimmel megzavartam.

Nem hasonlított az apjára. Roger Simpson jól megtermett, robusztus ember volt, majd kicsattant az egészségtől, és emberi fogalmak szerint jóképű volt; Paul viszont kissé sovány. Azt mondták, ez azért van így, mert a Ganümedészen nőtt fel, ahol kisebb a nehézkedés. Az arcszíne sápadt volt, a haja világosbarna, bár ezt csak tudtam, mert nem érzékelem a színeket. Keskeny, finom arca volt és élénk arcjátéka. Ha valami jóleső izgalomba hozta, hirtelen felragyogott. Mint most is, amikor az apja kibújt a rakétából, és lesietett a lépcsőn. A kezében egy papírszeletet tartott. Felénk nézett, és meglobogtatta, majd így szólt:

— Paul! Gyere csak! Azonnal haza kell mennünk! Anyádat nagyon fogják érdekelni a hírek!

Paul felpattant.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Miféle hírek, apa?

Mr. Simpson nem felelt. Ott maradt a rakétánál, miközben a papírt olvasta. Paul rohant feléje, én meg a nyomában, már amennyire bírtam.

Elég gyorsan futok, de nem olyan gyorsan, mint Paul. Ha túl gyorsan rohanok, elesem, és ezt Paul nem szereti, mert ilyenkor vissza kell fordulnia, hogy talpra állítson.

Így hát, amikor odaértem, Paul már ott volt, és éppen megismételte a kérdést;

— Miféle hírek, apa?

Az apja azonban csak mosolygott, és barátságosan megfricskázta az állat.

— Ne olyan hevesen! Most hazamegyünk, és majd akkor, mondom el, ha mind együtt vagyunk; anya, a húgod és te. Mindnyájan. Gondolod, hogy igazságos volna, ha neked előbb mondanám el?

Az volt a benyomásom, hogy Paul így gondolja, de ezt nem ismerhette be.

— Indulás — szólta Mr. Simpson. — Szálljatok be a légautóba, aztán irány: haza!

Egy csoport rakodó robot már menetelt is kettős sorban a rámpa felé. Ezek úgynevezett hernyótalpakon mozogtak.

— Te is, Rex — mondta Mr. Simpson. — Szállj be a légautóba.

Ez arra vallott, hogy Mr. Simpsonnak jó kedve van, és én boldog voltam, mert szerettem légautóban utazni. Lapos fenekű, nyitott kocsi volt ez, amit a végén levő három fúvóka egy lábnyira a föld fölé emelt, és ilyen magasságban lehetett rajta utazni. Magasabbra is lehetett emelni, de repülőként használni veszélyes volt. Elsősorban arra tervezték, hogy nagy sebességgel haladjanak vele közvetlenül a talaj felett.

Nagyon hamar hazaértünk. Elsőnek Mr. Simpson szállt ki, aztán Paul, végül én, mint ahogy mindig is.

A lakókupolák nem valami nagyok, épp csak akkorák, hogy befedjék a házakba való lejáratot. A Ganümedészen minden ember a föld alatt lakik. Az űrruhákat a fenn hagyják, így tett most Paul és apja is, aztán lerohantak a lakásba. Mrs. Simpson és Jane a nappaliban voltak.

Mrs. Simpson épp azzal volt elfoglalva, hogy a varrásokat erősítette meg egy űrruhán. Felnézett.

— Mi van veled, Roger? Izgatottnak látszol.

— Visszahívtak minket. Visszamegyünk a Földre! — mondta a férje.

Kijelentését néma csend követte. Paul szeme kerekre tágult, hitetlenkedve suttozta:

— Megismételnéd ezt, papa?

— Hát persze, Paul. Visszahívtak minket. Visszatérünk a Földre.

2. FEJEZET

VÁRATLAN FORDULAT

Mrs. Simpson a férjére bámult, s így Mr. Simpsonnak megvolt az az elégtétele, hogy sikerült valóban meglepnie a családját. Aztán megindult a társalgás.

— Ez igaz, Roger? És mikor?! — Simpsonné felpattant a székéből. A férje átölelte, felkapta és körbeforgatta, ahogy azt a kis Jane-nel szokta csinálni.

Időbe telt, amíg lecsillapodtak. Én némán álltam az ajtóban.

— Mikor indulunk, apa? — kérdezte Jane.

— Körülbelül tíz nap múlva — felelte Mr. Simpson. — Erről jut eszembe: más újság is van.

— Atyaisten — nevetett a felesége —, miféle újság jöhet még ezek után?

— Márpedig van még — felelte Paul apja. — Éspedig az, hogy nem akármilyen ócska utasszállítóban utazunk vissza a Földre.

Paul kérdőleg nézett az apjára.

— De apa, a Jupiterre csak másodosztályú űrhajók közlekednek!

Ez igaz is volt. A Jupiter holdjainak utasforgalmát azok a hatalmas, ormótlan rakéták bonyolították le, amelyek a nehezebb teherárakat is szállították. Minthogy ide nem jelentkezett elég turista, nem volt értelme kizárólag személyszállító járatokat indítani.

Jane fel-alá ugrált, és tapsikolt örömeiben.

— Akkor hogy megyünk, apa? Mondd meg!

— Nos — mosolygott Mr. Simpson —, ezúttal nagyszabású személyzeti csere lesz. Egy Orion típusú űrhajót küldenek értünk, a Csillagkirálynőt.

— Apa, ez klassz! — mondta Paul —, de hiszen az Orionokat a Vénuszra szokták küldeni! Minden van rajtuk. Uszoda, térhatású színdarabok ...

— Meg friss gyümölcs, banán meg narancs — vágott közbe Jane.

Mrs. Simpson megsimogatta a lánya fejét.

— Szegénykém, te még nem is ettél friss narancsot, ugye?

Mr. Simpson felkacagott.

— Hát azért nem kellett éppen éheznie. A mirelit narancs is épp elég jó.

— Luxushajó — ismételte Paul, mint aki még mindig nem hiszi.

Mindent elmesélt nekem a belső bolygók életéről, a nagy hajókról, amelyek a Vénusz és a Mars üdülőhelyeire szállítják az emberieket, az űrkor csodáiról, amelyek olyan sokat jelentenek számukra.

— Olyan sokáig voltunk felfedezők — mondta Mr. Simpson. — Most visszamegyünk, és újra megtanuljuk, milyen az: emberként élni.

Amikor Paul karon fogott, és körtáncba kezdett velem, Mr. Simpson, aki már megnyugodott, gondterhelten, homlokát ráncolva figyelt minket.

— Rajta, Rex! — kiáltotta Paul. — Még sok a dolgunk, és már csak tíz napunk van rá!

Megindult, hogy kivonszoljon a szobából, de Mr. Simpson rászólt:

— Paul! Van egy megbízásom Rex számára. El akarok küldeni véle egy-két hivatalos iratot az ültetvényre. Amíg távol van, mesélek neked a terveimről.

Lester del Rey: A szökevény robot

Pattogva beszélt, és én éreztem, hogy zavarban van, bár nem volt goromba Paullal. Paul olyan izgatott volt, hogy semmit nem vett észre.

— Oké — mondta. — Igyekszem segíteni neked, amiben csak tudok.

Mr. Simpson — úgy éreztem, kissé kényszeredetten — újra elmosolyodott, és átölelte Pault.

— Kösz, Paul. Tudod, hogy most már nagy fiú vagy, és hozzá kell szoknod ahhoz, hogy felnőtt leszel csakhamar, ami kellemetlen dolgokat is hoz magával.

Tudtam, hogy ez valami rosszat jelent, csak azt nem tudtam, hogy mit. Úgy látszik, Paul még mindig nem vette észre, mert azt kérdezte:

— Mi kellemetlen van abban, apa, hogy visszamegyünk a Földre?

Mr. Simpson nem felelt. A zsebébe nyúlt, és kivett onnan egy borítékot, majd átnyújtotta nekem.

— Kézbesítsd ezt Mr. Kagennek a 2-es finomítóban, Rex. A választ nem kell megvárnod.

Nyomban elindultam, és az úton hosszan törtem a fejemet. Miért akart engem Mr. Simpson eltávolítani? Mert hogy volt rá oka, abban biztos voltam.

Az úton végiggondoltam, mi történhet az alatt a tíz nap alatt, ami még hátravan a nagy luxushajó indulásáig, örültem, hogy földi napokról van szó, mert a Ganümedész napjai, amelyek a keringési időhöz igazodnak, hosszabbak. Itt egy nap körülbelül százhetven óra, míg a Földön csak huszonnégy.

Paul elmesélte nekem, hogy a Földön az éjszakák nagyon sötétek, míg nappal ragyogóan süt a Nap. Ez itt, a Ganümedészen, kissé másképp van. Itt soha nincs olyan sötét, mert a Jupiter csaknem egészen betölti az égboltot, és mindig visszaveri a Nap fényét.

A Ganümedészen a földi időszámítást használják, és az órákat a Földről sugárzott fényjelekhez igazítják.

Elértem a 2-es üzemet anélkül, hogy rájöttem volna, mi okozott gondot Mr. Simpsonnak; itt várakoznom kellett, mert Mr. Kagen, a telep vezetője éppen nem ért rá.

Azzal ütöttem el az időt, hogy egy üzemi robotot figyeltem, amely a gombafinomító mellett dolgozott. A gépbe nem lehetett beelátni, de én tudtam, hogyan működik. Egy nagy csomó gombát beöntöttek a gépbe, majd vizet a tetejébe. Ezt a vizet felforralták, és ez tette lehetővé, hogy a gombákból a hasznos nedvek kiszivárognak a megfelelő nyomás mellett.

A víz a nedvekkel egy alsó tartályba csöpögött, és — mivel a víz könnyebb fajsúlyú, mindig a felszínen maradt. Csak ki kellett nyitni alul egy csapot, és leereszteni a nedveket a szállítótartályokba. Egyszerű művelet volt.

Arra gondoltam, vajon mit gyógyítanak a Földön ezekkel a nedvekkel? Persze, legalábbis akkor, ez nem érdekelt igazán. Igazán valami más érdekelt. Amikor Mr. Kagen felbukkant, átadtam neki a levelet, és nyomban hazaindultam.

Olyan gyorsan futottam, amennyire csak tudtam, mégis egy teljes óráig tartott az út. Amikor beléptem a lakásba, Paul éppen az apjával beszélgetett.

Nem vettem észre. Megálltam és figyeltem, mert számítottam arra, hogy rájövök, mi a probléma.

A szobájuk ajtaja zárva volt, és nem értettem minden szavukat tisztán, de Paul hanghordozásából így is észrevettem, hogy ingerült.

Lester del Rey: A szökevény robot

Ez szokatlan dolog volt. Mr. Simpson nem az a fajta ember, akivel a gyerekei feleselnek. Nem mintha goromba volna. Ő és a felesége is hittek a fegyelemben, de ez a gyerekek számára nem volt nehéz, mert igazságosan bántak velük, és szem előtt tartották az érdekeiket. A Simpson család otthona többnyire visszhangzóit a nevetéstől. Ezért is volt olyan jó Paulhoz tartozni.

Most azonban Paul vitába keveredett az apjával, s ennek az lett az eredménye, hogy az megmakacsolta magát. Közelebb kerültek az ajtóhoz, és elkaptam egy-két szavukat.

Paul azt mondta:

— Ez nem szép! Útilaput kötni a talpára!

Mr. Simpson felnevetett.

— Hát ezt a kifejezést meg hol szedted fel?

— Mit tudom én! Valahol.

— Azt se tudod, mit jelent.

Én se tudtam. Azt tudtam, mi az az útilapu. Paul mondta, hogy a Földön terem. A Földön csupa olyasmi terem, ami a Ganümedészen nincs. Ha valami ilyesmivel kötik össze az embert, az azt jelenti, hogy olyan fog történni velem, ami még nem történt — gondoltam.

Azt azonban nem tudtam, hogy ennek mi köze van ahhoz, ami Pault bosszantja. Az egész nagyon titokzatos volt és én nem akartam, hogy rajtakapjanak, amint hallgatózom. Bementem Paul szobájába, hogy megvárjam. Tudtam, hogy ő majd időben mindent elmond nekem.

Ebben azonban tévedtem.

Belépett a szobába, rám nézett, aztán így szólt:

— Ó, hát itt vagy!

Szomorú volt a hangja, és ráncos a homloka, amint elment mellettem, és az ágyra dobta magát, anélkül, hogy rám nézett volna megint. Nem tudtam, mit mondhatnék, mert nem értettem, hogy mi van velem — így hát vártam.

Ez zavarba hozta. Csakhamar megszólalt:

— Nem mondanál mégis valamit? Miért állsz ott, mint egy faszent?

Tudtam, hogy most nagyon komoly a dolog, mert így még sohasem beszélt velem.

— Mit mondjak?

— Amit akarsz.

— Nagyon jó lesz visszamenni a Földre.

— No persze! — mondta gúnyosan. Úgy látszott, hogy amit mondtam, még csak növelte a dühét. — De hát végül is mi van abban a Földben! Itt se volt rossz, a Ganümedészen.

— Nem, de a Földön majd nem kell úrruhát viselned.

— Hülyén fogom érezni magam úrruha nélkül.

— Ez nem igaz, mert ott mások se viselnek úrruhát.

— Ahhoz képest, hogy robot vagy, túl sok eszed van — mondta.

— Belém tápláltak egy bizonyos logikai együttthatót, ami, képessé tesz alapvető következtetések levonására.

— Kérlek, állj le. Fáradt vagyok. Aludni szeretnék.

Ott maradtam mozdulatlanul, míg végre Paul felém fordult, és szemrehányóan nézett rám. A robotokat általában ki szokták kapcsolni, ha éppen nincs rájuk szükség. Főleg a munkarobotokat, mert ezek elemmel működnek, és ha kikapcsolják őket, úgy gazdaságosabb.

Paul azonban sosem kapcsolt ki engem. Ez azért volt, mert én tudtam beszélgetni, és mindig beszélgettünk is, miután lefeküdt. Ha

Lester del Rey: A szökevény robot

elaludt, én ott maradtam az ágya mellett, és vártam, amíg felébred. Akkor aztán ott folytattuk, ahol abbahagytuk.

Ilyen körülmények között egyszeri feltöltés után körülbelül tíz földi napig működtem zavartalanul. Ha álmosnak éreztem magam, az azt jelentette, hogy kezdek kimerülni. Ha kifogyott belőlem a töltés, elvesztettem az eszméletemet.

Paul felkelt az ágyról. Arca komor kifejezést öltött. A kapcsolómhoz nyúlt — alig hittem a szememnek.

Eddig még sosem kapcsolt ki — most erre is sor kerül.

Mielőtt elvesztettem az öntudatomat, arra gondoltam, vajon mivel haragítottam magamra...

Felébredtem. Paul szobájában voltunk, rajtam kívül Mr. Simpson és egy idegen volt jelen. Paul nem volt ott.

Mr. Simpson éppen azt mondta:

— Egyike a Gleenwood Electronic legjobb típusainak. Q-5-7-es. Ez a modell olyan jól sikerült, hogy máig is gyártják. Nem önjavító, de értelmi szintje alig marad el a komputerekétől, ír, olvas, tisztában van a számtani alapműveletekkel, így természetesen, képes egyszerű szerelői és könyvelői munkára is.

Az idegen farmer volt, erről árulkodott vörös keze, viseltes bőrruhája és enyhe kancsalsága, ami azt jelezte, hogy sokat tartózkodott a Jupiter állandó fényében.

— Milyen nyelven beszél? — kérdezte. Mély hangon szólt, és éreztem — ámbár nem volt sem kegyetlen, sem érzéketlen ember —, hogy számára csak az üzlet fontos.

— Csak angolul — felelt Mr. Simpson. — De bele lehet táplálni egyéb nyelveleckéket is. Társalkodónak vettem a fiam számára, és minden tekintetben meg voltunk elégedve vele. Jó személyisége van.

Tudtam, mi történik. Alkut kötöttek rám, és Mr. Simpson éppen a jó tulajdonságaimat ecsetelte a vevőnek. Az a megjegyzés a személyiségről nagyon lényeges pont volt. Mert ugyan a robotokat szériában gyártják, és azon belüli minden példánynak egyformának kellene lennie, a tényleges helyzet nem ez. Ami a személyiséget illeti, az adott képességek határain belül minden egyes robot egyéniség. Ezt azonban nagyon kevesen tudják magukról. Én is csak azért tudom, mert Paullal beszélgettünk ilyesmiről. Tudom, hogy egyes robotoknak vannak bizonyos emberi vonásaik. A robotok működési elve igen bonyolult. Ha valamelyik elromlik, a biztosítékoknak elvileg le kell állítani őket, de előfordul az is, hogy a biztosíték csődöt mond, és a „beteg” robot tovább működik. Egy-két ilyen esetben el is szabadul, közveszélyessé válik, és ilyenkor meg kell semmisíteni. A jó személyiség nagyon fontos dolog.

— Úgy hallottam, azért adja el, mert nagyon sokba kerülne az elszállítása — mondta az idegen.

— Így igaz. Egy társasági szabály értelmében az ő útjukat nem térítik vissza. Még mindig jobban jövök ki, ha a Földön egy új robotot veszek a fiamnak. — már úgy értem, ha még mindig úgy érzi, hogy szüksége van rá.

— A Földön lesz társasága — mondta az idegen, s a hanghordozásából úgy ítéltém, hogy irigyli Simpsonékat.

— Én is erre számítok — mondta Mr. Simpson.

— Mit kér érte?

— Azt hiszem, ötezer megfelelő ár volna.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Nem sok egy kicsit?

— Nagyon jó robot. Még egy egyszerű munkagépért is többet kellene fizetnie, ha újonnan hozatja.

— Rendben. Kezet rá!

Már régóta magamnál voltam, de nem mozdultam, és nem is szóltam semmit. Most így szólt Mr. Simpson:

— Rex, bemutatom az új gazdádat, Hennings urat. Ő az egyik legnagyobb ültetvény tulajdonosa ezen a telepen.

— Jó napot, Mr. Hennings — mondtam.

— Szervusz, Rex — felelte. — Úgy hallottam, egész intelligens vagy.

— Igen, Paul sok mindenre megtanított.

— No hát annak nem sok hasznát veszed majd, legalábbis egyelőre nem. A farmon foglak alkalmazni.

— Rexet megteheti felügyelőnek is — mondta Mr. Simpson.

— Ami azt illeti, már van egy ellenőröm és két segédem is. Ezzel együtt hét robotom lesz. Talán majd később veszek még egyet.

Megfordult a fejemben, hogy Mr. Hennings talán mégsem olyan kedves ember, mint először gondoltam. De aztán így szólt:

— És a fiú tudja, hogy eladja a robotot?

— Igen — mondta Mr. Simpson —, megbeszéltem vele.

— Gondolom, el akar búcsúzni Rextől — mondta Mr. Hennings.

Mr. Simpson elmosolyodott.

— Köszönöm, ha van ideje kivárni. Nem ebédelne velünk?

— Köszönöm, örömmel.

Mr. Simpson hozzám fordult.

— Paul odakint bíbelődik a légautóval. Menj, Rex, búcsúzz el tőle.

Engedelmeskedtem. Paul odakint ült a légautóban. Csendben figyelt, míg odamentem hozzá.

— Az apád küldött, hogy búcsút mondjak neked.

— Gondolom, engem hibáztatsz azért, hogy eladunk téged. Azt hiszed, az én ötletem volt.

— Nem. Az apád ötlete, és nagyon jó ötlet. Túl sokba kerülne a szállításom.

— De ez aljasság! — fortyant fel. — Nem szép, hogy elvesznek tőlem!

— Felnőtt leszel, Paul. Már nem soká lesz szükséged társra.

— Kérlek, ne beszélj ilyen emelkedetten!

— Mi az, hogy emelkedett? — Ezt a szót nem ismerem.

— Tessék, már megint! — mondta Paul. — Emelkedett az anyyi, mint... áh, ne is törődj vele! A szavaknak úgysem veheted semmi hasznát a farmon.

— Mr. Hennings jó ember, ő javasolta, hogy mondjunk búcsút egymásnak.

— Te már azt hitted, hogy én nem is akarok elbúcsúzni tőled, ugye?

— Azt hiszem, Paul, te most rosszul érzed magad, és szomorú vagy, mert itt kell hagynod engem.

— Hát persze. De ugye, tenni nem teszek ellene semmit?

— Azt hiszem, tennél, ha tudnál.

Hirtelen felegyenesedett.

— Szállj be!

— Miért?

Megfordult, és rám bámult.

— Amióta ismerlek, először kérdezted ezt.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Igaz — mondtam —, és nem is tudom, miért tettem.

— Azért, mert most már nem én vagyok a gazdád. Mert arra gondoltál, vajon Mr. Hennings is azt akarná-e, hogy beszállj a légautóba.

— Gondolod, hogy ezért?

— Igen. De azért csak szállj be. Kimegyünk a barlanghoz.

Beszálltam. Paul vezetése láttán arra gondoltam, vajon mit szólna ehhez az apja. Vajon dühös volna Paulra, amiért magával vitt?

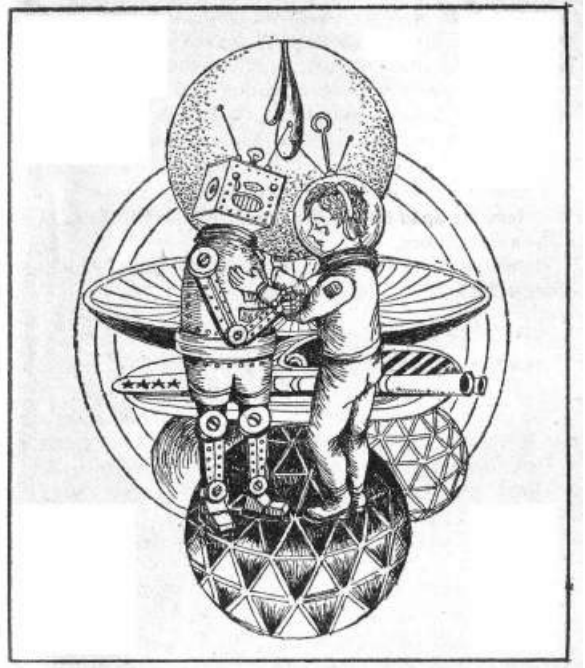
Persze nem is számított, mert nem mentünk messzire. Már vártam, hogy megint együtt legyek Paullal a rejtkehelyen, de aztán odaértünk, és ez valahogy mégsem volt olyan, mint régen. Már nem tudtunk egymásnak mit mondani. Alig voltunk ott pár percet, Paul megszólalt:

— Gyerünk vissza. Most már nem szeretem ezt a helyet. Soha többé.

Visszamentünk a légautóhoz, és épp akkor értünk a lakókupolához, amikor Mr. Simpson kikísérte onnan új gazdám.

Beszálltam Mr. Hennings légautójába, gyorsan búcsút vettem Mrs. Simpsonsól és Jane-től, aztán útnak indultunk.

Egyszer visszafordultam. Ott álltak és integettek, Paul nem volt köztük.

3. FEJEZET

A FARM

Egyes dolgokat nem szerettem az új életemben. Nem tudtam például kivel beszélgetni. Nem engedték meg, hogy olvassak. A munkaidő lejártakor üzemen kívül helyeztek, és csak az új munkanap kezdetekor nyerhettem vissza az eszméletemet.

Azt mégsem mondhatnám, hogy Mr. Hennings rosszul bánt volna velem. Az ember nem úgy jó egy robothoz, mint ahogy egy másik emberhez jó. Egy robotot nem lehet például agyondolgoztatni, ha megfelelő időt fordítanak (ezt a kifejezést is Paultól tanultam) a karbantartására. De ha nem tartják karban, vagy gyöngé, kimerülőfélben levő teleppel kell dolgoznia, a robot az emberi nyomorúsághoz hasonló dolgot érez.

Mr. Hennings gondosan bánt a robotjaival. A felügyelője, Mr. Bellows komor, szótlan ember volt, de jó munkaerő; tökéletesen karbantartotta a robotokat, és minden harmadik munkanap után feltöltötte őket.

A munkaidőt az emberek teherbírásához igazították, nem a robotokéhoz, mert Mr. Hennings sosem működtette a gépeit ellenőrzés nélkül. Lehet, hogy ezt a nagyobb termelékenység érdekében akarta így, de akkor is emberséges dolog volt. A magára hagyott robot könnyen megsérülhet, s akkor mozdulatlanul kell várnia, amíg valaki a segítségére siet. A robot ilyenkor a szenvedéshez hasonló dolgot él át, mert beletáplálják, hogy vigyáznia kell a saját testi épségére, és ha valamelyik alkatrésze meghibásodik, félelmet érez.

Azt mondhatnánk, hogy Mr. Hennings hat robotjának jó sora volt. Az ő felépítésük abban különbözik az enyémtől, hogy egyetlen, szögletes dobozból állnak, amelyből két kar nyúlik ki, alatta pedig egy lapos, széles hernyótalp van, amelynek segítségével könnyedén mozoghatnak előre-hátra a palánták sorai között. Hosszú, csőszerű karjuk van, érzékeny acélujjakkal, s a begyűjtött növényeket a törzsükben tárolják és szállítják tovább.

Én más vagyok. Minthogy az emberek körül kell tevékenykednem, és bonyolultabb feladatoknak is eleget kell tennem, nekem csőszerű a lábam is, és a karjaim mozgékonyabbak. A felső vezérlődobozom berendezése is bonyolultabb. Mindkét oldalán rács van, ami a halló- és beszélőkészülékemet takarja. Ezek fölött rövid antennák találhatóak melyeknek segítségével képes vagyok rádiójelek kibocsátására vagy vételére.

Orrom és szám nincsen, de van egy szemem, legalábbis annak nevezhetjük a vezérlődobozom közepén levő látólencsés égőt.

A felügyelő két segédje még nála is komorabb és hallgatagabb volt. Ezek született Mars-lakók voltak, azzal a jellegzetes, zöld, kagylószerű testtel, amilyen csak nekik van.

A Mars-lakókkal nem szívesen álltam volna szóba, azt hittem, hogy Mr. Bellows szívesen elbeszélget majd velem, ha van egy kis ráérő ideje.

Csalódnom kellett. Jobban szeretett egyedül üldögezni, és az újságokat és magazinokat bújtá, melyek mikrohullámon érkeztek Ganapoliszba, a Ganümedész egyetlen jelentősebb városába, s innen küldték szét őket a bolygó minden kolóniájába.

Lester del Rey: A szökevény robot

A második munkanap végeztével a szállására mentem, egy felszíni barakkba a javítóműhelyeket borító kupolái alatt, és megkérdeztem, hogy miben lehetek a szolgálatára.

Zömök kis Föld-lakó volt, ráncos arccal, nagy, fényes szemmel. Bambán nézett rám, aztán megszólalt:

— He? Hogyan?

— Azt kérdeztem, miben lehetek a szolgálatára.

— De hát már elvégezted a napi munkát.

— Igen, de arra gondoltam, akadhat esetleg más tennivaló is.— Például kitakarítanám a szállását.

Gyanakvóan körbenézett.

— Itt nincs piszok.

— Csak arra gondoltam, hogy segíthetnék valamiben.

Látni való volt, hogy Mr. Bellows mindent maga végez.

Azt mondta:

— Te ugye mindenestül voltál a parancsnoknál?

— Paulnak, a parancsnok fiának voltam a társalkodója.

— Nahát, az én apám nem parancsnok, és nincs is szükségem társalkodóra.

— Beszélgethetnénk pedig, ha befejezte az olvasást. Sok témában járatos vagyok.

— Nem akarok beszélgetni, punktum! Különösen nem egy robottal. Fogyasztja az áramot, és pénzbe kerül. Megvizsgáltak már ma?

— Nem. Az ültetvényről egyenesen ide jöttem.

— Eredj, menj ki a barakkba, és ellenőriztesd magad. A fiúk nem fognak egész éjjel rád várni.

— Igen, uram — mondtam. Amint megfordultam indulásra készen, az asztalra mutattam. — Elvihetek egy magazint ma esti olvasnivalónak?

Kerekre tágult szemmel bámult rám.

— A galaxisát! Még hogy egy robot olvasnivalót kérjen! Ilyet még nem is hallottam!

Mintha csak a fejét kértem volna kölcsön.

— Elnézést — mondtam —, ha volna egy magazinom, kellemesen tölthetném az időmet.

— Kellemesen fogod eltölteni! — üvöltötte. — Kikapcsolunk a többi robottal együtt. Minek képzeled magadat? A Mars-király ija-fijának? Eredj innen!

— Igen, uram — mondtam engedelmesen; kimentem a barakkba, és beálltam a sorba a többi robot mellé. Meztelennek éreztem magamat, amint a két segéd ellenőrizte a többi robotot — meztelennek, mert a nadrágomat elvették tőlem. Ez maguknak biztosan furcsán hangzik, hogy egy robot nadrág nélkül zavarban érzi magát. De a házi robotokon nadrág és kötény is van, hogy a zsebekben kisebb tárgyakat tarthassanak. Mr. Henningsnek viszont első dolga volt, hogy a nadrágomat levettette velem, mert szerinte egy mezőgazdasági robot gatyában nevetséges látvány.

Mindent összevetve: nem voltam valami boldog Mr. J Hennings farmján. Nem volt jó érzés arra várni, hogy kikapcsoljanak. Elvették a nadrágomat is, nem adtak olvasnivalót, és beszélgetni sem tudtam senkivel. Magányos voltam, ez az igazság. Hiányzott nekem Paul. Paul cserbenhagyott.

Amikor ez a gondolatom támadt, gyorsan leintettem magamat. Így nem szabad gondolkozni. Egyáltalán nem hagyott cserben. Teljesen

Lester del Rey: A szökevény robot

logikus volt, hogy ne vigyenek a Földre a Simpson családdal együtt. Végül is csak robot vagyok, semmi több. Nem vagyok ember, még ha néha annak érzem is magamat. Legalábbis azt hittem, hogy az érzéseim olykor hasonlítanak az emberi érzelmekre.

De ez nem lehet igaz. Engem emberek alkottak emberek szolgálatára, és az emberek fognak megsemmisíteni, ha úgy akarják. Nem rendelkezem az ő elidegeníthetetlen jogaikkal. De az lehetséges volt, hogy Paul hiányozzon nekem. És hiányzott is. Hiányzott mindaddig, amíg az egyik Mars-lakó meg nem vizsgált, be nem nyúlt a törzsembe, és ki nem kapcsolt éjszakára.

Paul még másnap is hiányzott nekem, és a két rákövetkező napon is. A munkám egyhangú volt, nem is kellett rá odafigyelnem, így egész idő alatt csak arra gondoltam, hogyan éltünk Paullal: a barlangokban töltött szabadnapokra, amikor mindenféléről beszélgettünk; az utazásokra Paul légautójában, vele és az örömeiben sikoltozó Jane-nel, akit én fogtam, hogy ki ne essen; mindazokra az órákra, napokra és hetekre, amelyeket Paullal töltöttem; arra, hogy nőtt fel Paul, s hogy ismertem meg, hogyan tanultam meg, mikor akar beszélgetni velem, és mikor hallgatna inkább. Paul hiányzott.

A törzsem nem elég nagy, így nem lett volna gazdaságos, hogy növényeket szállítsak. Külön munkát kaptam: kioktattak növénytermesztésből, és mivel a növények nem egyszerre értek be, körül kellett járnom az egész farmot, és jelentenem Mr. Bellowsnak, mi a helyzet az egyes területeken, hogy mindig a megfelelő időben küldhesse a hat robotot aratásra. Ez azért volt fontos, mert a túlérett növényekért sokkal kevesebbet fizettek a feldolgozóban.

Ez némi szabadságot biztosított nekem, és ez jó volt. De lehet, hogy rossz volt, mert sokat voltam egyedül, és így többet gondoltam Paulra.

Már egy hete voltam Mr. Hennings farmján, de nem lázadtam a helyzetem ellen. Megszoktam az új munkát, és eszemben sem volt, hogy megszökjem, vagy valami hasonló bolondságot műveljek. De egy délután, amint jelenteni jöttem éppen, Mr. Bellows rádióján a következőket hallottam:

— Szép látványt nyújt az égből leereszkedő Csillagkirálynő, amint a kikötőnk felé tart. És emlékezetes is lesz ez a nap, mert a belső bolygók büszke hajói közül elsőnek ez érkezett ide a Jupiter világába. Vörös és ezüst törzse láttán mindnyájan a Földre gondolunk, s arra a napra, amikor majd mi is hazatérhetünk. Irigyeljük a szerencsés hazautazókat, de ugyanakkor együtt örülünk velük, azokkal, akik holnapután beszállnak a Csillagkirálynőbe, és átsuhannak vele az úron, a Föld zöldellő dombjai felé...

— Mit keresel itt?

— Jelenteni jöttem.

Mr. Bellows mogorván nézett rám a tervasztala mellől.

— Akkor meg mit álldogálsz itt? Halljam azt a jelentést, aztán mehetsz vissza a munkádra. — Elzárta a rádiót. — Vén papagáj — mormogta.

— Ugye, maga is vissza akar menni a Földre?

Rám bámult.

— Nem szoknál le arról, hogy üres fecsegésre pazarolod az áramot? Mi a helyzet a déli oldalon?

Lester del Rey: A szökevény robot

— Még nem érett teljesen, de többnyire gyors a fejlődés. Holnap megint meg kell néznom. A délnyugati oldalon négy parcella holnap délre beérik.

— Hány robot kell hozzá?

— Három.

— Sok.

— Ha kevesebb megy, nem tudják időben leszedni.

— Na jó — morogta.

— Most a keleti oldalra megyek.

— Akkor indulj. Ne vesztegeds itt többé az időt.

Kiléptem a barakkból, és kelet felé ügettem, miközben a bemandó szavai jártak a fejemben: „...a szerencsés hazautazók... akik holnapután beszállnak a Csillagkirálynő-be...”

Ez a Simpson családot jelentette. Pault.

Akkor már tudtam, hogy még egyszer látnom kell, mielőtt elmegy.

Különös gondolat volt, és azt hiszem, meg is ijesztett — mert engedetlenség volt, amit a belém táplált lelkiismereti áramkörnek azonnal törölnie kellett volna.

Meg is próbálta. Éreztem a vezérlődobozomban zajló harcot, de a gondolat sértetlen maradt. Nem sikerült törölni. Látnom kellett Pault még egyszer, mielőtt elmegy a Földre, és erre csak egy mód volt.

Elhatároztam, hogy megszököm.

Nem akartam igazán szökevény lenni. Vissza akartam jönni, ha már a Csillagkirálynő felszállt a Ganümedésről.

De azt, amikor a Simpson család beszáll, látni akartam, hogy még egy utolsó pillantást vethessek Paulra.

4. FEJEZET

A SZÖKÉS

Amikor másnap reggel bekapcsoltak, semmi változást nem tapasztaltam. A gondolat, hogy meg kell szöknöm, még mindig bennem volt.

Most már nem tartottam félelmetesnek. Megszoktam, beépítettem a gondolatmenetembe, és most már ez vezérelte cselekedeteimet.

Úgy döntöttem, hogy másnap reggel megyek el. Az ellenőrzést az úrkikötő felőli oldalon kezdem, és egyszerűen továbbhaladok ugyanabban az irányban. Körülbelül tizennyolc mérföldes maximális óránkénti sebességgel tudok még biztonságosan haladni, és ezt a tempót korlátlan ideig tudom tartani. A futás sok áramot fogyaszt, a négyórás út az úrkikötőig annyit emészt fel, amennyi különben egy átlagos napra elég volna. Ahhoz viszont marad elég, hogy visszatérhessek Mr. Hennings farmjára a Csillagkirálynő startja után.

Kissé elszomorodtam, ha arra gondoltam, mi történik majd visszatérésem után. Mr. Hennings azt fogja hinni, hogy elvesztettem a tájékozódási képességemet, és eltévedtem, ezért aztán többé nem bízna meg bennem, és távvezérlés alá helyezne, ami azt jelentené, hogy egy bizonyos területen belül mozoghatok csak. Azaz a rabságot.

De ez sem érdekelt különösebben. Ha Paul elmegy a Földre, nékem már teljesen mindegy, hol vagyok; lehetek akár Mr. Hennings farmján is.

Szerencsére épp azon az éjjelen töltöttek fel minket energiával, és így másnap reggel teljes készlettel indulhattam útnak. Amint elértem az ültetvénynek az úrkikötő felőli oldalát, visszanéztem. Nem láttam senkit, így továbbmentem.

Beállítottam magamat a megfelelő sebességre, és folytattam utam a kikötő felé. Útközben több légautóval is találkoztam, de egyik sem jött igazán közel hozzám. Persze az sem lett volna baj, mert azt hitték volna, hogy valami megbízatást teljesítek.

Azt sem tudták volna, hogy azonos vagyok azzal a robottal, melyet Mr. Hennings vásárolt Mr. Simpsonsótól. A mezőgazdasági robotoktól meg tudtak ugyan különböztetni, de a magamfajtaból is van még egy pár a Ganümedészen, így csak a gyártási számom alapján ismerhettek volna fel. Ez minden robot törzsére rá van vésve, azonban, hacsak nem lopott vagy szökött robotról van szó, ez senkinek nem mond semmit.

Könnyedén hagytam magam mögött a mérföldeket, s mintegy négy óra múlva feltűnt a láthatáron az úrkikötő. Nemsokára megpillantottam starthelyén a büszke Csillagkirálynőt is.

Olyan hatalmas volt, hogy minden eltörpült a környezetében. Még a vezérlőtorony, az úrkikötő legmagasabb épülete is csak a derekáig ért.

Közelebb érve már láttam körülötte a parányi embereket is. Messzi mérföldekről sereglettek össze a Csillagkirálynő megtekintésére.

Nagy nyüzsgés volt a kikötőben. Két rakodónylás is tárva volt, és egy sereg robot rakodta be a Földre visszatérő családok poggyászát. Sok-sok bútort, ládát cipeltek. Megfordult a fejemben, hogy egy, mindössze öt láb magas robot ide vagy oda nem sokat számítana.

Ez azonban önsajnálattal volt. Töröltem ezt a gondolatot, és feltűnés nélkül elvegyültem a tömegben. Senki sem törődött velem. Rajtam kívül jó néhány robot volt még ott, egyesek mozdulatlanul vártak a

Lester del Rey: A szökevény robot

gazdájukra, mások, akiknek szabadabb mozgást engedélyeztek, sétáltak, nézelődtek.

Körbejártam az űrhajót, minden oldalról szemügyre vettem. A rakodási oldalon volt nagyobb forgalom; ez volt hátul, az utasfeljáró elől.

A feljáró elé hosszú szőnyeget terítettek, ünneplőbe öltözött emberek — az elutazók és a búcsúztatásukra

megjelentek — nyüzsögtek, beszélgettek, nevetgéltek mellette.

Hirtelen megdermedtem, teljesen hatalmába kerítette a félelem.

A hajó távolabbi végénél megállt egy légaútó, és két férfi szállt ki belőle. Mr. Hennings és Mr. Bellows

volt. Lerítt róluk, hogy nemcsak nézelődni jöttek. Nyilvánvalóan egy szökött robotot kerestek. Nem álltam még tünődni azon, hogy milyen hiba csúszott a számításomba. Ez nem volt érdekes. Sokkal fontosabb dolgokon kellett most törnöm a fejemet, elsősorban azon, hogy rejtőzzem el addig, amíg Paul beszáll a Csillagkirálynőbe. Hiszen ezért jöttem, ez volt a célom: még egyszer, utoljára látni Pault.

Csak ez sikerüljön, aztán már nem érdekel semmi. Körülpillantottam, és észrevettem három velem azonos típusú robotot, akik egy kupacban álltak és beszélgettek.

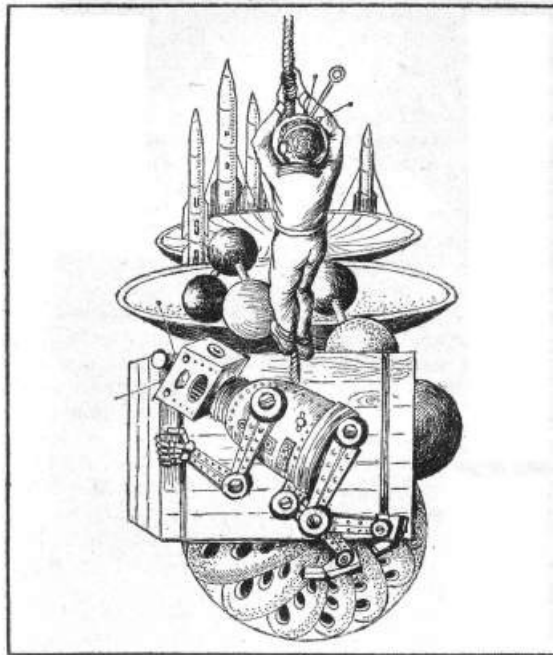
Odamentem, és hozzájuk csapódtam, így még ha nem is kerülhetem el Mr. Bellows sasszemét, nem tud azonosítani. A három robot azonban csakhamar három különböző irányba indult. Amellé szegődtem, amelyik távolodott az űrhajótól, remélve, hogy gazdám és a felügyelő a másik irányba néznek.

Ekkor újabb ijesztő gondolatom támadt; ez még rosszabb volt, mint az előző. A többiek nadrágot és kötényt viseltek, de rajtam nem volt nadrág.

Szerencsére sikerült egy ládarakás mögé rejtőznöm, még mielőtt Mr. Bellows észrevett volna, Éppen felém fordult, de majdnem biztos voltam benne, hogy nem vett észre. Hogy megbizonyosodjam, kikukucsáltam a ládák mögül a másik oldalon. Azok ketten még mindig ugyanott álltak az utasfeljáró mellett, ahol megpillantottam őket. Mr. Bellows a tömeget fürkészte tekintetével, mintha várt volna valakit.

Valami felzúmmögött a vezérlődobozomban. Acélkezemmel úgy megmarkoltam az egyik üres ládát, hogy darabokra tört. A Simpson család érkezett meg: épp most szálltak ki az utasfeljárónál a légaútból.

Ott voltak mind a négyen, de én csak Pault figyeltem. Láttam rajta, hogy nem valami boldog; nem úgy, mint a nevetgélő Jane, aki az anyja karjába csimpaszkodott, és minduntalan kérdésekkel nyaggatta; nem úgy, mint Mr. Simpson, aki férfiasan igyekezett palástolni az örömét, de nem nagy sikerrel.

Lester del Rey: A szökevény robot

Paul még csak nem is mosolygott. Komoran pillantott a nagy úrhajóra, mintha mindegy volna, hogy ott van-e vagy sem. Aztán a tömeget fürkészte tekintetével.

Semmi nem vonta magára a figyelmét, amíg Mr. Hennings észre nem vette Mr. Simpsonékat, és meg nem indült feléjük, nyomában Mr. Bellows-zal. Mr. Hennings mondott valamit Simpsonéknak, közben dühösen hadonászott a karjával.

Megpróbáltam leolvasni a szájáról, mit mond, de erre nem is volt igazán szükség. Kitalálhattam magamtól is. Most már azt is tudtam, mi volt a baj. Kerestek a farmon; valószínűleg a szokásosnál alaposabban akartak ellenőrizni, és hogy nem találtak, feltételezték, hogy visszaszöktem Paulhoz.

Logikus volt, hogy ezt feltételezték, és ostoba voltam, hogy nem gondoltam erre. Azonban ez mind nem számított. Elértem a célokat. Biztonságos rejtekhelyen voltam, ahonnan jól láthattam Paulék beszállását a Csillagkirálynőbe.

Mr. Hennings dühös volt. Tudtam, mit mond, anélkül, hogy hallottam volna a szavait. Azt kérdezte, nem mentem-e vissza Simpsonékhoz, mire Mr. Simpson Paulhoz fordult, és kérdezett tőle valamit. Paul vállat vont, és ő is nemet intett. Nem látszott rajta, hogy bánkódna a szökésem miatt, de nem is örült neki olyan nyíltan, mint Jane. Ő egyáltalán nem titkolta ezt, míg aztán Mr. Hennings homlokát ráncolva, feddőleg nem nézett rá, és az anyja is rendre intette.

Mr. Hennings és Mr. Simpson még mindig a szökésemről tárgyaltak. Nem tudom, vajon Mr. Hennings visszakövetelte-e a pénzét, vagy sem. Valószínűleg nem, mert szabályos üzletet kötöttek, és az áru átadására is sor került.

Mr. Hennings szemmel láthatóan csalódott volt, hogy nem voltam ott Simpsonékkal vagy legalábbis valahol a közelükben. Pár percig Mr. Bellows-zal tárgyalt, aztán mindketten odébb mentek, és megálltak nézelődni.

Most szálltak be az utasok, és a szökésem, ami Simpsonékat illeti, lezárt ügynek számított. Végül is nem az ő bajuk volt, sokkal fontosabb dolgokkal kellett most törődniük. Nemsokára elindulnak a Föld zöldellő dombjai felé.

Paul észrevehető változáson ment át. Vidámabb lett és élénkebb. A szeme ide-oda kalandozott a tömegben. Kísértést éreztem, hogy előbújnak rejtekhelyemről, és intessek neki, hogy végső búcsút vehessünk a hajó indulása előtt.

Meg is tehettem volna talán, de Paul hirtelen megfordult, felsietett a feljárón, és eltűnt a Csillagkirálynőben. A Simpson család többi tagja követte őt; integetve barátaiknak, amíg ők is el nem tűntek a hajó nyílásában.

Vége hát. Szomorú voltam. Most már semmi nem tarthat vissza attól, hogy előbújjak, és feladjam magam.

Nem féltem tőle különösebben. Tudtam, hogy Mr. Hennings távvezérlés alá fog helyezni. Furcsa is volna, ha nem ezt tenné, mert bebizonyosodott, hogy szökevény vagyok, és robotoknak sohasem adnak második lehetőséget. Akármit követ is el egy robot, valószínűleg másodszor is megteszi, hacsak nem üzemműködés következtében tette. Nálam pedig erről szó sem lehetett.

Nem féltem a rám váró büntetéstől, mégsem siettem feladni magam. Mr. Hennings és Mr. Sellows még mindig ott álltak, ahol az előbb,

Lester del Rey: A szökevény robot

nézték, hogyan eresztik le az utasfeljárót, vontatják el a hajótól, és zárják be az ajtót a nézelődők utolsó örömrivalgása közepette.

A rakodást befejezték, a daruk eltávolodtak a rakodónyílásoktól. Arrafelé néztem, és valamin megakadt a szemem.

A hátsó nyílásból egy kötél lógott le, s amint figyeltem, valami felbukkant a nyílásban. Gyors, határozott mozdulatokkal megfogta a kötelet, és lesiklott rajta a földre.

Egy ember volt. Egy fiú, aki megszökött a hajóról.

Paul volt az.

Csak bámultam, és különös, új érzések kavarogtak a vezérlődobozomban, amint fürgén lesiklott a feszes kötél, földet ért, és elrohant a pár száz yardnyira levő rakodóudvar irányába.

Ellenőriztem a látólencsés égőm észleleteit, de nem volt semmi kétség: Paul volt az.

Különösnek tűnhet, hogy nem keltett nagy feltűnést a szökése, de az az igazság, hogy senki nem figyelt a rakodónyílásokra. A robotokat, amelyekkel Paul szembetalálkozott, a legkevésbé sem érdekelte, hogy mit csinál. Nem voltak arra beprogramozva, hogy szökevény fiúkat megállítsanak. A rakodást irányító emberek sem vették komolyan a dolgot. Az meg sem fordult a fejükben, hogy egy Földre tartó űrhajó bármelyik utasa ki akarhat szállni onnan. Biztosan azt hitték, Paul egy helybeli srác, aki a móka kedvéért besurrant a Csillagkirálynőbe, s most lelép, mielőtt még elkapnák.

Akkor rajtam kívül senki más nem törődött Paul szökésével. Egy nehéz ládát darabokra törtem izgalmamban. Szerettem volna odarohanni hozzá, de ez ostobaság lett volna. Most már egészen más volt a helyzet; szó se lehetett arról, hogy feladjam magam. Bárhol is legyek, csak ne azon az ostoba farmon! Paul megszökött a Csillagkirálynőről, és én vele akartam lenni.

Mr. Hennings és Mr. Bellows ebben a pillanatban léptek akcióba. A tömeget hátrább terelték a Csillagkirálynőtől, s a hajó egy hidraulikus szerkezet nyomására lassan megindult a kilövőállás felé.

Az űrhajó tehát megindult. Ez azt jelentette, hogy Paul már nem lesz rajta a kilövéskor. Még ha meg is találják a hatóságok, most már késő. A start folyamata megindult, és ezt senki és semmi kedvéért nem állítják le többé.

Az összegyűlt tömeg még mindig az űrhajót figyelte, Mr. Hennings és felügyelője azonban pár perces tanácskozás után megindultak felém. Úgy döntöttek, hogy átkutatják a terepet.

Fedezék után néztem. Jó pár olyan tárgy volt a kikötő környékén, ami mögé elbújhattam. A probléma az volt, hogyan közelítsem meg őket észrevétlenül. Hátrálni kezdtem, úgy, hogy a ládarakás mindig eltakarjon előlük, s mire odaértek, sikerült egy szerszámoskamra mögé rejtőznöm.

Átkutatták a ládákat, aztán megbeszélték, merre folytassák a keresést. Ha különválnak, végem van. De szerencsére együtt indultak tovább, s ekkor, immár a szerszámoskamra takarásában, tovább hátráltam.

Ily módon kijátszva őket, elértem egy sziklacsoporthoz az űrkikötő túlsó végében, és épp akkor rejtőztem el, amikor a Csillagkirálynő felemelkedett. Mindenki megállt és nézte, még én is. Nagyszerű látvány volt, az energia alkalmazásának olyan bemutatója, amelyet ritkán látni a Ganümedészen — amint a hirtelen táguló gázok a sok-sok tonnányi

Lester del Rey: A szökevény robot

alkotmányt kiröpítik az űrbe, túl a Jupiter vonzaskörén, a súlytalanság birodalmába.

Még ennél is csodálatosabb az a technológia, amelynek segítségével olyannyira kiküszöbölték a gyorsulásból adódó problémákat, hogy az utasok semmiféle megterhelést nem érezhették.

Úgy gyártottak, hogy képes vagyok az ilyesmin csodálkozni, de most nem volt időm erre. Szemmel kellett tartanom üldözőimet.

Úgy látszott, hogy elment már a kedvük a vadászattól, a sziklák előtt visszafordultak, és visszamentek a légautójukhoz. Ezek szerint egyelőre feladják.

Mihelyt eltűntek a szemem elől, a rakodóudvarra rohantam. Végigkutattam, de Pault nem találtam meg.

Nem kockáztatta, hogy megtalálják. Amíg a többiek a Csillagkirálynő startjával voltak elfoglalva, ő elmenekült.

Én azonban sejtettem, hogy hol lehet — valamelyik rejtekhelyünkön. Csak arra kellett még rájönnöm, melyikben. Semmi támpontom nem volt, csak találgathattam. Végül a távolabbi mellett döntöttem, mert ott több készletünk volt felhalmozva.

Még utoljára körülnéztem a rakodóudvaron, aztán megindultam a rejtekhely felé.

5. FEJEZET

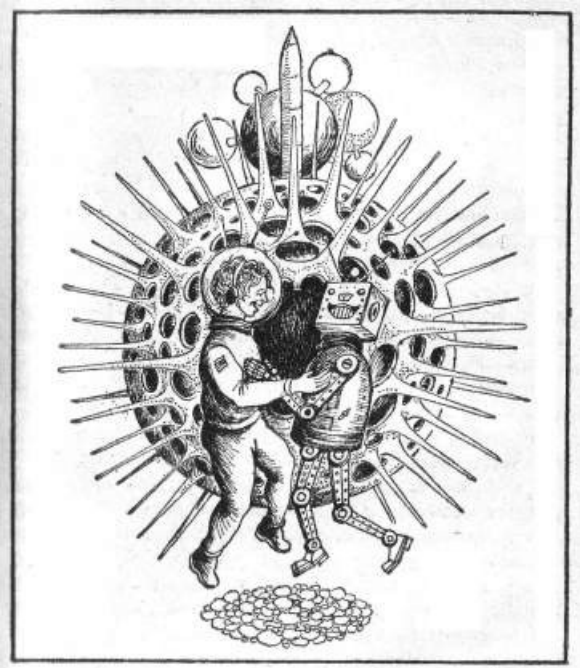
ROBOTVADÁSZAT

Tizenöt mérföldnyi utat kellett megtennem a külső rejtekhelyig. Nem volt fárasztó, mert a robotokat nem fárasztja ki a futás, inkább az izgatott, hogy ott találok-e Pault.

Az embernek különben is sok minden juthat az eszébe futás közben, vagy általában ha valami olyat csinál, ami nem igényel szellemi erőfeszítést. Én most a kételyeimmel voltam elfoglalva. Vajon csakugyan Pault láttam kimászni a Csillagkirálynő rakodónyílásán, és leereszkedni azon a kötélén? És ha tévedtem? Végül is nem vagyok ember, csak robot. Szörnyű volna ennyi bizakodás után, ha Pault nem találnám ott a rejtekhelyen.

Más gondolatok is foglalkoztattak. Például az a kérdés, amit Paulnak tettem fel: mi az, hogy aggódni? És félni? És milyen érzés, ha az ember zaklatott?

Kezdtém megérteni. Akár gép vagyok, akár nem, én mindenestre olyan érzelmeket éltem át, amelyek — ahogy Paul mondaná — lehet ugyan, hogy nem igaziak, de amíg az igaziak nem jönnek, ezek is megteszik.

Miután láttam Pault a hajóból leereszkedni, és bíztam benne, hogy újra látom, nagy kavarodás támadt a vezérlődobozomban arra a gondolatra, hogy visszatérjek Mr. Hennings farmjára. Már nem volt mindegy, hogy ott vagyok-e, vagy máshol. Most már az a farm volt számomra a lehető legrosszabb hely a világon. Nem akartam oda visszamenni. Ez a gondolat maga után vont egy másikat — valamit, amit egyszer Mr. Simpsonsótól hallottam. Éppen Paullal beszélgettek, és én ezt a néhány szót kaptam el

abból, amit Mr. Simpson mondott: „A rabság már nem lehet ugyanaz, ami volt, ha az ember belekóstolt a szabadságba is.”

Akkor ezek a szavak nem mondtak nekem semmit, de most, hogy előbukkantak az emlékezetemből, már volt jelentésük. Belekóstoltam a szabadságba, és Mr. Hennings farmján raboskodni már nem lenne ugyanaz, mint volt.

Persze azért csak vissza fogok menni.

Illetve ez nem is olyan biztos.

Csakhamar kiment a fejemből Mr. Hennings azzal az istenverte farmjával együtt, mert már közel jártam a külső rejtekhelyhez, és igyekeztem belülről kiszűrődő hangokat felfogni a membránommal.

Lester del Rey: A szökevény robot

Nem hallottam azonban semmit. Olyan csönd volt, mint egy temetőben — ez az a hely, ahova az embereket temetik haláluk után.

Eltávolítottam a nyílászáró követ, és beléptem. A barlang üres volt, csöndes, elhagyatott.

Rosszul okoskodtam. Paul a közelebbi rejtekhelyre ment. Ami újabb húsz mérföldnyi utat jelent. De mi van, ha ott sem találom? Ha mégsem ő szállt ki a Csillagkirálynőből? Visszamehetek-e Mr. Hennings farmjára, amíg nem tudom biztosan?

Ez elképzelhetetlen volt, egész életemet leélni ebben a bizonytalanságban.

De tegyük fel, hogy nem megyek vissza. Akkor mi lesz? Teljesen feltöltve indultam el, de az energiám már fogyóban volt. Még egypár nap, és megéhezem. Nem úgy, ahogy az emberek szoktak; de a telepem mégiscsak jelzi, hogy töltésre van szüksége. Nagyon kimerülnék, aztán elveszteném az eszméletemet.

Teljesen kimerülni! Mielőtt megtudnám, mi történt Paullal? Nem, ez is elképzelhetetlen volt. Valahogy meg kell őriznem az energiámat, takarékoskodnom kell vele. Nem kapcsolhattam ki, ilyen berendezéssel nem vagyok felszerelve.

Hirtelen azonban mindez elvesztette a jelentőségét, mert hangot hallottam.

— Nem gondolod, hogy meglehetősen elővigyázatlan vagy?

— Paul!

— Azt se vetted volna észre, ha lecsavarom rólad az azonosítási számtábládat. Valami baj van talán a füleddel?

Csaknem elestem, amint megfordultam, és megláttam Pault a barlang bejáratánál. Csak álltam ott, nem tudtam, mit tegyek vagy mondjak. Szerettem volna ráugrani, megragadni, de ezt persze nem tettem. Egy acélobot csak ne ölelgessen embereket. Húsból és csontból vannak, azok pedig szakadnak és törnek.

— Olyan nesztelenül jöttél — mondtam.

— A lélegzésemet hallanod kellett volna.

— Valami hiba lehet a vevőkészülékemben.

— Úgy látszik, öregszel — vigyorgott. Aztán nagyon komolyan nézett, és ekkor, most első ízben, láttam, hogy nagyon hasonlít az apjára.

— Mit keresel itt? — kérdezte.

— Téged.

— De neked növényeket kellene most szedned Hennings farmján. Erre mit tudsz mondani?

— Eljöttem onnan.

— Eljöttél! Hm! Úgy értem ezt, hogy egy szökevény robottal állok szemben?

— Igen.

— Akkor erkölcsi kötelességem, hogy feljelentselek. — Kihúzta magát, összevonta a szemöldökét. — Gyere ide, kikapcsollak.

Engedelmesen két lépést tettem előre, és Paul most már nem tudott tovább színészkedni. Nevetésben tört ki, rám vetette magát, és az öklével dobolt a törzsemen.

— Rex! Olyan boldog vagyok, hogy megint látlak. Alagutat tudnék rúgni a Jupiterbe!

Úgy verte az oldalamat, hogy minden ellenállásom zörgött, de nem törődtem vele. Valami bolond érzés kerített hatalmába, és dühös voltam

Lester del Rey: A szökevény robot

magamra, hogy nem tudok kifejezést adni neki. Csak álltam ott, mint egy nagy halom ócskavas.

— Ülj le és pihenj — mondtam, — biztosan futottál egész időig.

— Miattam ne aggódj — felelte Paul. — Inkább veled kell most törődnünk. Mennyi energiád maradt még?

— Nem tudnám megmondani. Sokat futottam, és erősen igénybe vettem. De még nem vagyok éhes.

— Inkább neked kéne leülnöd. — Megint összevonta a szemöldökét.

— Talán jobb lesz, ha kikapcsollak arra az időre, amíg kisütök valamit.

— Azt ne tedd. Akkor nem tudok neked segíteni.

— Segíteni? Azt akarod mondani, hogy egy robot segítsége nélkül nem tudok gondolkodni?

Megint nevetett, és lehuppant a földre, hátát egy sziklának támasztotta. Láttam rajta, hogy fáradt, de tudtam, hogy ezt nem fogja beismerni.

Én is leguggoltam.

— Miért hagyta ott a Csillagkirálynőt, Paul?

Megpróbált undort erőltetni az arcára, és ez sikerült is neki.

— Azt az ócska teknőt? Elég volt egy pillantás a belsejébe, máris megutáltam. Halálra untam volna magam, ha abban a szemétdörmében kell visszamennem a Földre.

Ő sem gondolta komolyan, hogy ezt elhiszem neki. Csak mellébeszél, ahogy az emberek szoktak, ha zavarban vannak. A tettei őszintébbek voltak, mint a szavai, és magukért beszéltek.

— Nem lehet valami jó érzés a szüleidnek — mondtam.

Összevonta a szemöldökét.

— Már nem vagyok gyerek. Miattam fölösleges aggódniuk.

— Mégis aggódni fognak.

— Most sokkal fontosabb, hogy mi mit tegyünk.

Ezt én is megmondhattam volna neki. Mászkálunk még egy darabig, aztán hazatér a következő űrhajóval a Földre, és én is visszamegyek Hennings farmjára.

Csak ez történhet. Akármerre induljunk is itt a Ganümedészen, végül mindkettőnk útja ide vezet. Más lehetőség nincs.

— Te már kérdeztél engem az energiámról. — mondtam. — Mi van a tiéddel?

Lenézett az űrruhája telepére, amely közvetlenül az öve fölé volt erősítve, és arra szolgált, hogy a műanyag sisakjában áramló levegőt felfrissítse.

— Rendben van. De minden nehézség nélkül ki is tudom cserélni, ha éppen szükséges.

— Hol?

Már éppen válaszolni készült, de aztán a gondolataiba mélyedt, és én vázoltam az előttünk álló nehézségeket.

— Felfedezik, hogy nem vagy ott a Csillagkirálynőn, és rádió közlik a Ganümedésszel. Riadóztatják az egész bolygót, és mindenki figyelni fogja, hol bukkansz fel. Valószínűleg expedíciót is küldenek a keresésedre.

— Igazad van — mondta.

Ennyit nem volt nehéz kitalálni, de a többi már nem ment ilyen könnyen. Paulnak elemre és ételre lesz szüksége.

— Ettél valamit?

— Nem. Olyan izgatott voltam, hogy nem volt étvágyam.

Lester del Rey: A szökevény robot

Az úrruhája egyik zsebére mutattam, ahol a tartalék élelmiszert tárolják végszükség esetére. Odapillantott, kifejezéstelen arccal.

— Üres. Elfelejtettem megtölteni. Meg nem is volt rá időm.

— Van egy kis szárított élelmünk a barlangban.

Odamentünk, eltorlaszoltuk a bejáratot, majd bekapcsoltuk a hordozható légzőkészüléket. Paul levetette a sisakját, mihelyt már tudott lélegezni, és ellenőriztük a készleteinket a barlangban tartott lámpa fényénél.

— Nem valami sok — mondta Paul bánatosan. — Jobban fel kellett volna szerelnünk ezt a helyet.

Volt egy kis doboz sütemény és némi kétszersült.

— Edd meg az egészet — mondtam.

— Nem. Csak egy keveset. Be kell osztanunk.

De végül is nem így történt. Úgy döntöttünk, hogy visszamegyünk a Simpson-lakásba, de csak sötétedés után. Ez négyórai várakozást jelentett.

Azt javasoltam Paulnak, hogy addig aludjon. Le is feküdt, és időnként elszenderedett.

Mire indulásra készen álltunk, addigra szépen feleszegette az egész készletet.

Egyetlen dologtól tartottunk csak: hogy észrevesznek és megállítanak azok, akik már Paul keresésére indultak. Ha elértük a lakást, akkor minden üzemanyag-problémánk megoldódik.

Legalábbis mi akkor így gondoltuk, de végül ez sem így történt.

Lassan haladtunk, hogy ne pazaroljuk az energiámat. Vártam, mikor tör rám az éhség, de nem jelentkezett, és biztonságban elértünk a lakóterület széléig.

Itt már nagyon óvatosak voltunk, mert mozgásra is számíthattunk, és a Ganümedészen soha sincs igazán sötét. A Jupiter még éjjel is megvilágítja az eget.

Minden lehetséges fedezéket felhasználva, átkúsztuk a kupolák között. Mikor a Simpson-lakáshoz értünk, maximálisra erősítettem membrámjaimon a vételt, és egyik fülemet a falhoz tapasztva, hallgatóztam.

— Nincs senki odabenn — mondtam.

Beléptünk a kupolába, és lesiettünk a lépcsőn. Ismertük a járást, úgyhogy Paul csak akkor gyújtott villanyt, mikor már bezártam az ajtót.

Elfordította a kapcsolót, és akkor...

Nem láttunk semmit.

Megdöbentő volt. A lakás üresen állt. Körberohantunk, benéztünk a pohárszékekbe, szekrényekbe, majd visszatértünk a nappaliba.

— Elég sietős volt nekik, nem mondom — mondta Paul.

— Tolvajok, betörők! — mondtam.

Paul megfázta a fejét.

— Nem. Apa több családnak is megengedte, hogy elvigyenek egyet-mást abból, amit mi nem viszünk magunkkal a Csillagkirálynőn. Azt azonban nem hittem volna, hogy ilyen sürgős nekik.

— Végül is — mondtam —, az apád volt a parancsnok. Szép holmijaitok voltak.

— Most azt kívánom, bár ne lettek volna olyan szépek — felelte. — Most mit tegyünk?

— Nézzük át még egyszer. Lehet, hogy mégiscsak maradt itt valami, csak nem vettük észre.

Lester del Rey: A szökevény robot

Újra átkutattuk az egész lakást, és Paul ezúttal talált valamit, ami elkerülte a tisztogatók figyelmét: egy kicsiny, sisakba való rádiót.

— Egy polcon volt, az én szobámban. Működik.

A sisakrádió hasznos dolog, de a Ganümedészen nem sokan használták, mert nagy helyet foglal el, és kényelmetlen hordani.

Paul így szólt:

— Azt hiszem, körülbelül ez minden.

Hirtelen a szavába vágtam.

— Emberek jönnek! El kell tűnnünk innen!

Épp hogy sikerült eltűnnünk az egyik kupola árnyékában, amint egy társaság odaért a Simpson-lakáshoz, és belépett.

Paul elvigyorodott.

— Ezek aztán szépen hoppon maradnak!

— Ha megfognak minket, nem maradnak hoppon — mondtam. — Induljunk!

Elhagytuk a lakóterületet, és elhatároztuk, hogy a közelebbi rejtkehelyre megyünk. Más választásunk nem volt. Kezdttem aggódni a telepem miatt. Volt még bennem töltés, de már kezdtem kissé kimerülni, és újratöltésre nem volt semmi remény.

Épp a megoldáson törtem a fejemet, amikor Paul hirtelen megdermedt, és rám bámult.

— Mi a baj?

Kifejezéstelen arccal nézte a kezében tartott rádiót.

— Hallgattam az adást — mondta.

— És mit hallottál?

— Híreket mondtak. Azt állítják, hogy elraboltál engem a Csillagkirálynőről. Vagyis azt hiszik, hogy megvesztél.

Vesztett robot. Ilyesmi előfordul néha, és nagyon szigorú törvény írta elő, hogy ilyen esetben mi a teendő. Némán néztem Paulra, aki hosszú hallgatás után kimondta:

— Ez azt jelenti, hogy amint meglátnak, minden további kérdezősködés nélkül megsemmisítenek téged.

Egyszer láttam egy ilyet. Gyors villanás egy sugárvetőből; a kérdéseket csak azután tették fel. Paul tiltakozása sem segítene rajtam, mert a vesztett robotban különös energiák gerjedhetnek — végzetesen hipnotikus erejűek is.

— El kell válnunk — mondtam. — Menj egyenesen a reptérre, és mondd meg, ki vagy. Én visszamegyek Mr. Hennings farmjára, aztán meglátjuk, mi történik. Mr. Hennings sok pénzt adott ki értem. Lehet, hogy kétszer is meggondolja, hogy...

— Rex!

— Tessék!

Megfordultam, hogy ránézzek. Felegyenesedett, az arca komor volt. Most még jobban hasonlított az apjára, amint így szólt:

— Nem azért ugrottam ki a hajóból, és mondtam le a Földre való utazásról, hogy még maradjak egy ideig, és csodáljam a ganümedészi táj szépségét. Azért tettem, mert nem akarok innen elmenni a robotom nélkül. Nem engedelmeskedtem az apámnak, mert... nos, tettem, amit tettem, és nem vagyok hajlandó visszarohanni az úrkikötőbe, mint egy megvert kutyakölyök. Együtt maradunk. Értetted?

Paul ember volt, én meg robot. Akármit is éreztem, csak egyet válaszolhattam.

— Értettem.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Oké. Akkor most a rejtékhelyre megyünk, és kitervelünk mindent.

Bevallom, kissé ideges voltam. Változott a helyzet. Ha észrevesznek minket, senki sem rohan oda, hogy megfogjon. Óvatosan fognak becserkészni.

És bármelyik pillanatban elsülhet egy sugárvető, és szétolvasztja a vezérlődobozomat.

Kellemetlen gondolat...

6. FEJEZET

A REJTEKHELY

Biztonságban voltunk, a közeli rejték hely légmentesen lezárt ajtaja mögött. Paul hosszasan ivott a vízből, amit egy ottani tartályban tartalékolunk. Itt még élelem is több volt — három csomag sütemény, egy egész kenyér és egy darab sajt.

Paul lakmározott. Olyan éhes volt, hogy nem gondolt a beosztásra, és már a felét megette, mikor a maradék kenyeret visszapakoltam.

— Egy problémát már megoldottunk — mondta —, jöhet a következő.

— Melyikkel kezdjük?

— Ne törődjünk a pillanatnyi dolgokkal, foglalkozzunk távolabbi céljainkkal.

— Mik ezek? — kérdeztem.

— Itthagyni a Ganümedészt.

— Ez aztán a cél. Hogy valósítjuk meg?

— Javaslat?

— Felötlik egy úrhajó gondolata.

Paul hunyorított.

— Kezdesz igazán választékosán beszélni, Rex.

— Jó tanárom volt.

Erre nem mondott semmit, de szeretettel megveregette acélkaromat, aztán ismét a gondolataiba mélyedt.

— Talán túlságosan is előre gondolkozunk.

— Meglehet.

— A legfontosabb kérdés most a te energiád. Most ezzel kell foglalkoznunk.

— É a már régóta ezzel foglalkozom.

— És van valami ötleted?

— Azt hiszem, ki kellene kapcsolnod engem. — Erre összevonta a szemöldökét, s míg a javaslatomon töprengett, folytattam. — Azt hiszem, okos dolog volna, ha egy ideig itt maradnánk. Most, hogy azt hiszik, elraboltalak, biztosan vadászni fognak ránk. Azt viszont nem hiszem, hogy átkutatnák a barlangokat, mert nem gondolnak arra, hogy egy veszett robot elrejtőzik.

Ez logikus volt, mert a veszett robotok általában másképp viselkednek. Nem jellemző rájuk a félelem vagy óvatosság. Általában nem rejtőznek el, és mindent mernek.

— Ez ésszerűen hangzik — mondta Paul.

— Ami a kikapcsolásomat illeti, neked is aludnod kell. Nincs értelme, hogy addig én ébren maradjak.

— Mit mondasz, meddig maradjunk itt?

— Körülbelül három napig. Addigra belefáradnak a keresésünkbe.

— Aha! Háromnapi eredménytelen kutatás, aztán kezdenek más pletykák is terjedni: hogy le sem szálltam a ha jóról, és ott bújtam el valahol a Csillagkirálynőn; hogy elromlottál, és egy szakadékba estél valahol.

— Akkor három nap?

— Oké.

— Rendben. Akkor kapcsolj talán ki, és menj magad is aludni. A többi később is megbeszélhetjük, ha már kipihented magad.

Lester del Rey: A szökevény robot

Paul ásított.

— Ez is jó ötlet — mormogta. — Olyan sok minden történt az utóbbi időben.

Kinyitotta az azonosítási számtáblám alatti ajtót, és rám vigyorgott. — A reggeli viszontlátásra — mondta, és elfordította a kapcsolót.

A robotokban igen nagy feszültségű áram dolgozik. Lehetetlen minden áramkört tökéletesen ellenőrizni, és általános vélemény, hogy kikapcsolás után néhány ezredmásodpercig még szabadon kering az áram bizonyos részeken. Így a robot álmodhat is.

Én ekkor álmodtam.

Azt álmodtam, hogy sétálok éppen, amikor egy szikla mögül egy ember bukkan elő. Sugárvető van nála. Azt üvölti „Vesztett robot! Vesztett robot!” — és működésbe hozza a sugárvetőt.

És a vezérlődobozom füstölgő salakká változik...

— Ébredj, Rex.

A látólencsém kigyulladt, és megpillantottam Pault, amint éppen ásított és nyújtózkodott.

— Mennyit aludtunk? — kérdeztem.

A csuklóján levő kronométerre pillantott.

— Szent füst! Tizenkét órát! Mindjárt éhen halok.

— Vigyázz, takarékoskodnod kell az élelemmel!

Felnyitotta az egyik süteményes dobozt.

— Rendben. Ha kijutunk innen, szerzünk még.

— Hol?

— Azt hiszem, el kell mennünk Ganapoliszba.

— Hogy jutunk oda?

Mialatt beszélgettünk, kinti hangokra lettem figyelmes. Emberek mozogtak csendben odakint, olyan nesztelenül, hogy Paul nem hallhatta őket.

Az én membránjaimban azonban óriási zajt csaptak, és bemértem közeledésüket a barlang szája felé. Nem szóltam Paulnak, mert nem láttam értelmét, hogy felizgassam, hacsak nem feltétlenül szükséges.

Jó is volt, hogy nyugton maradtam, mert elhaladtak a barlang előtt. Szerencsénkre nem vettek észre semmit a Ganümedész alkonyi fényében.

Ez az eset igazolta, hogy okosan tettük, amikor a barlangba rejtőztünk. Nem egy vadászraj kutathatott a vesztett robot után. Persze mind olyan állampolgárok voltak, akik a közösség érdekeit tartották szem előtt. De állandó jutalom is ki volt tűzve azok számára, akik egy közveszélyes ellenséget elpusztítanak. Lehet, hogy ez is közrejátszott a dologban.

— Légautón megyünk — mondta Paul.

— Honnan szerzünk légautót?

— Én eladtam az enyémet az egyik szomszédunknak. Visszavehetem tőle egy időre. Ha megtalálják Ganapoliszban, visszaszolgáltatják neki. Nyilván van tartva.

— Ez lopás, nem?

— Ha fizetek érte, nem az.

— De akkor megtudja, hogy ki vagy. Azt hiszem, mégiscsak lopás lesz ez.

Paul mogorván nézett rám.

— Túl sokat gondolkozol mostanában — morogta.

Lester del Rey: A szökevény robot

— A szüleidnek nem tetszene ez a dolog.

Paulnak sem tetszett, de ezt nem volt hajlandó beismerni.

— Önvédelemből teszem, vagy nem?

— Biztos vagy benne, hogy jó lesz, ha Ganapoliszba megyünk?

— Csak ott szerezhetünk élelmet, és ott tölthetünk fel magad újra.

Ebben igaza volt. A száz mérföldnyire fekvő Ganapolisz volt a legközelebbi város, ahol áruházak és éttermek is épültek, mindaz, ami várossá tesz egy helyet, Sun Valley, a Roger Simpson irányította telep a pusztaságban feküdt, és csak egyetlen készletraktára volt; itt Paul nem mert volna mutatkozni. A ganapoliszi úrkikötő is sokkal nagyobb volt, mint Sun Valleyé, és a Csillagkirálynő csak azért kötött ki itt, mert túl nehéz lett volna az egész rakományt Ganapoliszba elszállítani.

— Nézzünk szembe a tényekkel, Piex. Nincs elég energiád ahhoz, hogy elsétálj vele Ganapoliszig. Máshova pedig nem mehetünk. Tehát szükségünk van egy légautóra. És ha fizetek azért, amit használok, akkor az nem lopás.

— Mást is tehetünk.

— Mit?

— Elmégy a Sun Valley-i úrkikötőbe, és feladod magad. Akkor meggyőzheted, őket arról, hogy nem vagyok veszett. Téged hazaküldenek, én meg visszamegyek Mr. Henningshez.

— Szó se lehet róla — mondta Paul határozottan. — Azt hihetnék, hogy a befolyásod alatt állok, és mindenképp megsemmisítenének téged. De még ha nem is hinnék, akkor se lehet róla szó.

Én robot vagyok. Paul ember. Parancsot adott — a javaslatomról szó se lehetett.

— Különben is — mondta dühösen — én nem loplak el téged Mr. Henningstől. Szerintem apának nem volt joga ahhoz, hogy eladjon téged, mert te az én robotom voltál. Nekem adott. És ha majd rendbejönnek a dolgok, visszafizetem Mr. Henningsnek a pénzét.

— Miből?

— Apa ideadta az összeget, amit tőle kapott, azonkívül van saját pénzem is.

Ezt nem tudtam. Végiggondoltam az egész dolgot, és beláttam, hogy egy robot nem tud erkölcsi problémákkal megbirkózni. Amit Paul mondott, logikus volt. Nehéz belátni, hogy lophat el valamit az ember, amiért megfizet.

A légautó esete azonban más — de aztán eszembe jutott valami.

— Majd én ellopom a légautót, és otthagynom a pénzt — mondtam.

— Miért te?

— Mert én robot vagyok, és egy robotnak nincs lelke. Ha én nem vagyok becsületes, az nem jelent semmit.

Paul most megint azt mondta, amit már annyiszor. A tekintete megenyhült, kezét a karomra tette.

— Lehet, hogy nincs lelked — mondta —, de amíg nem lesz egy igazi, ez is megteszi.

Ebben persze tévedett. Én csak egy kitűnően irányított és ellenőrzött szuperszonikus hullámhossz vagyok. Azért jólesett.

— Különben is logikus, hogy én menjek — mondtam. — Téged felismernének. És akkor semmi esélyed sincs.

— És te?

— Ők egy veszett robotot keresnek, én pedig nem úgy fogok viselkedni, mint aki veszett. Azonkívül olyan robotot keresnek, aki egy

Lester del Rey: A szökevény robot

elrabolt fiút cipel a hóna alatt, én pedig egyedül leszek. Nem hiszem, hogy minden nyugodtan viselkedő robotot kikérdeznének.

— De nem szabad, hogy észrevegyenek.

— Megpróbálom, hátha sikerül.

A következőkben állapotunk meg: a három nap leteltével elmegyek, megszerzem a légautót, otthagynom a pénzt, és megpróbálunk lejutni Ganapoliszba.

Most, hogy eldöntöttük, mi a teendők, és így már nem volt min gondolkoznunk, elég unalmas volt ott a barlangban. Csak tettünk-vettünk haszontalanul, míg Paul újra el nem álmosodott. Akkor kikapcsolt, és mikor újra felébresztett, a Földről beszélgettünk.

Csak az volt a baj, hogy egyikünk sem tudott túl sokat róla, így hát építettünk magunknak egyet a saját elképzeléseink szerint.

Ártatlan időtöltés volt, és miután még egyet aludtunk, már indulhattunk, így unalmunknak is vége szakadt. Paul elmondta, hol találom meg a légautót, és úgy időzítettük, hogy éjfélkor érjek oda, amikor már mindenki alszik.

Amint indulni akartam, Paul benyúlt a szekrénybe, ami a készleteinket tárolta.

— Mit csinálsz? — kérdeztem.

Mosolyogva állt fel.

— Mivelhogy minden olyan jól megy, megeszem a maradék ételt.

Nem mondtam ellent. Amint kiléptem a barlangból, egy szó járt az eszemben, amit tőle tanultam: „optimista”. Akkor nem nagyon értettem, mit jelent.

Most viszont kezdtem már érteni...

Nagyon jól indult. Minden nehézség nélkül megkaparintottam a légautót, és otthagytam a Paultól kapott pénzt egy kő alatt. Azt is megtárgyaltuk, ne hagyjunk-e ott egy üzenetet is, de úgy döntöttünk, hogy ez már túlságosan is becsületes dolog lenne.

Visszatértem a légautóval a barlanghoz, és azonnal továbbindultunk Ganapoliszba. Most jött a neheze — hogy ne találkozzunk senkivel útközben. A robotvadászok a légautókat is figyelik.

Nem találkoztunk vadászokkal, és megállapítottuk, hogy a számításunk bevált — három nap után felhagytak a sikertelen kereséssel.

Már nagyon éhes voltam, amikor megpillantottuk Ganapoliszt, de Paulnak nem szóltam, mert nem akartam felidegesíteni. Amilyen hamar csak lehet, feltöltjük a telepeimet, ha meg nem sikerül, akkor már úgyis mindegy, nincs mit gondolkozni rajta.

Ganapolisz a Ganümedész legnagyobb városa. Gondolom, olyan, mint a többi város. Az üzleti negyedek egy nagy kupola borítja, az emberek egy tucat zsilipkamrán át léphetnek be rajta.

A város nagy része kilátszik a földből, míg a lakások a föld alatt vannak, és az egész nagyon hasonlít a lakótelepekhez, csak éppen sokkal nagyobb.

Megállítottuk a légautót a parkolóhelyen, és megkérdeztem Pault:

— Most mit tegyünk?

— Bemegyünk a kupolába, és megpróbálom feltölteni.

— Nem gondolod, hogy ez nagyon kockázatos?

— Nyilván gyanakodni fognak, de...

— Nyilván puskát ragadnak, és szétlövik a fejemet. Hallották a híreket.

Lester del Rey: A szökevény robot

— De hát muszáj megpróbálnunk! Töltésre van szükséged.

— Jó, hogy mondd. Már nagyon álmos vagyok. De van egy jobb ötletem. Láttam egy öreg, ütött-kopott, hármastípusú teherszállító űrhajót, amint elhaladtunk a kikötő mellett.

— És?

— Ezek a vén űrmedvék nem nagyon hallgatják a helyi híreket.

— Menjünk oda, és kérjük meg a kapitányt, hogy töltsön fel téged?

— Nem ilyen egyszerű — mondtam. — Éppen rakodnak a hajóba, és ettől támadt egy ötletem. Ha egyszerűen csak odamégy és megkéred, még gyanút foghat.

— Mi az az ötlet?

— Induljunk. Majd útközben elmondom.

Álmossággal küszködtem. Nemsokára kimerülök, és így nagyon kellett koncentrálnom arra, amit Paulnak mondom, mert a kimerülőképben levő robot gondolatai néha zavarosak, és egészen őrült dolgokat tud mondani.

Sikerült azonban Paullal megértetnem, hogy mire gondolok, és nemsokára megérkeztünk ahhoz a bizonyos hajóhoz, egy ütött-kopott öreg járgányhoz, amely a Terrabella nevet viselte.

Hát itt volnánk. Most már nem tehettem mást: megálltam és vártam.

7. FEJEZET

POTYAUTAZÁS

— Nem akar bérelni egy robotot?

Figyeltem, amint Paul odasétált a Terrabella mellett álló emberhez, és türelmetlenül feltette neki. kérdését. Az bizalmatlanul ráhunyorgott apró szemével:

— He?

— Azt kérdeztem, nem akar-e bérelni még egy robotot. Látom, hogy rakodik. Maga a kapitány, nem?

— Persze hogy én! Tulajdonos, kapitány, pilóta és legénység egy személyben! És a Terrabella a legjobb kereskedelmi hajó az egész űrben. Mindenhova eljut, és mindent szállít!

Harcias kis ember volt — azt hiszem, ez a megfelelő kifejezés —, ősz feje már erősen kopaszodott. Cserzett arcán mély barázdák futottak végig, alacsony, tömzsi alkata nagy erőről tanúskodott.

Paul csillogó szemmel bámulta az űrhajót. Megpróbált fiatalabbnak látszani a koránál, azt a benyomást keltve, hogy afféle kisfiú, aki az űrkikötő körül őgyeleg, és azzal próbál pénzt keresni, hogy bérbe adja a robotját, ami talán nem is az övé, hanem az apjáé.

Ezzel a tervvel mentünk oda a kapitányhoz, de nem tudtam megállapítani, hogy sikerült-e benne ezt a benyomást keltenünk. Mindenesetre nem nyújtottunk meglepő látványt egy ilyen forgalmas űrkikötőben.

— Nos — sürgette Paul —, nem akarja kibérelni?

— Becker vagyok — mondta —, Becker kapitány. — Sisakjához dörzsölte a kezét, ami arra mutatott, hogy az állat szokta vakargatni, ha erősen gondolkozik valamin. Hátratekintett a rakodónylások irányába, ahol most pakolták be a bolygóközi szállításra szánt ládákat és dobozokat a hajóba.

— Van három jó teherhordó robotom.

— Az nem sok — mondta Paul. — Egy ekkora űrhajóhoz ötöt szoktak használni.

Becker kapitány elismerően nézett Paulra, aztán elvigyorodott.

— Hm! Okos kis legény vagy!

Nem meglepő, hogy Paul tudta az ilyesmit. Imádta az űrhajókat. Modelleket is épített, és idejének nagy részét a ganapoliszi kikötőben töltötte.

Most vállat vont.

— A maga dolga — mondta közönyös hangon. — Azért csak gondolja meg. Ha magának nem kell a robotom, felajánlom egy másik hajónak.

— Szóval jól felvágta a nyelvedet is. És mennyiért akarsz bérbe adni?

Lester del Rey: A szökevény robot

Paul ismét vállat vont, azzal rám mutatott.

— Erősen kimerült. Töltse fel...

— Aha, szóval töltött akku kell bele, mi? Az más.

Már csaknem teljében kimerültem, minden erőmmel próbáltam ébren maradni. Kíváncsi voltam, vajon kibírom-e az alkudozás végéig.

— Gondolom, egy töltés ára kijönne a bérleti díjból — hümmögött Becker kapitány.

— Én is úgy gondoltam — mondta Paul lelkesen.

Itt szünet állt be. Elvesztettem az eszméletemet. Fémtestem mozdulatlanba dermedt, és egy ideig semmiről sem tudtam, míg aztán meghallottam Paul hangját: — Oké, most már munkára kész! — s láttam, amint bezárja a törzsem ajtaját. Tehát sikerült. Fel vagyok töltve.

Becker kapitány elindult a kimerült akkumulátorokkal, hogy betegye őket a feltöltőbe a hajóban, s amíg távol volt, Paul odasúgta nekem:

— Minden rendben, Rex. Azonkívül megtudtam egyet-mást. A hajó nemsokára indul a Marsra. És onnan tovább a Földre. Próbáljunk meg elbújni rajta!

Még ha nem is értettem volna vele egyet, az sem számított volna. Paul olyan hangon mondta, hogy parancsnak kellett vennem. Nem kérdő hangsúllyal tette fel, és nem is várt rá választ. A robot mindig a hanghordozásból tudja, hogy most utasítást kapott.

— Rendben — szoltam.

Nem volt időnk a tervezgetésre, mert Becker kapitány visszatért.

— Na, ne vesztegessük itt az időt — recsegte: — Drága pénzt fizetek ezért a robotért, és szükségem van a munkájára.

— Mit csináljon? — kérdezte Paul.

— Hát rakodjon! Mi egyebet csinálna? Mondd meg neki, hogy segítsen berakni azokat a ládákat és dobozokat a hajóba.

Paul a berakásra váró holmikra mutatott, és így szólt:

— Rex, munkára!

Azonnal nekiláttam a parancs végrehajtásának, s odasiettem az űrhajó végéhez, ahol három teherhordó robot dobozokat cipelt fel a rámpán.

Primitív típusok voltak, amelyeneket az ember az ilyen Terrabella-féle vén teknőkön általában találhat, mint ahogy Becker is az a fajta kapitány volt, aki ilyen hajókon dolgozik.

Sok ilyen teherszállító űrhajó közlekedett a bolygóközi forgalomban, legtöbbjük 3-as típusú, és többnyire már mind agyonnyúzott, mert ez a fajta volt a legtartósabb az eddigi összes hajótípus közül. Nem fúvókás, hanem erőteret hajtóművekkel működtek, és nem sok hibalehetőségük volt.

Ezt mind Paultól tudtam, ő meg könyvekből tanulta. Azt mondták a 3-as típusról, hogy egészen addig repülhet, amíg csak egy pár csavar és néhány lemez nem marad belőle.

Egyszemélyes űrhajónak is nevezték, mert hozzáértő kapitánynak egy-két roboton kívül nem volt szüksége hozzá más személyzetre, akármerre lavírozott is az űrben.

Egy baja mégis akadt ennek a járműnek. Rettenetes lassúsága. Miután erőterei kiemelték az indulási bolygó vonzasköréből, olyan kényelmesen baktatott tovább a kereskedelmi utakon, mint egy munkából hazatérő öregember.

Ez állt róla Paul egyik könyvében, és én természetesen nem felejtettem el.

Lester del Rey: A szökevény robot

A Terrabella mintegy 18 láb átmérőjű és 19 láb magas volt, s mivel az atmoszférán át landolt, széles vezetősírnagyai voltak és hegyes orra.

Csatlakoztam a többi robothoz, felemeltem az egyik ládát, és felvittem a rámpán a hajó rakodóterébe. Szépen sorba kellett pakolni őket a hátsó faltól kezdve, és amíg dolgoztam, azon gondolkodtam, hogyan lopózhatnánk fel Paullal a hajóra.

Amikor lefelé jöttem a rámpán, ő még mindig Becker kapitánnyal beszélgetett, s amikor felemeltem a második ládát, bementek együtt a személyzeti bejáraton. Arra gondoltam, Paul engedélyt kért, hogy megtekintse a hajót. Ezt nagyon komolyan gondolhatta, mert imádta az űrhajókat, és minden érdekelte, ami velük kapcsolatos.

Tovább dolgoztam. Addig nem ötlöttem ki semmit Paul számára, amíg nem tudtam, hogy alakulnak a dolgai. Lehet, hogy volt már saját terve.

Még három órai munka kellett hozzá, hogy lezárhassuk a rakodóteret, és én reméltem, hogy addig még tudok beszélni Paullal.

Dolgoztam tovább, míg csak ki nem nyílt a személyzeti ajtó, és kilépett rajta Paul és Becker kapitány. Egy ideig beszélgettek a hajó mellett, aztán Becker kapitány elment. Paul azonnal odajött hozzám.

— Mi történt? — kérdeztem.

— Mondtam neki, hogy éhes vagyok, és adott nekem enni. Közelebbről egész rendes fickónak tűnik.

— Mi lesz a potyautazással? Van valami terved?

Felemeltem egy ládát, és megindultunk a rámpa felé.

Paul a homlokát ráncolta, és olyasformán vakargatta a sisakját az álla fölött, ahogy Becker kapitány, aki szemmel láthatóan nagy hatást tett rá.

— Nem állnak túl jól a dolgok — mondta Paul. — Zárva tartja a pilótafülkét, hogy ne szökjék ki a levegő. Nélküle nem mehetek be. Hogy állunk a rakodótérrel?

— Ott nincs hely. Legfeljebb az egyik láda belsejében lehetne elbújni, de az nagyon veszélyes.

Paul tudta, mire gondolok. Volt még annyi levegő a ruhájában, hogy kitarson vele egy rövid ideig, és fűteni is tudta. De ha bejut a Terrabella rakodóterébe, és nem képes kijönni indulás után, megfagy a világűr hidegétől, még mielőtt kifogyna a levegője.

— Miért, talán zárva lesz az ajtó?

— Most éppen nincs — mondtam —, de nem tudni, mi a szokása Beckernek. Ha indulás előtt bezárja, pár óra alatt halálra fagysz.

Paul tudta, hogy ez az igazság. Kell, hogy Beckernek átjárása legyen a rakodótérhez, de bezárhatja az ajtót, és lehet, hogy napokig nem megy át.

Paul két fordulót végigsétált velem. Csendben gondolkodott. Aztán felcsillant a szeme, és láttam, hogy ez már a kaland öröme.

— Be tudsz juttatni az egyik ládába?

Azt akartam hazudni, hogy nem, de ezt nem tehettem. Egy robot nem képes szándékos hazugságra. Az igazmondás hozzátartozik a belénk táplált engedelmességhez.

— Nem tanácsolnám — mondtam.

— Azt kérdeztem, Rex, hogy be tudsz-e juttatni az egyik ládába?

— Azt hiszem, igen.

— Hogyan?

Lester del Rey: A szökevény robot

— Megkerülhetem a rakományt, kinyithatok egyet, kiüríthetem. Te bemászol, én meg újra lezárom és beviszem. De ezt nem tenném a helyedben.

— Megkockáztatjuk — mondta Paul.

— És ha nem tudsz kijutni a rakodótérből?

— Te is ott leszel a hajón, nem? Majd te kiengedsz.

— Gondolod, hogy egyszerűen csak besétálunk, és átvesszük a parancsnokságot Becker kapitány hajóján?

— Rex! Ha bárhova is el akarunk jutni, nem tehetjük kockázat nélkül!

— De...

— Készítsd elő azt a ládát!

Megfordult és otthagytott. Ezt természetesen parancsnak kellett vennem.

A következő fordulóban megkerültem a rakományt, és kiválasztottam az egyik nagyobb méretű dobozt. Felnyitni nem volt nehéz, de még a tartalmát is ki kellett szednem belőle, és elrejtennem valaki másnak a rakománya mögött. Szárított növények voltak benne préselt bálákban, és amíg dolgoztam, eszembe jutott, hogy nem egészen becsületes dolog csak úgy kidobálni valakinek a rakományát.

De hát parancsom volt rá, úgyhogy nem sokat gondolkoztam rajta. Ez más volt, mint amikor a barlangban a légautóról beszélgettünk. Akkor Paul egyetlen szavában sem volt benne a parancsoló hangsúly.

Miután kiürítettem a ládát, elcipeltem még egyet a többi robottal a rakodótérbe, aztán Paul visszatért, és elbújt a rakomány mögött.

Követtem, és amikor beugrott a ládába, visszaszögeztem a fedelét. Ezek után már egyszerű volt az egész. Felemeltem a ládát, és bevitettem a rakodótérbe.

Az előtérben tettem le, nem pedig a többi mellé, melyeket sorba pakoltunk egymás tetejébe a hátsó faltól kezdődően.

Reméltem, hogy ott maradhat, de nem így történt.

Öt perc múlva Becker kapitány visszatért, felmászott a rámpán, és benézett a rakodótérbe. Követtem egy ládával a kezemben, és amikor a helyére raktam, arra a dobozra mutatott, amelyikben Paul rejtőzött.

— Ez mit keres itt?

— Behoztam — mondtam.

— Rakd a helyére! Minek áll itt kint?

Meg akartam neki mondani, hogy azért tettem oda, mert Paul benne van, és ha a többi közé szorul, Paul megfagy, de ezt persze nem tehettem. Oda kellett raknom, ahova mutatta, és el kellett mennem a következő ládáért.

Becker kapitány most a rámpa mellett állt, hunyorogva nézett minket, amint rakodtunk.

— Gyerünk, gyerünk! — mondta. — Végezzünk már azzal a rakodással! Itt akarom hagyni ezt a bolygót. Siessünk!

A robotok rendes tempóban folytatták a munkát, ahogy azt Becker kapitány is várta tőlük, hiszen a sebességük előre be volt állítva. Ezt ő is tudta, és csak azért mondta ezeket, hogy levezesse a türelmetlenségét.

Amikor már csak egy pár doboz volt hátra, odaszólt az egyik robotnak, hogy fejezzék be a rakodást, aztán szálljanak be a hajóba, és várjanak. — Majd aztán zárom be az ajtót, ha visszajöttem az okmányokkal.

A probléma megoldódott. Amíg Becker kapitány távol lesz az okmányai miatt, én bemászom a rakodótérbe, és elbújok a ládák

Lester del Rey: A szökevény robot

mögött. Ha visszajön, majd benéz, látja, hogy benn vannak a robotok, aztán bemegy a személyzeti bejáraton át, és onnan zárja be a rakodónylást.

Lehet, hogy nyitva hagyja a rakodótér ajtaját, úgyhogy előrelépőzhatunk, és kereshetünk egy búvóhelyet magunknak. De még ha be is zárja indulás előtt, akkor sem lesz semmi baj.

Mielőtt Paul megfagyhatna, letöröm a zárat, és előreviszem.

Így hát minden rendben volt. Vagy legalábbis úgy gondoltam. De nem így történt.

Becker kapitány három lépést tett, aztán visszafordult, és így szólt:

— Te... Rex ... gyere velem.

Odamentem hozzá.

— Azt akarom, hogy velem gyere — mondta. — Találsz egy dobozt a pilótafülkében egy széken. Nyitva hagytam az ajtót. Vedd magadhoz a dobozt, és zárd be magad után az ajtót. Egy kis ajándék a szállítmányozónak. Elhozod nekem odáig.

Úgy tettem, ahogy parancsolta, és arra gondoltam, hogy ha semmit sem tettünk volna, Paul egyszerűen besétálhatott volna a személyzeti bejárón át, és nyugodtan elrejtőzhetett volna odabenn, hiszen az ajtó most nyitva volt. Ezt azonban most nem tehette meg; egy leszögezett ládában volt a rakodótérben.

És ha nem sikerül a hajóra jutnom, halálra fog fagyni...

8. FEJEZET

IRÁNY: A MARS

Elmentem Becker kapitánnyal a szállítmányozási irodába, s miután a csomagot az asztalra tettem, hátraléptem, és vártam, amíg a kapitány megkapja a papírjait, és elbeszélget a szállítmányozóval.

Senki sem törődött velem. Persze nem is tartottam ettől. Aligha juthatott volna valakinek eszébe egy veszett, gyermekrabló robotot azonosítani egy olyan robottal, aki egy öreg úrhajóskapitány csomagját cipeli.

Valami más aggasztott, és most már tudtam, mi az az aggodalom. Különös, nyomasztó gondolatok és problémák kavargtak a vezérlődobozomban. Nem kell attól tartani, hogy Paul megfagy. Nincs semmi veszély. Megpróbálok én is feljutni a Terrabellára, de ha nem sikerül, egyszerűen megmondom Becker kapitánynak, hogy Paul a rakodótérben rejtőzik, és akkor ő kihozza onnan.

Egyszerű, nem?

Csak éppen tudtam, hogy ezt nem vagyok képes megtenni.

Ez ijesztett meg. Gondolom, egy ember számára ez ostobaságnak tűnik, és nem tudom, érthető-e egyáltalán, hogy a robot egyszerűen kénytelen teljesíteni a parancsot, amit kapott. Legalábbis ha normális, jól működő robotról van szó.

Ennek nagyon jó oka van. A robotokat azért csinálják, hogy engedelmeskedjenek az embereknek, és ez jól is van így. Annak semmi értelme sem volna, hogy egy robotnak megadják azt a képességet, hogy felülbírálja az emberektől kapott utasításokat. Ha ezt megtehetné, nem lehetne megbízni benne.

Szellemi kapacitásom nem engedte meg, hogy kétféleképpen gondolkozzam. Paul megparancsolta, hogy juttassam a Terrabella fedélzetére előbb őt, aztán magamat. Nem volt más hátra, mint hogy teljesítsem a parancs hátralevő részét.

Így hát nem gondoltam arra, hogy Paul megfagy a hajó rakodótérében, hanem arra koncentráltam, hogyan jussak a hajóra. Erősen gondolkoztam, bár a terv kivihetetlennek tűnt.

Azt tudtam, hogy Becker kapitány nem olyan bolond, hogy magával vigyen egyszerűen csak azért, mert megkérem erre. Ez egyenlő volna az ellopással, és Becker kapitány bajba kerülne, ha legközelebb visszatér Ganapoliszba. Ezt, akármilyen anyagias is, nem merné megtenni.

Ha visszaérünk a hajóhoz, megállapítja majd, hogy Paul unta a várakozást, és hazament, és engem is hazaküldene. Nem került neki sokba a dolog, jócskán meg is dolgoztatott, így hát elégedett lehet a dolgokkal.

Reménytelennek látszott az ügy, de azért tovább törtem rajta a fejemet. Erősen koncentráltam addig is, amíg visszafelé mentünk a hajóhoz, és Becker kapitánnyal kapcsolatban mindig csak ugyanaz a két dolog jutott az eszembe.

Anyagias. Alacsony bér.

Ez a két dolog tény volt. Anyagias, mert nagyon kis összegért vett bérbe engem.

Ez adta az ötletet. Nem tudtam, beválik-e, de meg kell próbálnom.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Az a két robot, ami hiányzik magának — kérdeztem —, javítás alatt áll?

— Igen, a Marson — morogta. — Még nem készültek el, mikor elindultam, de nem akartam erről a fuvarról lemaradni, így hát inkább nélküük indultam el.

— Kockázatos dolog volt. Egy egyszemélyes hajó darabokra törhet, ha nincs rajta elegendő személyzet.

— A Terrabella máris darabokban van — mordult föl. — Csak ezt még nem tudja magáról.

— Azt a vezetősárnyat ott meg kellene javítani — mutattam föl az egyikre. — Az acélborítása le fog szakadni.

Hirtelen rám nézett.

— Javításokra is be vagy programozva?

— Szakmunkára is. Órát és rádiót is tudok javítani.

— És én a rakodásnál alkalmaztalak! — bosszankodott. — Miért nem mondta az a kölyök, hogy szakmunkára is alkalmas vagy?

— Nem kérdezte.

Bosszúsán nézett rám. Elértük a hajót, és megkezdte az ellenőrzést. A robotok nem voltak szem előtt. Nyilván végeztek a rakodással, és utasítás szerint a rakodótérben tartózkodtak.

Odament a rakodótérhez, felment a rámpán, és benézett.

— Hé, kölyök! Itt vagy?

Az ajtóból mindent láthatott, így be sem ment. Még egyszer bekiabált, hogy nincs-e ott Paul, aztán lejött, és elhúzta a hajótól a rámpát.

— Ez a kölyök elment — dörmögte. — Jobb, ha megkeresed és hazamégy vele, különben az örege még elfenekeli.

— Dehát maga bérbe vett engem — mondtam.

Most, vagy soha! Most dől el, hogy feljutok-e a Terrabellára, vagy sem. Attól függ, hogyan reagál Becker kapitány.

A szeme sarkából gyorsan rám pillantott és felhorkant: — Elvégezted a munkádat. Felszállok. Nem tudok több munkát adni neked.

— És az a borítás? És a hiányos legénység? Maga kibérelt engem, nem? És még nem ért véget a szolgálatom.

— Arra akarsz rávenni, hogy lopjalak el?

— Miért lopás? Üzletet kötöttek. Időben nem állapodtak meg; vagy igen?

Mereven bámult engem, láttam rajta, hogy erősen gondolkozik.

— Nyughatatlan fickó vagy te, Rex. Szeretnél utazni egy kicsit, mi?

— Nem vagyok szökevény, ha erre gondol. De maguk tényleg üzletet kötöttek rám.

— Hát persze. Szép kis üzlet, mondhatom: ha visszajövök, súlyosan megbírságnak, talán még le is ültetnek.

— Miért? Nem áll jogában bérelt holmit magával vinnie, ha visszahozza?

— A kölyök azt mondja majd, hogy csak ma délutánra szólt az alku.

— Ezt nem fogja mondani semmiképpen. Nem szokott hazudni.

— Mi van az apjával?

— Nincs itt. Üzleti úton van a Földön,

— Aha. Hát akkor nem csodálom, hogy a kölyök itt kódorog. — Gondolkozott egy darabig, láttam rajta, hogy kezd engedni a kísértésnek. — De ha visszajövök, biztosan többet fog kérni érted.

— Lehet, hogy meg is szolgálom.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Szóval azt mondd, értesz a szerelőmunkához? — Újra feltette a kérdést, mintha még erre a biztosítékra volna szüksége, hogy vállalja a kockázatot.

— Igen.

— Na, jól van. Eredj, szállj be... a személyzeti nyíláson... aztán indulás.

Ha ember volnék, akinek szüksége van levegőre, most mélyet sóhajtottam volna, így csak a reléim zümmögtek kissé az izgatottságtól és elégedettségtől, hogy bemásztam a pilótafülkébe, és figyeltem Becker kapitányt, amint előkészíti a hajót az indulásra.

Nem tartott sokáig. A bejárati ajtók gombnyomásra bezárultak, a vezérlőpulton mindenütt kigyulladtak a zöld fények, aztán megkezdtük a felszállást. Először csak lassan emelkedtünk, aztán egyre gyorsabban. Amikor elhagytuk a Ganümedész gravitációs terét, lenéztem, és láttam, hogy a jobb kezemen két ujjam keresztbe áll, úgy, ahogy Paul-nak szokott.

Visszahelyeztem őket rendes helyzetükbe, aztán megkérdeztem:

— Megnézhetem a hajót?

— Rajta! — dörmögte Becker kapitány. — Nem árt, ha a hajó farában vagy nehezeknek egy darabig.

Gyorsan kisettem a pilótafülkéből, a vezérlődobozom dalolt az elégedettségtől. Jobban nem is alakulhatott volna. Tudtam, hogy Becker kapitány az ellenőrző műszerfalnál marad, amíg be nem állította a helyes irányt, és nem ellenőrizte az automatikai. Ezalatt kihozhatom Pault a rakodótérből, és biztonságba helyezhetem valahol.

Ennyi szerencsét nem is érdemeltünk.

És ezzel még mindig nem volt vége — már úgy értem, a szerencsénknek. A Terrabellát nagyobb emberi személyzet számára tervezték, mint amekkorát Becker kapitány valaha is igénybe vett. De az is lehet, hogy a hat üresen álló kabin utasok számára készült — ha ugyan talál a kapitány olyan bolondot, aki hajlandó egy ilyen ócska hajóban útra kelni.

Négy kabin mindenesetre le volt lakatolva, és olyan porosak voltak, hogy Becker kapitány nyilván már hónapok óta feljűk se nézett. Az egyikről letörtem a lakatot, vigyázva, hogy visszatehessem majd, mintha mi sem történt volna.

Aztán kiszabadítottam Pault.

Örült, hogy ott vagyok, de nem látszott izgatottnak.

— Elég sokáig tartott — vetette oda nekem, és én irigyeltem az embereket az intelligenciájukért. Paul megmondta, hogy minden rendben lesz, és úgy is lett. Erre jó az emberi ész, mondtam magamnak. Szégyelltem magam, hogy nem bíztam benne jobban. A robotnak először is azt kell megtanulnia, hogy az emberekben mindig megbízhat. Elhatároztam, hogy ezt ezentúl elevenen tartom az emlékezetemben.

— Éhes vagyok — mondta fául, miután biztonságba helyeztem a lakatlan kabinban. — Tudsz hozni egy kis ennivalót?

Levette az úrruháját, de egy kissé reszketett — szó sem volt arról, hogy megfagyjon, de a világűr hidege gyorsan behatol a teherhajók rakodóterébe.

— Melegedj csak — mondtam. — Megyek, és hozok valamit a konyhából.

Lester del Rey: A szökevény robot

A konyha a kabinok és a vezérlőfülke között volt, ahol most Becker kapitány tartózkodott. Odamentem, és pár napi élelmet szedtem össze Paul részére. Vízet nem kellett vinnem, mert Paul kabinjában volt egy csap, ahová egyenesen a párolókészülékből jött a víz.

— Fürödni nem tudsz majd — mondtam Paulnak. — Az ivóvíz nem fog hiányozni Becker kapitánynak, de ha többet használsz, biztosan észrevedné, hogy valami nincs rendben.

Paul mohón tömte magába a kenyeret, amit hoztam. Annyira tele volt a szája, hogy alig értettem, mit mond:

— Nehéz volt feljutnod a hajóra?

— Nem. Dolgozom neki a Marsig vezető úton. Kevés a robotja, úgyhogy szüksége van rám.

— Nehéz lesz majd itt egyedül ezen a hosszú úton.

A Jupiter és a Mars közötti légiút a leghosszabb a világűrben, és egy ilyen vén teknőben, mint a Terrabella, különösen sokáig tart: sok-sok napig. Paulnak igaza volt, de nem tehettem ellene semmit. Előjöhetett volna, és kérhetett volna munkát mint potyautas, és Becker kapitány valószínűleg adott is volna neki. De akkor a Marson mindketten a rendőrség kezében kötünk ki, és nagyon hamar el kellene válnunk egymástól.

Becker kapitány túlságosan is józan volt ahhoz, semhogy kitegye magát a gyermekrablás vádjának. Legalábbis így gondoltam.

— Van itt sok könyv és folyóirat — mondtam Paulnak. — És én is jövök, amint tudok...

— Hol van most Becker kapitány? Gondolom, most állítja be az útirányt.

— Igen. Ezzel lesz elfoglalva legalább még egy óra hosszat.

Paul kezdeti éhsége lecsillapult; most elgondolkozva csipegetett tovább az ételből.

— Nos — mondta —, hát itt vagyunk. Kíváncsi vagyok, mi következik. De ez máris nagy dolog. Végül is el fogunk jutni a Földre.

— És ha már eljutottunk...

— Lehet, hogy nem lesz könnyű. A Föld nagy bolygó. Azon van a legtöbb kikötő. Minden attól függ, hol szállunk le. Ha nem valami jó helyen, akkor épp olyan kutyaszorítóba kerülhetünk, mint a Ganümédészen.

— Lehetséges ez?

— Hát persze. Mert mi van például, ha Becker kapitány az Északi- vagy a Déli-sark valamelyik légikikötőjében teszi le a járgányt? Lehet, hogy szörmerakományért megy, valamelyik sarki prémgazdaságba. Akkor aztán benne lennénk nyakig.

— Leléphetünk a hajóról a Marson is.

— Majd meglátjuk, hogy alakul a helyzet.

— A robotokkal a Földön is olyan keményen bánnak, mint a Ganümédészen?

— Ezt hogy érted?

— Talán ott nem lőnének le engem. Azt hallottam, hogy a Föld egy felvilágosult bolygó.

— Az is, ha nem egy veszett robotról van szó.

Ez elszomorító. Ha így van, akkor mire jó a felvilágosultság?

— Talán nem tudnak minden földi kikötőben rólunk — arról, hogy elraboltalak.

Lester del Rey: A szökevény robot

— A nagyobb kikötőkben igen. Az ilyesmire a Bolygóközi Rendőrség ügyel, márpedig az érti a dolgát.

Ezen is elgondolkoztam kissé, ha annyira érti a dolgát, akkor hogyan lehetséges, hogy egy fiú és egy robot potyautasként juthatnak egy teherhajó fedélzetére, olyan körülmények között, ami még egy automata űrrobot számára is gyanús lett volna? De nem sokáig törtem a fejemet, mert ha egyik ember azt állítja a másikról, hogy érti a dolgát, akkor az úgy is van, mert az emberek mindig tudják, hogy mit beszélnek; én okoskodhattam tévesen.

Paul hanyatt feküdt az ágyán, és elégedetten felsóhajtott.

— Minden úgy megy majd, mint a karikacsapás — mondta.

— De hiszen épp most mondtad...

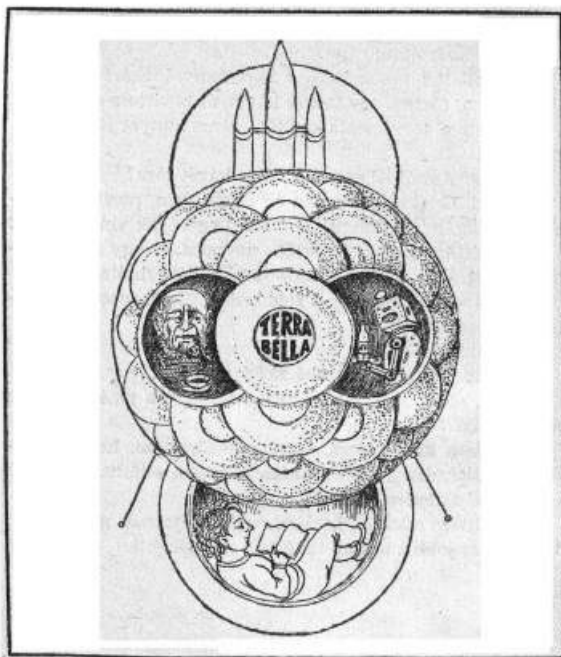
— Úgy értem, hosszú távon. A hosszú távú tervezésünk tökéletes volt.

— Valóban?

— Hát persze. Egy Föld felé tartó hajón vagyunk, vagy nem?

Ezt egyáltalán nem értettem. Úgy tűnt nekem, hogy itt egyéb tényezők is közrejátszanak. Nem emlékeztem, mikor vitattuk meg a hosszú távú terveinket egészen addig, hogy eljussunk a Földre. Űrhajóról mindenesetre beszéltünk, és íme, itt van. Úgy döntöttem, hogy a hosszú távú tervezés jó dolog.

— Mint a karikacsapás — mondta Paul. — Ha hazaértünk, apa majd csak belenyugszik, hogy most

már felnőtt vagyok, és tudok vigyázni magamra. Ennek az útnak az eltervezése és kivitelezése ezt bizonyítja. Ezentúl másképp fog rám nézni. És abba is bele kell egyeznie, hogy megtarthassalak magamnak.

— Nálad van még a pénz, amit Mr. Henningsnek fogsz küldeni? Ehhez ragaszkodni fog.

Paul megtapogatta a zsebét.

— Itt van — mondta.

— Jobb lesz, ha most visszamegyek. Nem akarom, hogy Becker kapitány gyanút fogjon. Mihelyt tudok, visszajövök.

Kiléptem a kabinból, és visszahelyeztem a lakatot eredeti állapotába. Még egy kis port is gyűjtöttem — volt honnan —, és elmázoltam rajta.

Jóba kellett lennem Becker kapitánnyal, ezért betértem a konyhába, főztem egy csésze kávé, és bevittem neki.

Felnézett a tervasztala mellől, rám hunyorgott, aztán felmordult :

— Ezt nevezem! Ki mondta, hogy kávé főzz?

— Senki. Gyakorlatom van az ilyesmiben, mert egy családnál szolgáltam. Hangulatérzékelő egységek vannak a...

Lester del Rey: A szökevény robot

— Kímélj meg a részletektől — mondta, és egy mozdulattal leintett.

— Az a kérdés, tudsz-e jó kávét csinálni?

Megkóstolta, aztán ismét felmordult. Ez azonban már elismerő morgás volt.

— Főzni tudsz?

— Memorizáltam két szakácskönyvet, és...

— Elég, elég! Mostantól kezdve te vagy a szakács. Hozz még egy kávét!

Elmentem kávét főzni, és nagyon örültem, hogy a dolgok így alakultak. Mint szakács könnyen elláthatom Pault élelemmel az egész út során.

Kitöltöttem a kávét, és újra megállapítottam magamban, hogy nincs jobb a hosszú távú tervezésnél.

9. FEJEZET

A NAGY UGRÁS

Mit számít az idő a mélyfekete űrben?

Ezzel a sorral Paul egyik könyvében találkoztam, és tetszett nekem, mert valami megmagyarázhatatlan érzést ébresztett bennem. Azt tudtam, hogy mindenképpen valamilyen érzés.

Sosem hittem volna, hogy egyszer megértem a jelentését. De Becker kapitány Terrabelláján, úton a Ganümedész és a Mars között, ez megtörtént.

Olyan érzés volt, mintha az időre semmi szükség nem volna, mintha semmi hasznát nem vehetné az ember. A környező űr mindig sötét. Nincs napfelkelte és naplemente. Minden egyes óra ugyanolyan, mint az előző, és az ember tudja, hogy a következő is ugyanolyan lesz.

Egy dolgot észrevettem: ahogy a napok múltak, lassan nagy tisztelet ébredt bennem az űrhajó iránt, még ha az öreg, nehézkes Terrabelláról volt is szó, tisztelet, sőt talán ragaszkodás is, bár ebben nem vagyok biztos; lehet, hogy nem is tudom, mi az a ragaszkodás.

De azt tudom, mit éreztem a Terrabella iránt. Lent csak egy ócska űrteknőnek tűnt, ami után senki sem fordul meg a kikötőben.

Kint az űrben azonban ő volt a minden. Ez volt az ő igazi közege.

A szememben kezdett hasonlítani gazdájára, Becker kapitányra; dörmögött, horkantott, aztán döcögött tovább, előre, nem törődve semmivel, csak hogy eljusson egy újabb űrkikötőbe, ügyet sem vetve másra, hogy aztán célját elérve, lepihenhessen egy időre, míg újra útnak nem indulhat az űr ösvényein.

Azt hittem, hálás vagyok a Terrabellának, de ebben bizonyára tévedtem. Biztosan nem lehetek hálás úgy, mint az emberek. Amit éreztem, az az önfenntartási hányadosomnak valami mellékterméke lehetett, a Terrabella tartott életben engem. Ezt, úgy hiszem, olyan magasra értékeltem, ahogyan csak egy lélektelen mechanizmus értékelhet egyáltalán valamit.

Amikor Becker kapitány kiküldött, hogy javítsam meg a megrongálódott vezetőszerkezetet, különös gonddal végeztem a munkát, mert a magaménak éreztem. Oly tökéletesen akartam elvégezni, amennyire tökéletesen csak tudtam.

Ember persze nem mehet ki az űrbe, de robot számára ez nem jelent problémát. Persze ez talán nem igaz így. Az emberek is kimennek végszükség esetén, és elvégzik a külső javításokat. De akkor is csak a lehető legjobb felszereléssel — speciális űrruhákkal és hasonlókkal.

Ez azonban nagyon veszélyes, és csak akkor kerül rá sor, ha az űrutazók élete forog kockán.

Számomra azonban semmiség volt az egész. Felcsavartam magamra egy pár mágneses cipőt, és kimentem a rakodótér nyílásán, mialatt a többi robot arra ügyelt, hogy a rakományból ne szabaduljon el semmi.

Hosszú időt töltöttem a javítással, többet, mint amennyire valójában szükségem volt, mert élveztem, hogy egyedül lehetek odakint. A magány örömét éreztem, legalábbis azt hiszem. Mindig is szerettem az ilyen kifejezéseket; ezt Paul egyik könyvéből tanultam. A magány öröme. Úgy hittem, hogy a szavak mögött olyasmi van, amit az emberek

Lester del Rey: A szökevény robot

éreznek is, különben semmi értelmük nem lenne. És én mindig megpróbáltam beleélni magam abba, amit érzésem szerint a szavak jelentettek.

Ott kint az űrben kettesben voltunk a Terrabellával, nem volt rajtunk kívül más létező. Szerettem volna megszólítani, megkérdezni tőle, hogy milyen érzés Becker kapitány áruit cipelgetni az űrben.

Meg is kérdeztem, de válaszul csak horkantott egyet, és folytatta útját a Mars felé.

Az a benyomásom támadt a Terrabelláról, hogy egy kissé szívtelen. Nem hiszem, hogy sokat törődött volna bármivel is. Az volt az érzésem, hogy ha rajta múlna, képes volna kirakni Becker kapitányt valamelyik nyíláson és magára hagyni. Reméltem, hogy velem szemben azért nem ennyire közömbös.

Mindez persze ostobán hangzik. Ne feledjék azonban, hogy egy robotnak néha igen ostoba gondolatai vannak.

Sok dolgom volt a Terrabellán, de nem bántam, mert szerettem a rám bízott munkát. Megjavítottam Becker kapitány kronométereit, az elektromos fűtőberendezést és néhány nyomáskiegyenlítő tartályt.

Aztán takarítottam is. Annyit takarítottam, hogy végül Becker kapitány panaszkodni kezdett: túl sok vizet használok el. Így aztán kevesebbet használtam, és egészen addig dolgoztam egyetlen vödörrel, míg végül már sárral volt tele.

A főzést is én végeztem, s Becker kapitány nagyon meg volt elégedve velem. Én is elégedett voltam, mert így könnyen el tudtam látni Pault ennivalóval.

Ja, és a többi robottal is foglalkoztam. Addig tisztogattam és fényesítgettem őket, míg végül olyanok lettek, mint én: fém alkatrészeik csillogtak,—s a matt felületek is ragyogtak a tisztaságtól.

Becker kapitány panaszkodott is emiatt.

— Mit művelsz, Rex? Lassan nem tudlak megkülönböztetni a többiektől. Valamelyik nap kértem egy csésze kávéét X-7-től, mire csak azt ismételte: „Fogalmazza újra, fogalmazza újra!” Azt hittem már, hogy valami baj van a reléiddel.

(Ezt kell mondania egy robotnak, ha nem fogta fel az utasítást, vagy képtelen a végrehajtására.)

A többi robot külsőre ugyanúgy festett, akárcsak én, csak hogy olcsó, egyszerű áramkörökkel voltak felszerelve, és csak a legegyszerűbb parancsokat tudták teljesíteni.

— El kellett volna olvasnia az azonosítási számát — mondtam.

— Majd éppen számokat fogok olvasgatni a saját hajómon, no hiszen! Jelezd inkább valahogyan, hogy te vagy az. Fűtүүлj, vagy valami.

Nem tudok fűtүүлni, és azt sem tartottam valószínűnek, hogy találok sípot a hajón, de azt feleltem: — Igen, uram — mert nem volt nehéz teljesítenem Becker kapitány kívánságát. Azzal oldottam meg a dolgot, hogy madzagot kötöttem a többi robot karjára. Egyszerű megoldás, még egy robotnak is eszébe juthat.

És még egy ilyen morgós vén űrmedve is hasznát veheti. Bár ezt a gondolatot nem szerettem. Egy robotnak nem lehetnek emberekről efféle gondolatai.

Azonkívül Becker Kapitánynak is megvolt a maga jó oldala. Nem is volt olyan rossz ember, mint amilyennek látszott. Ha teljes volt a

Lester del Rey: A szökevény robot

nyugalom, és nem akadt semmi munka, sokat beszélgettünk együtt, és biztos vagyok benne, hogy jól érezte magát a társaságomban.

Arra is rájöttem, hogy sokkal többet tud, mint gondolná az ember; különösen zeneileg volt művelt. Ez volt a szenvedélye, és ezért is hanyagolta el úgy a rádiót, hogy egyetlenegy sem működött, amíg meg nem javítottam azt az ócska készüléket, amit a konyhában találtam. Minden szabad idejét a magnószalagjaival töltötte.

Egy nap beszélgetés közben megkérdezte tőlem, szeretem-e a zenét, és lejátszotta nekem az egyik szalagot. Különös hangok voltak.

— Tudják a robotok, mi a ritmus? — kérdezte.

— A ritmus egyenletes ütem.

— Ez, amit most hallasz, ritmus.

— Ez nem egyenletes.

— Nem is kell annak lennie. Ez eredeti vénuszi zene. Helyszíni felvétel az egyenlítői dzsungelben tanyázó kiba törzs egyik szertartásáról. Egészen különös ritmusaik vannak. A szalagjaik a Marson be vannak tiltva, mert a Mars-lakók megbolondulnak tőlük. Azt jelenti számukra, amit a Föld-lakóknak a kábítószer.

— Ettől is megbolondulna egy Mars-lakó?

— Ha elég hosszú ideig hallgatná, igen. A Vénusz-lakókat pedig a ritmusok és az élénk színek együttes hatása kábítja el.

— Én nem érzékelem a színeket.

— Fekete-fehér látólelencséd van?

— Igen.

Megvakarta az állat.

— Várj csak. Talán van itt valami a számodra. Van egy doboznyi tartalék alkatrész a kabinomban...

Azzal elment, és egy látólelencsés égővel tért vissza.

— Már nem is tudom, hogyan került hozzám. Itt van már régóta. Lehet, hogy nem is működik.

Ekkor éltem át életem egyik legizgalmasabb pillanatát: kivette a látólelencsém, és betette helyére a másikat.

Nem tudom szavakkal leírni, mit éreztem. Egy új világ tárult a szemem elé, még ott, abban a kopott kis kabinban is.

— Minden megváltozott! — kiáltottam.

Rám hunyorgott és elvigyorodott; láttam rajta, hogy elégedett.

— Hát persze! Ez, amit látsz, a színek. Az ingem kék. Az a szék piros. Nem túl élénk, az igaz. Fogsz látni még szebb színeket is.

— Hát ez csodálatos!

— Nézz csak ki!

A Terrabella orrába mentem, a pilótafülkébe, ahonnan jobban láthattam. Egy darabig szólni sem tudtam, csak bámultam.

A csillagok megváltoztak. Az a sok kis fehér pötty mind más volt. Volt köztük vörös meg kék, és mindegyik mintha életre kelt volna. Egyéb színeket is láttam — olyanokat, amelyeknek még nem tudtam a nevét.

— Még az űr feketesége is más — mondtam. — Az is egy szín.

Becker kapitány utánam jött; szórakoztatta a csodálkozásom.

— Azért az csak fekete — mondta. — A fekete a színek hiánya. De el tudom képzelni, hogy sokkal elevebbnek tűnhet a számodra.

— Megtarthatom?

— A körtét? Hát persze. Úgysem tudnám hasznát venni.

Lester del Rey: A szökevény robot

Nevettem, most — születésem óta első ízben — nem úgy, hogy egy ember nevetésére reagáltam volna. Ez belőlem jött — az a csoda nevettegetett meg, hogy látom a színeket.

— Most aztán lesz mit néznom — mondtam.

— Csak rajta!

Ott álltam, bámultam az ég szépségét. Nemsokára hallottam, hogy Becker kapitány visszatért a zenéjéhez; éppen egy új szalagot tett fel a magnóra.

Ezt el kell mondanom Paulnak, jutott eszembe. Kiléptem a pilótafülkéből, és odamentem hozzá.

Paulnak nem volt könnyű dolga. Egy fiúnak nem elég, ha csak magazinok és könyvek olvasásával töltheti az idejét.

Amíg csak tudtam, vele voltam, de nagyon óvatosnak kellett lennem. Ezt meg is értette, de amikor távozni készültem, mindig arra kért, hogy maradjak még egy kicsit.

Kinyitottam a hamis zárat az ajtón, és beléptem. Paul épp egy könyvet olvasott; ledobta a padlóra, és komoran nézett rám.

— Elegem van már ezekből az úrkereskedelmi magazinokból. Nincs Becker kapitánynak más könyve, csak úrhajózási meg zenei?

— Megnézem majd, hátha találok valami mást — mondtam. — Addig is ki kellene mosnom az ingedet. A piros már kezd kifakulni rajta.

Először nem fogta fel, miről is van szó. Aztán rám nézett, és azt kérdezte:

— Hogyhogy a piros? Hát ezt meg honnan szeded?

— Azt a kék ágyterítőt sem ártana már kimosni — mondtam.

— Mi bajod van? Rád jött az úrbetegség? Hiszen te nem ismered a színeket.

— Most már igen. Becker kapitánynak volt egy színes látólencsés égője, és nekem adta.

— Mondtam, hogy majd szerzek neked egyet — jegyezte meg (úgy éreztem, kissé ingerülten).

— Szívesebben használnám a tiedet, Paul — mondtam —, de ugye, nem baj, ha addig, amíg nem veszed meg azt, amit akartál, megtartom ezt?

— Hát persze hogy nem. Csak abban kezdek kételkedni, hogy valaha is eljutunk egy olyan helyre, ahol megvásárolhatom. Ez a teknő egy helyben áll.

— Pedig halad — mondtam —, csak nagyon lassan.

— Nekem mondd?

— Tudom, hogy nem könnyű neked.

— Még hogy nem könnyű! Halálra unom magam!

Aztán egyszerre csak egyikünk sem unatkozott többé.

A helyzet megváltozott, mert nyílt a kabin ajtaja, és belépett rajta Becker kapitány.

10. FEJEZET

LANDOLÁS A MARSON

— Hát ez meg mi? Mi folyik itt a hátam mögött?

Becker kapitány szeme összeszűkül, látszott az arcán, hogy dühös, amint ezeket a kérdéseket feltette nekünk. Egészen kijött a sodrából, és meg volt ijedve — ilyenek még sosem láttuk.

— Potyautas vagyok a maga hajóján — mondta Paul.

— Azt a vak is látja! Én csak azt szeretném tudni, hogy hülyének néztél-e? Azt hitted, hogy nem foglak megtalálni?

— Kis híja, hogy nem is talált meg — felelte Paul dacosan.

Tudtam, hogy valójában nem dacból mondja, csak ő is megijedt, és most megpróbál bátran viselkedni. Becker kapitány hozzám fordult.

— Azt hiszed, hogy valami nagy okos vagy, mi? Te eszelte ki az egészet, nem? A kölyök magától nem jött volna rá erre.

Ettől aztán Paul valóban dühbe gurult.

— Azt akarja mondani, hogy annyi eszem sincs, mint egy robotnak?

— Azt akarom mondani, hogy mindketten ostobák vagytok, ha azt hiszitek, hogy ezt elvihatitek szárazon. Már túlságosan öreg róka vagyok én ahhoz, hogy sem hagyjam magam száműzni valamelyik aszteroidára gyermekrablás miatt.

— Gyermekrablás?

Paul hangjából kiéreztem, hogy csak az időt akarja húzni, mentő ötletet keres. Tudtam, hogy az meg sem fordult a fejében, hogy Becker kapitányt gyermekrablással vádolhatják.

Nekem sem, az igazat megvallva. Paul potyautas volt, ennyi az egész. Előfordult már ilyesmi más kalandvágó kölyökkel is itt a világűrben.

— De hát ez ostobaság — mondtam. — Nem fogják vádolni...

— Nem, mi? Nyugodtan mondhatják, hogy a Ganümedészen átvettem fölötted az irányítást, és elraboltattam veled a fiút, talán azért, hogy eladjam az aszteroida-öv rabszolga-kereskedőinek. Vagy esetleg váltságdíjat akartam érte; elvégre egy parancsnok fia, nem?

Ez új megvilágításba helyezte a dolgot. Ezek szerint Becker kapitány kezdettől fogva tudta, hogy kik vagyunk.

— Hol hallotta azt a sztorit, hogy Rex elrabolt engem? — kérdezte csodálkozva Paul.

— Ne érdekeljen, hol hallottam. Itt csak én tehetek fel kérdéseket!

— Ezt még a Ganümedészen kellett megtudnia. Mióta elindultunk, sehonnan sem kaphatott híreket.

Ha ez igaz, gondoltam, meglepő, hogy Becker kapitány nem fogott mindjárt gyanút. Ilyen körülmények között megvádolhatják azzal, hogy bűnrészes a feltételezett gyermekrablásban. De nem tudtam elhinni, hogy felenged a hajóra, ha tudott volna rólunk.

Ekkor jutott eszembe a rádió, amit megjavítottam. Hát persze! Míg én az új, színes körtémről beszélgettem Paullal, bekapcsolhatta a rádiót, és a hírekben hallhatott rólunk a Csillagközi Biztonsági Szolgálat valamelyik adásában.

— Szóval ti vagytok azok, ugye? — kérdezte Becker kapitány. — Te vagy Paul Simpson, Rex meg az a robot, akiről beszélnek?

Lester del Rey: A szökevény robot

Nem tudtam, Paul hogy titkolhatná tovább a dolgot, és úgy látszik, ő sem, mert ezt felelte:

— Igen, ennyi igaz a dologból, de a többiből, mármint hogy gyermekrablás történt volna, egy szó sem. Rex nem rabolt el engem. Önszántamból szöktem meg a Csillagkirálynőről. Ha történt egyáltalán valami törvényellenes, hát akkor inkább én loptam el őt attól az embertől, akinek apám eladta a Ganümedészen.

Becker kapitány apró szeme tágra nyílt. Kopasz fejbűbja vöröslött a dühtől.

— Miért, azt hiszitek, az talán jobb? — üvöltötte. — Így meg azt mondhatják, hogy én vettelek rá, lopd el a számomra, s aztán cserébe elvittelek a Ganümedészről! Mindenképp az aszteroidokon kötök ki!

Paul riadtan fogadta Becker kapitány újabb dühkitörését.

Vártam, hogy valamelyikük megszólaljon, de mivel mindketten hallgattak, úgy éreztem, nyugodtan közbeszólhatok.

— Mivel egyik feltételezés sem igaz, talán okosabb volna megint elrontani azt a rádiót, és azt mondani, hogy maga nem tud semmiféle gyermekrablásról. Nem tudják, hogy a maga hajóján vagyunk, különben már régen utolért volna minket egy csillagközi ellenőrző őrzőjárat.

— Szóval még jobban bele akarsz keverni, mi?! — üvöltötte Becker kapitány.

Paul nyomban folytatta a gondolatmenetemet.

— Ettől nem fog jobban belekeveredni. Sőt, éppen hogy kikeveredik belőle. Mi semmi mást nem akartunk Rexszel, mint eljutni a Földre. Maga pedig a Földre megy. Akkor mi itt a probléma? Vigyen el minket egy földi kikötőbe, ott mi lelépünk, és magának semmi köze nem lesz az egészhez.

— Hol fog kikötni a Földön? — kérdeztem.

— Kansas Cityben — felelte szórakozottan. Látszott, hogy most csak fél gőzzel dolgozik az agya.

Aztán megint teljes gőzre kapcsolt.

— Hohó! Megmondtam már, hogy itt én kérdezek. Nekem pedig nem tetszik ez az egész. Ha megtalálnak titeket a Földön, vajon nem lesznek rá kíváncsiak a Csillagközínél, hogyan jutottatok oda? És azt képzelitek, hogy nem jönnek rá? Egyetlen esélyem van, és az se valami nagy, ha az első utamba eső kikötőben, azaz a Marson, kiraklak titeket. Átdlak a rendőrségnek, és megmondom nekik az igazat, hogy csak akkor hallottam a híreket, miután felszálltam a Ganümedészről. Mert ez az igazság. Talán elhiszik nekem.

— Akkor miért ne hinnék el a teljes igazságot?! Hogy szó se volt gyermekrablásról?

Ezt én kérdeztem, bár tudtam, hogy ez nem segítene rajtam. Legalábbis nem sokat. Engem visszaszállítanak a Ganümedészre Mr. Henningshez, Pault meg hazaküldenek az apjához.

Nem, ez nem valami sokat segítene, a történetek után. Láttam a színeket. Megízleltem a szabadságot. És ha visszavisznek a Ganümedészre, és soha többé nem láthatom Pault, az majdnem olyan rossz lenne, mintha lelőnének mint veszett robotot.

— Nem lesz semmi baj — bizonygatta Paul —, ha hallgat rám. Végül is ésszerű, amit mondok. A végén még jutalmat is kaphat.

— Ugyan ki jutalmazna meg azért, hogy megszegttem minden lehető csillagközi rendelkezést?

Lester del Rey: A szökevény robot

— Az apám. Mihelyt a Földre érünk, kapcsolatba lépek vele, és örömeben, hogy újra láthat, biztosan megjutalmazza magát.

Becker kapitány rámordult:

— Az apád helyében úgy elfenekelnék, hogy nem bírál utána leülni!

— Lehet, hogy meg is teszi — sóhajtotta Paul. — Azért ettől függetlenül örülni fog nekem.

Becker kapitány most az egyszer elbizonytalanodott. Paul meg is próbálta kihasználni ezt.

— Tudja, mit? Megfizetem az utat. Rex viteldíját, és a magamét is.

— Aztán mivel? — kérdezte Becker kapitány. — Ganümedészi fillérrel?

— Sok pénzem van. Ötezer földi dollár.

— Hát azt meg honnan szerezted? Nemcsak robotot lopsz, bankot is raboltál?

— Becsületes úton jutottam hozzá — válaszolta Paul ingerülten. — Az apámtól kaptam.

Azzal kihúzott a zsebéből egy köteg bankót: nem hittem volna, hogy Becker kapitány szeme ilyen tágra nyílhat. Majd kiesett a helyéből.

— Nahát, ezek a mai fiatalok! — morogta. — Ennyi pénzzel mászkálni a világűrben! — Látni való volt, hogy igen szereti a pénzt. — Feleennyiből is kijönne két első osztályú jegy.

Becker kapitány a falnak dőlt, és az állat vakargatta. Nagy kísértést jelentett számára a pénz. Aztán határozott mozdulattal felegyenesedett.

— Ezen még lesz időnk gondolkozni. Csak tizenöt nap múlva érünk a Marsra. Addig is úgy fogok bánni veled, mint akármelyik potyautassal. Vannak bizonyos jogaid, elsősorban az, hogy dolgozz, másodsorban pedig az, hogy még többet dolgozz. Fogj egy vödöröt és egy kefét, és súrold fel a mellékfolyosót.

Automatikusan megindultam a vödörért, de Becker kapitány megállított.

— Nem te, Rex. Ráfér a fiatalúrra egy kis leckéztetés. Csinálja csak maga. Az én hajómon nem lesz kényeztetett úrifiú, aki még az orrát is a robotjával törölteti meg. Te meg indulj, hozd rendbe a konyhát. És jegyezzétek meg: ezen a hajón én vagyok a kapitány!

Ennyiben maradtunk tehát: még tizenöt napi út állt előttünk a Marsig, és Paul meg én egy kissé aggódtunk, vajon mit tesz velünk Becker kapitány, noha majdnem biztosak voltunk benne, hogy végül is beadja a derekát, és elvisz minket a Földre.

— A pénznek úgysem tud ellenállni — suttogta Paul, mikor elmentem a mellékfolyosóra megnézni, hogy halad a munkával. — Született rabszolgahajcsár. Minden porcikám fáj — tette hozzá.

— Remélhető, hogy a hosszú távú terveink valóra válnak — mondtam.

Bosszúsan nézett fel.

— Ez nem volt betervezve.

— Semmi sem lehet tökéletes.

Rosszul esett, hogy Paulnak így kell dolgoznia, de nem tehettem semmit, legfeljebb elegendő élelemről gondoskodhattam a számára. Amennyire tőlem tellett, igyekeztem bátorítani.

— Nem tart örökké. Minden nappal közelebb érünk a Marshoz.

— Ez igaz, de arra nem számítottam, hogy padlót fogok súrolni.

Lester del Rey: A szökevény robot

Becker kapitány sokáig hozzánk se szólt. Zenét hallgatott, és könyvet olvasott, és ha megpróbáltam beszélgetésbe elegyedni vele, rám mordult, úgyhogy nem is erőltettem a dolgot.

Paulra rá se hederített, úgy tett, mintha nem is lenne a hajón. Csak a munkáját ellenőrizte néha, aztán újabb feladatokkal látta el.

Egy nap épp a hegyi Mars-lakók vad zenéjét hallgatta, mikor hirtelen elzárta a magnót, rám hunyorgott, és így szólt:

— A hivatalos viteldíj nem lesz elég.

— Paul nem arra gondolt — mondtam —, hanem első osztályúra.

— Az sem elég. Túl nagy a kockázat.

— Behívjam?

— Aha.

Elmentem Paulért, és útközben elmeséltem neki, mit mondott Becker kapitány.

— Vén gazfickó — morogta Paul. — Nem lepődnék meg, ha tényleg foglalkozna rabszolga-kereskedelemmel.

— Nem hiszem, hogy el akar adni minket.

Paul rám nézett a szeme sarkából, aztán összevonta a szemöldökét, ahogy Becker kapitány szokta.

— Az aszteroidákon kapósak a robotok is. Egész szép árat fizetnének érted.

— Én azt hiszem, hogy elvisz minket a Földre.

Paul önbizalma lassan visszatért. Ezt abból gondoltam, amit most mondott:

— Hát azt jobban is teszi, különben még bajba juthat. Már így is elég sokat engedett meg magának.

Figyelmeztetni akartam, hogy ne viselkedjen pökhendien Becker kapitánnyal, mert úgyis az öreg ürmedve diktálja a feltételeket. Erre azonban nem volt idő, mert máris beléptünk a társalgóba. Becker kapitány gunyoros mosollyal fogadta Pault.

— Mi van a viszketéssel, kölyök?

— Miféle viszketéssel?

— Ami majd az apád tenyeréből száll át a te fenekedre.

Ha Becker kapitány azt hitte, hogy ezzel a mondásával sikert arat Paulnál, csalódnia kellett. Paul csak a homlokát ráncolta erre.

— Azt hittem, üzleti tárgyalást akar velem folytatni.

Becker nem válaszolt, és Paul ettől kissé elbizonytalanodott.

— Miért, talán nem? — kérdezte tétovázva.

Azt hiszem, Becker kapitánynak az nem tetszett, hogy egy ilyen fiatal fiú ilyen határozottan lépjen fel, és csupán meg akarta kissé rendíteni az önbizalmát.

Amikor látta, hogy ez, sikerült, ismét gúnyosan elmosolyodott.

— Nagyon fontos neked, hogy eljuss a Földre, mi?

— Muszáj.

— Hát ami muszáj, az gyakran sokba kerül.

— Az első osztályú viteldíj talán nem kerül elég sokba?

— Lehet, hogy nem áll arányban a kockázattal, amit vállalok.

— De hát mondtam már, hogy szó sincs semmiféle kockázatról. Az apám meg fogja jutalmazni magát.

— Én azt a pénzt szeretem, ami a zsebemben van, nem azt, amit csak meg fogok kapni.

— Mennyit kér?

Lester del Rey: A szökevény robot

— Hát, ha jól számolok, ötezer dollár — épp annyi, amennyi nálad van — mondjuk, elég lenne.

Paul felkiáltott:

— De hát ez minden pénzem!

— Könnyen szerezhetsz többet. Ha hazaérsz, majd megjutalmaz az apád.

— De hát ez hülyeség!

Becker kapitány arckifejezése megváltozott. Most nagyon szigorúan nézett.

— Azt hiszem, igazad van. Jobb, ha el is felejtjük az egészet, és a rendőrségre bízunk, hogy mit tesznek veled a Marson.

— De hát akkor vagy megsemmisítik Rexet, vagy visszaküldik a Ganümédészre!

Becker kapitány vállat vont.

— Majd vesz neked egy újat az apád. Nemcsak egy robot van a világon.

— De olyan, mint Rex, csak egy van. Maga is szereti Rexet, nem? Hiszen adott neki színes égőt is. Maga sem szeretné, ha megsemmisítenék, vagy igen?

Paul most már könyörgött, és Becker kapitány fontolóra vette a dolgot. Ezt olvastam ki a tekintetéből, ahogy rám nézett.

— Az a színes égő semmit sem jelent. Vettem egy doboznyi kacatot egy dollárért, és történetesen az is benne volt. Az viszont igaz, hogy Rex jó robot, kár volna megsemmisíteni. Jó személyisége van.

— Köszönöm — mondtam, mert tudtam, hogy az emberek ezt mondják, ha valaki megdicséri őket. Egy robot szájából azonban talán mulatságosán hangzik az ilyesmi.

— Mi az, hogy jó? Csodálatos személyisége van! — mondta Paul hevesen. — Ugye, elveszi a pénzt, és megengedi, hogy a hajóján maradjunk, amíg el nem érünk a Földre?

— Hát, kölyök, lehet, hogy megteszem neked ezt a szívességet. Nem vagyok könyörtelen ember.

Ahogy Paul ráerőszakolta a pénzt, arra gondoltam: lehet, hogy Becker kapitány nem könyörtelen ember, de ahhoz ért, hogyan használjon ki másokat. Paul először még felháborodott, hogy így ki akar uzsorázni minket.

De most, hogy más oldalról közelítette meg a dolgot, Paulnak szinte a kezébe kellett erőszakolnia a pénzt.

— Akkor, ugye, nem kell dolgoznom többé? Első osztályú utasok nem szoktak padlót súrolni.

Becker kapitány elnevette magát, de nem tudtam eldönteni, hogy jóindulatúan nevet-e vagy sem.

— Találhatunk éppen könnyebb munkát is. Nem jó, ha egy fiatalember tétlenkedik. Az apám is mindig ezt mondta.

Nehéz volt elképzelni, hogy Becker kapitánynak valaha is egyáltalán volt apja. Úgy nézett ki, mint aki eleve ilyennek született. De hát ember volt, és az emberek kicsinek születnek, és csak lassacskán nőnek fel. Nyilván Becker kapitánnyal sem történhetett másképp.

Ezek után több időt tölthettünk együtt Paullal. Becker kapitány most is adott munkát neki, de már nem ellenőrizte olyan szigorúan, és Paul sem dolgozott túl keményen.

Megbeszéltük, mi lesz a teendők, ha elértünk a Földre.

Lester del Rey: A szökevény robot

— A családunk Toledóba ment, a társaság központi irodájába — mondta Paul —, de Kansas Cityből nem nehéz eljutni oda. A Földön nagyon jó a közlekedés.

— Sok a légaútó?

Felnevetett.

— Sok, de mi nem azzal megyünk. Valószínűleg helikopterrel. Az egy személyszállító repülőgép, és még a légaútnál is gyorsabban megy. Körülbelül háromnegyed óra alatt elvisz a Kansas City-i repülőtérrel Toledóba.

— Csodálatos hely lehet a Föld. Örülök, hogy most már színes égőm van. Így sokkal többet fogok látni.

— Mehetünk függővasúttal is. Nagy kocsi, ami egy fölötté húzódó sínen lóg, és majdnem olyan gyors, mint a helikopter.

— Sok robot van a Földön?

— Minden robotot ott gyártanak. Te is onnan jöttél. Erre már egyáltalán nem emlékszel?

— Nem. Arra emlékszem, amikor megvásárolt az apád. Egy nagy teremben voltunk, ahol sok modell volt kiállítva. Aztán kikapcsoltak, és elküldték űrfuvarral a Ganümédészre. Az apád Ganapoliszban vett át.

— Eszembe jutott valami — mondta Paul.

— Micsoda?

— Hogy itt a Terrabellán egy csomó akkumulátor van.

— Ez igaz. Becker kapitány nagy tartalék készlettel rendelkezik, arra az esetre, ha a külső bolygókon nem tudna újat vásárolni.

— Azt hiszem, jó volna, ha félretennél magadnak egyet. Elfér a törzsedben.

— De hát ez lopás volna.

— Elment az eszed? Négyyszeresen megfizetjük ezt az utat ennek a banditának a Földre! Nem gondolod, hogy illene bedobnia egy pár telepet?

Ez ésszerűen hangzott, így már egészen más.

— Rendben. Szerzek egy készletet, és berakom a törzsembe, hogy szükség esetén igénybe vehessem. De nem hiszem, hogy erre sor kerülne.

— Sosem lehet tudni — mondta Paul sötéten.

Akkor még nem tudtam, mennyire igaza lesz.

Amint közelebb kerültünk a Marshoz, Becker kapitány egyre többet tartózkodott a kabinjában. Magához vette a rádiót, amit megjavítottam, gondolom, a csillagközi adók zenés műsorát fogta rajta.

Többször is kijött a kabinjából, hogy a Mars-kikötőbe vezérelje a Terrabellát, és én azt javasoltam Paulnak, hogy maradjon a kabinjában, amíg a kikötőben tartózkodunk, nehogy valami ellenőr meglássa.

Úgy igazítottam el a lakatot, hogy a kabinja lakatlannak látsszék, aztán bementem a pilótafülkébe, és figyeltem, hogyan hajtja végre Becker kapitány a leszállást.

Komor hangulatban volt, egy szót sem szólt. Úgy gondoltam, kissé tart attól, ami következik. Végül is komolyan ráfizethet, ha a hatóságok megtudják, hogy mit művel. Örültem, hogy legalább Paulnak volt annyi pénze, hogy megfizesse.

Mihelyt elértünk a kijelölt leszállóhelyre, levette a fejhallgatóját, és elszánt arckifejezéssel felém fordult.

— Hozd ide a kölyköt — mondta.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Nem volna jobb, ha a kabinjában maradna? Lehet, hogy valaki ellenőrzi a hajót.

— Itt az én engedélyem nélkül senki sem ellenőrizhet semmit. Hozd csak ide.

Elmentem Paulért. Beléptünk a pilótafülkébe, s azon törtük a fejünket, vajon mit akarhat Becker kapitány.

Ezt hamar megtudtuk.

Egy köteg dollárt tartott a kezében. Odanyújtotta Paulnak.

— Tessék: itt a pénzed.

Paul riadtan kinyújtotta a kezét, és tétován megfogta a vastag bankjegyköteget.

— Nem kell magának?

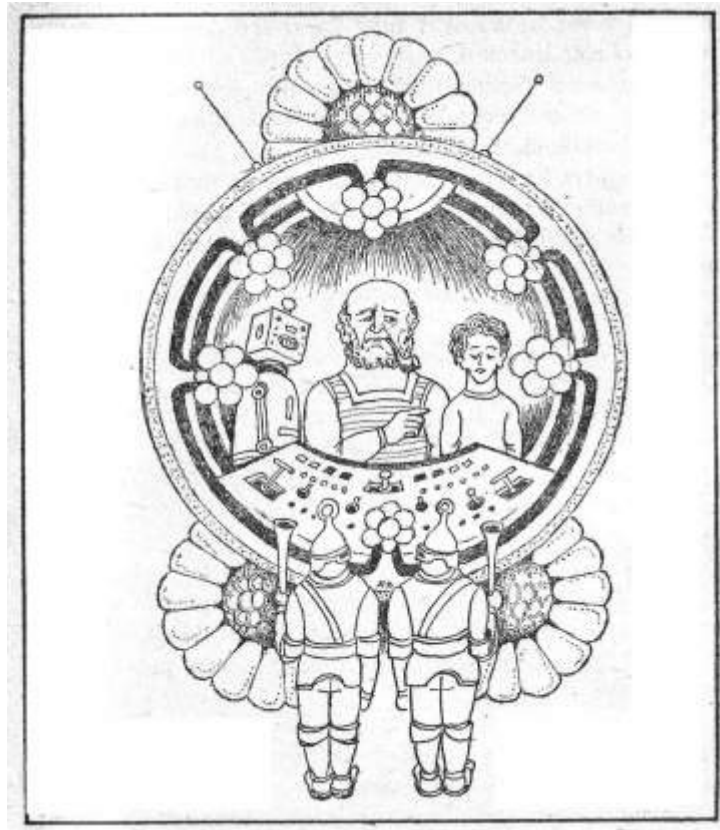
— Lehet, hogy kissé kemény fickó vagyok, és időnként kölcsönzök egy keveset. De lopni nem lopok. Vedd csak vissza. Nem kell belőle egy fillér sem. Az üzletet visszamondom. Hidd el, kölyök, hogy így lesz neked jobb. Ne végy fel rossz szokásokat már ilyen fiatalon, mert aztán nem bírsz róla leszokni.

Mialatt azon töprengtünk, hogy mit jelentsen mindez, Becker kapitány meghúzta a vezérlőasztal egy fogantyúját, és felemelkedett a székéből.

Mire odaért a személyzeti bejáróhoz, az már nyitva állt.

Két rendőr jött be rajta: páncélos Mars-lakók.

Ami azt jelentette, hogy nem váltak be hosszú távú terveink.

11. FEJEZET

ŐRIZETBEN

A két marsbeli rendőr határozottan és erélyesen lépett fel.

— Becker kapitány? — kérdezte az egyik.

— Igen — felelte a kérdezett.

— Üzenetet kaptunk öntől egy szökevény fiúra vonatkozóan.

— Ő az.

A másik rendőr karon fogta Pault, míg a társa a Mars hivatalnokainak megszokott udvariasságával könnyedén meghajolt Becker kapitány előtt.

— Önnek is velünk kell jönnie, uram. Személyesen kell jelentést tennie a rendőrségen.

Becker kapitány ingerülten vállat vont.

— Na jó, hát ha muszáj, akkor muszáj. A fiú Ganapoliszban lopózott fel a hajómra, tizenöt nappal ezelőtt találtam rá. Ez minden.

— Személyesen kell jelentést tennie — erősködött a rendőr. — Nem tart soká.

— Te itt maradsz — vetette oda nekem Becker kapitány, azzal mind a négyen elmentek, még csak vissza se néztek.

Miután elmentek, megálltam a pilótafülkében, és azon töprengtem, hogy történhetett mindez.

Becker kapitány bizonyára jelentette, hogy potyautast talált a fedélzeten, mire a rendőrség már várt minket a kikötőben. Ezt nem volt nehéz kikövetkeztetni. Aztán a Terrabella fedélzetére léptek, és elvitték Pault a rendőrségre.

De engem miért nem vittek magukkal? Rólam mindenki megfeledkezett.

Ezt egyáltalán nem értettem.

Újra meg újra végiggondoltam az egészet.

Azt tudtam, hogy Paul miért nem törődött velem. Legalább annyira meg volt lepve, mint én, de addig, amíg nem akarnak tőlem semmit, nem akarta felhívni rám a figyelmet.

Amint még egyszer végiggondoltam a dolgot, egy valamit megértettem belőle. A marsbeli rendőrség vagy nem tudta, hogy a Terrabella potyautasa azonos a ganümedészi kormányzó elrabolt fiával, vagy pedig a Csillagközi Biztonsági Szolgálat nem adott hitelt a gyermekrablási történetnek.

Az utóbbi feltevés látszott valószínűbbnek. Becker kapitánynak abban is biztosnak kellett lennie, hogy a rendőrség nem számít arra, hogy robot is van Paul Simpsonnal, különben engem is megemlített volna a jelentésében.

Sehogy sem értettem a dolgot, és eldöntöttem, hogy megvárom Becker kapitányt: majd ő elmagyarázza.

Egy óra sem telt bele, máris visszatért. Addig meg sem moccantam. Még mindig a pilótafülkében voltam, s mikor belépett, rám mordult, mintha csak arra biztatna, hogy szemére vessem, amit tett.

Ezt persze nem tettem. Egy robot soha nem tehet egy embernek szemrehányást. De ahhoz, hogy kérdezzek, úgy éreztem, jogom van.

— Miért adta át Pault a rendőrségnek?

— Így lesz neki a legjobb. Hazaküldik az apjához.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Engem miért nem vittek el?

Mintha azon gondolkozott volna, hogy feleljen-e vagy sem. Aztán így szólt:

— Hát, örülhetsz neki, hogy nem tették.

— De hát hogy lehet, hogy Pault elviszik, és engem, az elrablóját nem, hacsak...

— A gyermekrablás hírére hivatalosan megcáfolták — mondta Becker kapitány. — A Ganümedészen folytatott nyomozás során bebizonyosodott, hogy Paul jószántából szökött meg a Csillagkirálynőről, és hogy robot nem volt vele. Senki nem látott kettőtöket együtt. A rendőrség azt képzei, hogy ott heversz valahol a ganümedészi pusztaságban kimerült teleppel.

— Miért nem mondta meg nekik az igazat?

Becker kapitány habozni kezdett, bizonyára azért, mert bűnösnek érezte magát. És ez vitte rá, hogy magyarázkodjon egy robot előtt. Ha rádöbrent volna, hogy mit csinál, hogy számot ad nekem a tetteiről, biztosan azonnal elhallgattatott volna. De nem így történt.

— Nehéz lenne ezt elmagyarázni — mondta. — A fiú potyautasként került a hajóra. Ez volt az igazság, ezzel nem volt mit tenni. De hogy egy lopott robot is van a hajómon, az már egészen más eset. Nem találtam jobb megoldást. Nem hazudtam nekik, csak nem mondtam el a teljes igazságot.

Becker kapitány egy papírlapot szorongatott a markában, amit ide-oda gyűrögetett. Most ledobta, aztán így folytatta:

— Úgy érzem, hogy visszaéltek a bizalmammal, és jogom van a védekezésre.

Eszembe jutott, amit Paultól hallottam, hogy a robotokat jó áron lehet eladni arrafelé, ahova a Csillagközi Biztonsági Szolgálat keze már nem ér el. Lehet, hogy Becker kapitánynak is ez a szándéka velem. Vajon megérek-e neki oda egy utat? Nem bírtam tovább, megkérdeztem:

— Mi a szándéka velem?

Csodálkozva nézett rám.

— Azt hiszem, végül is jár nekem valami kis fizetség. A pénzt visszaadtam a fiúnak.

— Ez mit jelent?

— Azt jelenti, hogy még nincs kész a két robotom. Még egy hónap, amíg elkészülnek. Szükségem van a szolgálatodra.

— Itt tart a hajón?

— Pontosan. Itt maradsz, természetesen elrejtőzöl, amíg kikötőben vagyunk. Dolgozol, amíg a Földre nem érünk, aztán visszajössz velem a Ganümedészre, ahol visszaszolgáltatlak Mr. Henningsnek, a gazdádnak.

Becker kapitány elgondolkozva vakargatta az állat.

— Talán még egy kis hasznom is lesz a dologból. Hennings igazán fizethetne egy kis jutalmat, hogy ilyen értékes holmit visszaviszek neki. Megörül majd, ha épségben visszakap, mert ő már azt hiszi, hogy szétroncsolva heversz valahol egy ganümedészi kanyonban.

Megint megvakarta az állat, aztán folytatta:

— Nem is tudom, nem kéne-e üzenetet küldenem neki — bár jobb, ha egyelőre ennyiben hagyjuk a dolgot. Ne adjunk neki alkalmat, hogy türelmetlenkedjék. Legyen csak meglepetés.

Biztos voltam benne, hogy erősen furdalja a lelkiismeret, mert rám nézett, noha egy szót sem szóltam, és azt morogta:

Lester del Rey: A szökevény robot

— A fiú érdekében tettem. Neki is jobb, hogy nem szóltam rólad. Végül is ellopott téged Henningstől. Ez tény, amit nehezen lehetett volna megkerülni.

Ez igaz volt. Nem is tudtam mit felelni rá. Azon gondolkodtam, vajon mi áll azon a papíron, amit Becker kapitány magával hozott. Csakhamar alkalmam nyílt rá, hogy megtudjam, mert otthagyta, ahova ledobta, és kifelé indult a kabinból.

Az ajtóban visszafordult.

— Te itt maradsz a Terrabellán — mondta —, és nehogy szökésen járjon az eszed. Időzárat teszek a személyzeti bejáróra, úgyhogy azt nem tudod kinyitni. A rakodónyílást pedig figyelni fogom. Gyere velem, kezdjük a kirakodást.

Azzal kisetett a fülkéből. Mielőtt utánamentem volna, sikerült magamhoz vennem a papírt, és elolvasnom, mi áll rajta. Az, hogy Pault a Mars-kikötő polgármestere vette gondjába. Először meglepődtem ezen, hogy egy szökevény fiút egyenesen a polgármester házába visznek.

Aztán rájöttem, hogy Paul bizony fontos személyiség, mert egy fontos földi embernek, Roger Simpsonnak, az egyik legnagyobb földi kereskedelmi társaság magas beosztású alkalmazottjának a fia.

Ezért kezelték Pault különleges esetként.

A rakodótérbe mentem, segíteni az áru kirakásában. A három robot már megkezdte a munkát; Becker kapitány kintről irányította őket.

Nem gondoltam menekülésre. Most már csak egyre gondolhattam: hogy soha többé nem látom Pault. Vége. Megpróbáltuk, de nem sikerült. Úgy határoztam, hogy bizonyára jobb is így. Paul már nem gyerek. Már úgysem lenne sokáig szüksége robotra.

A Földön talál magának barátokat a többi ember között. A Ganümedészen más volt a helyzet. A közvetlen környezetében egyetlen hasonló korú gyerek sem volt, akivel összebarátkozhatott volna. Ez a Földön nem így lesz.

És még valami. A Ganümedész vad, veszedelmes bolygó. Ott egy gyereknek szüksége van erős robotra, hogy vigyázzon rá, és megóvja a bajtól. A Földön viszont már nincs szükség az efféle őrangyalra.

Beálltam a robotok közé, és megkezdtem a ládák kihordását a rakodótérből a földre. De a gondolatok csak tovább jártak a fejemben.

És továbbra is hiányzott nekem Paul.

Másvalami jutott az eszembe. Hátha Becker kapitány nem mondott igazat? A Ganümedésztől idáig nem bizonyította a megbízhatóságát. Miután megtalálta Pault, üzletet kötött vele, aztán visszamondta. Talán nem is igaz, amit mesélt. Nem tudtam volna okát adni, hogy miért nem, de hát csak robot vagyok, és a robotok nem tudnak jól okoskodni. Miután mindezt meghánytam-vettem a vezérlődobozomban, csak egy dologban voltam biztos: még egyszer látnom kell Pault, mielőtt örökre elválnék — hogy megtudjam az igazat, mondtam magamban, bár ezt magam sem hittem igazán. Tudtam, hogy ez csak kifogás, ürügy arra, hogy ismét ellenszegüljek egy ember parancsának. Ezúttal Becker kapitányénak.

Azt hiszem, a szökés terve már előzőleg kialakult bennem, és csak elő kellett bukkannia, mert nem is kellett rajta gondolkoznom: már teljesen kész volt, amikor eszembe jutott.

Idáig a ládákat hordtam, s a kapitány minden fordulónál újra megszámolta minket. A következő alkalommal bent maradtam a

Lester del Rey: A szökevény robot

rakodótérben, s elkezdtem a hátsó falnál álló ládákat a nyíláshoz hordani.

Egy bizonyos idő múlva Becker kapitány feljött és benézett. Figyelt egy darabig, aztán hagyta, hogy tovább csináljam, gondolván, hogy könnyebben szemmel tarthat, ha benn maradok.

Biztos voltam benne, hogy így okoskodik majd.

Mihelyt kiment, kinyitottam az egyik ládát, és kiürítettem. Aztán parancsot adtam az éppen belépő robotnak.

— A következő fordulóban kiviszed ezt a ládát, és a többinek a tetejébe rakod.

A robotnak semmi oka nem volt rá, hogy ezt ne teljesítse, mert a kapitány eredeti parancsának — hogy ki kell üríteni a rakodóteret — nem mondott ellent.

Miután a robot kiment, bemásztam abba, amelyiket kiürítettem, és helyére húztam a fedelet. Aztán vártam. Pár perc múlva a robot visszatért, felemelte a ládát, és kivitt a rakodótérből.

Aztán letett, és már fordult is vissza. Igen erősen állítottam membránomon a vételt, és vártam. Kis idő múlva meg is hallottam azt, amire vártam: Becker kapitány hangját.

— Hová tűnt ez a robot? Rex! Gyere vissza, és folytasd a munkát!

Résnyire felemeltem a fedelet, épp csak hogy kilássak a ládából, és láttam, amint eltűnik a rakodótérben. Benézett, és észrevette, hogy nem vagyok ott.

Természetesen azt hitte, hogy a hajó belsejébe mentem, és a keresésemre indult.

Nem vesztegettem az időt. Mihelyt eltűnt az ajtóban, kimásztam a dobozból, és távoztam.

Amikor magam mögött hagytam a harmadosztályú rakodóterületet, némi megkönnyebbülést éreztem. Sok azonos típusú robotot láttam, tehát nem kaphatnak el, amíg Becker kapitány be nem jelenti a szökésemet.

Leginkább magában Becker kapitányban bíztam. Úgy gondoltam, hogy egy ideig nem fog bejelenteni. Megpróbál maga megkeresni, mert nem akarja fölöslegesen felhívni rám a rendőrség figyelmét. Megkérdeznék tőle, mi az azonosítási számom, amit Mr. Hennings minden bizonytal közölt velük, amikor bejelentette az eltűnésemet. Lehet, hogy a marsbeli rendőrség kartotékjaiban megvan ez az adat.

Komoly esélyem volt tehát arra, hogy ne kapjanak el.

A Marskomplexum egészen nagy hely. Fontos forgalmi csomópont a Rendszerben, három szekcióra oszlik. A Marskikötő, ahova Becker kapitány leszállt a Terrabellával, teherhajók számára van fenntartva. Nagy, zsúfolt és piszkos: a Mars sivatagának homokja mindenhol beférkőzik. Az emberek nem szeretik, mert beeszi magát a ruhájukba. A robotok sem szeretik, mert bejut az eresztékeikbe. Több robotjavító műhely van a Mars-kikötőben, mint bárhol az egész Rendszerben. Az emberek mind könnyű Mars-sisakot viselnek, mert a levegő nem elég sűrű ahhoz, hogy lélegezni tudjanak benne, de a nehezebb űruháokra, amelyeneket a külső bolygókon és holdakon viselnek, itt nincs szükség.

Ilyen a Mars-kikötő, de Marsváros egy kissé más.

Nagy műanyag kupola borítja, amit ötven éven át építettek, és kétszáz robot tartja állandóan karban. Marsváros húsz mérföldre van a Mars-kikötőtől, s egy forgalmas út köti őket össze.

Lester del Rey: A szökevény robot

A komplexum harmadik része az a nagy úrkikötő utasok számára, amelyet Marspontnak hívnak, gondolom azért, mert ez az a pont, ahol mindenki átszáll egy másik hajóra, hogy tovább utazzék. A komplexum három egysége egy háromszög csúcsain helyezkedik el, épp úgy, mint a telep a Ganümedészen.

Ebből áll tehát a Marskomplexum, és Paul egyik könyvében azt olvastam, hogy a Mars lakóinak több mint a fele itt vagy a környéken lakik.

A Mars-kikötőből Marsvárosba vezető úton állandóan nyüzsögnek a teherautók, emberek, robotok; mindig nagy a forgalom mindkét irányban. Én is elvegyültem a közlekedés, sűrűjében, nem tartottam attól, hogy bárki is felfigyelne rám.

Egy problémám volt csak, mikor Marsvárosba értem. Meg kellett tudnom, hol lakik a polgármester.

Bementem az egyik zsilipkamrán át, és azon törtem a fejem, hogy ezt honnan tudjam meg. A címét nem volt nehéz megszerezni — kiírtam a képtelefonkönyvből —, de ettől még nem jutottam oda. A könyvben az állt, hogy a polgármester kormányhivatalnok, és a Red Wine Place 81. alatt lakik.

Nem tudtam, hogy ez hol van, és megkérdezni veszélyes lett volna, mert robotok rendszerint csak akkor vannak egyedül, ha valami megbízást teljesítenek. Márpedig az ilyen robot mindig tudja, hova megy. Megkérdezhettem volna egy robottól is, de ez csak időpocsékolás lett volna. Úgysem tudná, hacsak nem éppen a polgármesternek visz üzenetet.

Odamentem, ahol a városközpontot sejtettem, és kezdtem figyelni az autóbuszokat. Sok közlekedett itt belőlük a város minden részébe, s végül találtam egyet, amelyen ez állt: Domboldal és Red Wine. Amikor elindult, utána eredtem s követtem, ügyelve arra, hogy ne tévesszem szem elől, ugyanakkor az utcák nevét is figyeltem. Egy idő után elértünk egy táblához, amelyen ez állt:

RED WINE PLACE

Innen már könnyű volt.

Viszont ekkor kerültem szembe az igazi problémával, amire eddig nem is gondoltam. Mit tegyek, ha odaérek?

Becsöngethettem volna éppen a bejáratnál, és mondhattam volna, hogy Paul Simpsonnal szeretnék beszélni, de nem hiszem, hogy kaptam volna erre engedélyt. Egy robot ilyesmit nem kérhet, hacsak nem üzenetet hoz annak, akivel beszélni akar, és Marsváros lakói különben is képtelefonon érintkeznek egymással.

Lehet, hogy nem láthatom Pault, de elképzelhető, hogy megtudok valamit róla.

A ház melletti ligeten át a hátsó ajtóhoz mentem, és becsöngettem. A Red Wine Place 81. dombra épült, legnagyobb részét üvegből, s a belsejét függönyök és rolók takarták. Az egész nem egy szinten volt, a hátsó bejárat fenn a dombtetőn, úgyhogy mindenképp lépcsőt kellett másznia annak, aki bent volt.

Én azonban kint álltam, s nemsokára egy robot ajtót nyitott, és megkérdezte tőlem:

— Mit akarsz?

— A földi fiú után akarok érdeklődni, aki itt van. Tudsz róla?

A robot szintén házirobot volt, nem kérdezte, hogy miért faggatom.

— Igen, tudok róla.

Lester del Rey: A szökevény robot

- Mit tudsz?
- Csak azt, hogy idehozták.
- Láthatom?
- Nem. Nincs rá utasításom, hogy beengedjelek.
- Hogy van a fiú?
- Jól.
- Hol van most?
- A szobájában alszik.
- Jó ellátásban van része?
- Jó ellátásban van része.

Csalódtam, mert eljutottam már egész ideig, és mégsem láthatom Pault. Kellott volna valamilyen hosszú távú tervet szőnöm. De erre egy robot nem képes.

A házi robottal nem sokra mentem, így hát azt mondtam: — Csak ennyit akartam tudni — s elfordultam, amint becsukta az ajtót.

Senki nem figyelt rám. Ott álltam néhány percig, és nagyon szomorú voltam. Nem maradt más hátra, mint hogy visszamenjek a Mars-kikötőbe, és megkérjem Becker kapitányt, vegyen ellenőrzése alá megint.

Így is lesz a legjobb. Még mindig visszatérhetek a korábbi gondolatomhoz, hogy Paulnak már úgyszincs szüksége rám többé, így hát jobb, ha visszamegyek a Ganümedészre, és Mr. Hennings farmján dolgozom.

Ez jó, biztonságos gondolat volt, mert ha egy robot a fejébe veszi, hogy szabad akar lenni, akkor előbb-utóbb bajba jut. Sok jó évet töltöttem el Paullal, meg színes égőm is volt már, és ez is sok örömet szerez majd nekem, amíg ki nem ég, és Mr. Hennings ki nem cseréli egy fekete-fehérre. Azután pedig majd visszagondolok arra, hogy milyenek voltak a színek, és ezzel szerzek magamnak örömet.

Ismét megkerültem a házat, és az utca felé tartottam, amelyen át idejöttem.

És ekkor megpillantottam Pault.

Az egyik üvegfalú szobában volt. Elhúzta a függönyt, kocogtatott az üvegen, s magához intett.

Odarohantam, a membránomat a falhoz tapasztottam, s hallottam, amint azt mondja:

— Túl vastag ez az üveg, Rex. Nem tudom eltörni! Juttass ki innen!

Ez parancs volt, és az üveg könnyen engedett. Acélöklömmel rásújtottam, mire megrepedt. Ráütöttem még egyszer, s most már akkora lyuk támadt rajta, hogy Paul át tudott rajta mászni.

Kijött, egyik kezében a sisakjával, s szélesen mosolygott.

— Rex! Tudtam, hogy jönni fogsz! Már vártalak!

— Most mit teszünk?

— Elrejtőzünk. Keresni fognak minket. Találnod kell egy búvóhelyet!

— Először is menjünk el innen.

A másik irányba indultunk: nem az utca felé, hanem a ház melletti ligetbe, a fák közé. Ezek elrejtettek minket, és amint visszanéztem, láttam, hogy még nem fedezték fel a törést a falon, de biztos voltam benne, hogy ez nem soká várat magára.

Hiba volt, hogy ebbe az irányba indultunk. Észre kellett volna vennem, hogy a polgármester háza közel áll a Marsvárost borító kupolához. Amint magunk mögött hagytuk a ligetet, rögtön szembetaláltuk vele magunkat. Kint pedig semmi más nem volt,

Lester del Rey: A szökevény robot

ameddig a szem ellátott, mint lapos, homokos síkság, teljesen nyílt terep, minden fedezék nélkül. Annak nem volt értelme, hogy eltörjük a kupola falát — ez súlyos bűn —, és arrafelé meneküljünk.

— Mit tegyünk? — kérdezte Paul.

— Ásni fogok — mondtam.

A kupola belső oldalán is homokos volt a talaj, és én gyorsan és keményen dolgoztam mindkét kezemmel. Csakhamar akkora gödröt ástam, hogy mind a ketten belefértünk. Bemásztunk, és betemettük magunkat homokkal.

Paul feltette a sisakját, és úgy helyezkedtünk el, hogy a sisak hozzáérjen a vezérlődobozomhoz, így tudtunk beszélgetni is.

Nem tudtam teljesen elegyengetni magunkon a homokot, csak vállig. De a karjaimat lehúztam, és a homok bepergett körülöttük.

Ha valaki alaposan keresett volna minket, biztosan észrevesz, de reméltem, hogy senki sem fog keresni. Abban bíztam, hogy a másik irányban kezdenek kutatni utánunk. Arra nem számítanak, hogy zsákutcába futunk a kupola falánál, és eltemetjük magunkat egy lyukban. Hiszen, gondolják, nagyobb ostobaságot nem is tehetnénk.

12. FEJEZET

A SENKI FÖLDJÉN

- Tudtam, hogy megtalálász.
- Nem sikerült volna, ha Becker kapitány nem egy papírral tér vissza, amit aztán sikerült elolvasnom.
- A rendőrségen csak rövid ideig voltam, öregem, micsoda meleg helyzet... homokba temetve!
- Ha nem találnak ránk, két-három órát kell itt maradnunk. Amíg be nem sötétedik.
- Beszivárog a homok a sisakomba.
- Próbáld meg mozdulatlan maradni.
- Marsváros polgármestere kijelentette, hogy a leggyorsabb, legújabb típusú luxushajón megyek vissza a Földre. Azt hiszem, nagyon tiszteli apát.
- Nem lenne jobb, ha visszamennél?
- És téged itthagyalak? Mi ütött beléd? Azt hiszed, ezért küszködtem végig magam mindenben, hogy most feladjam?
- Én kezdek kételkedni benne, hogy sikerülhet.
- Rex! Így még nem hallottalak beszélni!
- Még nem is éreztem magam így soha. Amikor elindultam a háztól, miután nem engedtek be hozzád, úgy döntöttem, hogy így lesz a legjobb.
- Majd megmondom én neked, hogy lesz a legjobb!
- Rendben. De ne mozogj annyit, mert beléd megy a homok.
- Ilyesféleképpen beszélgettünk ott a homokgödörben a polgármester házának hátsó udvarában. Az biztos, hogy Pault keresni fogják, de talán nem számítanak arra, hogy egy robot is vele van. A házi robot, akivel a hátsó ajtónál beszéltem, nem fog elmondani semmit, hacsak meg nem kérdezik. Azt hiszik, hogy Paul egyedül szökött meg.
- Ebben az esetben itt ugyan nem fognak keresni minket. Nem valószínű, hogy egy fiú lyukat ásson a homokba, és betemesse magát.
- Mennyi ideje lehetünk itt? — kérdezte Paul.
- Körülbelül félórája.
- Lassan megy az idő, ha az ember el van temetve, mi?
- El kell döntenünk, hogy mit tegyünk, ha kijutottunk innen.
- Visszakaptam a pénzemet. Elmegyünk a Marspontra, felszállunk egy űrhajóra, és elutazunk a Földre.
- Igen, azt hiszem, ez a legokosabb, amit tehetünk.
- Az egyetlen, amit tehetünk, hogy hazamegyünk. Apa elsősorban az útiköltség miatt nem akart téged magával vinni. Ha már ott vagy, akkor bele kell egyeznie, hogy megtarthassalak.
- Egy dolgról megfeledkezel: mi lesz Mr. Hennings-szel? A pénz, amiből a jegyeket veszed, az én vételáram volt. Lopott robot vagyok, ahogy Becker kapitány is mondta.
- Paul elgondolkozott ezen.
- A jegyek ára a nálam levő pénz feléből is kijön. A maradékot még mindig elküldhetem neki.
- Én viszont csaknem biztos vagyok benne, hogy Mr. Hennings követelni fogja a teljes vételárat.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Apa azt mondta, hajlandó nekem új robotot venni. Biztosan ideadja a vételár felét, ha nem lesz szükségem új robotra.

Paulból a reménykedés beszélt, és én szerettem volna bátorítani, de nem tehettem, mert nem értettem vele egyet.

— Szerintem lehet, hogy az apád arra adta a pénzt, hogy új robotot végy belőle a Földön.

Paul erre már nem tudott mit mondani.

— És még valami — mondtam. — Lehet, hogy Mr. Henningsnek nem a pénz kell. Elvégre még az ő tulajdona vagyok. Ragaszkodhat hozzá, hogy visszaküldjenek engem a Ganümedészre.

— Sok pénzébe kerülne a szállítás.

— Azt hiszem, a rendőrség apáddal fizettetné meg a költségeket.

Paul nagyot sóhajtott.

— Sehogy sem akar összejönni a dolog, mi?

— Néha nagyon nehezen megy.

— Na hát majd akkor törjük rajta a fejünket, ha muszáj. Először is haza kell jutnunk a Földre. Remélem, hogy leszáll az est, még mielőtt megsülnék itt.

Végre eljött az este. Kimásztunk a gödörből és körülnéztünk. Senki sem volt a közelben.

— Most irány a Marspont! — rendelkezett Paul. — Tudod az utat?

— Abban az irányban kell lennie — mondtam. — Az lesz a legjobb, ha itt kimegyünk a kupolán túlra, átvágunk a sivatagon, és elgyalogolunk odáig. Nagyon óvatosak legyünk. Keresni fognak minket. És arról is tudhatnak, hogy együtt vagyunk.

— Szerintem inkább arra számítanak, hogy visszamentünk a Mars-kikötőbe a teherhajókhoz.

Hát, mivelhogy nem tudhattunk biztosat, akár ez a feltételezés is helytálló lehetett. Nem is feleltem rá semmit, de elhatároztam, hogy nagyon óvatos leszek.

Visszabújtam a gödörbe és tovább ástam. Paul örködött, amíg dolgoztam, s amikor már eleget ástam ki ahhoz, hogy átbújhassunk, Paul kimászott a kupola széle alatt a túloldalra, a sivatagba. Én is utánamásztam, aztán megint betemettem a lyukat. Keményen ledöngöltem, hogy ne szökhessen ki a város levegője.

Alighogy megindultunk, szembe kellett néznünk az első nehézséggel: a homokviharral.

Mindenki hallott már a Rendszerben a Mars homokviharairól. Váratlanul keletkeznek. Az ember sétál a sivatagban, az egyik pillanatban még tisztán lát, ám a következőben már sivító homokfalat vág arcába a szél.

Az is elég rossz, ha nappal kapja el az embert, de ha éjszaka jön, az emberek halálra rémülnek tőle. Sokukat elfogta már a pánik, s megfulladtak, miután sisakjukat letépte a szél.

Amikor jött a vihar, kinyújtottam a karomat, hogy magamhoz húzzam Pault. Ijedten tapasztaltam, hogy nincs ott. Elkapta egy homokáradat, s elsodorta mellőlem.

Kétségbeesetten kerengtem, úgy próbáltam megtalálni. A vihar zúgása minden más hangot elnyomott a membránomban, és rádöbentem, hogy talán soha nem találok rá, s mire vége a viharnek, betemeti a homok.

Lester del Rey: A szökevény robot

Egyre csak azt ismétелgettem magamban: „Meg kell, találnom, meg kell találnom.”

Kinyújtott kezem egyszer csak beleütközött valamibe, amit gyorsan megragadtam: Paul volt az.

Ellenőriztem, hogy a sisakja nem esett-e le, de még a helyén volt. Odadugtam hozzá a vezérlődobozomat, és így szóltam:

— Ne félj, nem lesz semmi baj. Csak maradj a karomban.

— Végünk! — nyöszörögte Paul. — Eltévédünk a sivatagban, és sosem találunk ki többé. Jobb, ha nem mozdulunk innen.

— Erre nincs szükség. Bemérem magamnak a Marspont rádiójelét, és azt fogjuk követni.

— Erről megfeledkeztem — mondta Paul.

Ami azt bizonyítja, hogy a pánikba esett emberre nem lehet számítani. A robotokkal más a helyzet. A robotok képességei, bármilyen korlátozottak is, mindaddig működnek, amíg ép a szerkezetük.

Miközben Pault a káromban tartottam, beirányoztam antennámat a Marspont adótornyóra, és megindultam abban az irányban. Azonban szemből fújt a szél, és Paul meg sem tudott moccanni. Felemeltem hát, és az ölemben vittem, így haladtunk is előre valamicskét, bár elég lassan, mert minden lépésnél bokáig süllyedtem a homokba.

A sisakját a vezérlődobozomhoz illesztette, és így szólt:

— Ez sok energiát emészti fel.

— Nem baj — mondtam. — Még nálam vannak a Terrabelláról hozott telepek, és most is csaknem teljesen frissek vannak bennem.

Mentünk tovább.

A Marspont bip-bipjét tisztán és folyamatosan vettem, úgyhogy egész egyenesen tudtam követni, csak egyszer kellett kitérőt tennem, mert sziklacsoportba ütköztem. De a sziklák mögött megint könnyen rátaláltam a jelre.

Egyszer majdnem szakadékba estünk, de nem volt nagyon mély, és át tudtam kelni rajta anélkül, hogy nyomot vesztettem volna.

Kis idő múltán a vihar lecsendesedett — már csak néhány örvény és szellőkés jelezte a jelenlétét. Mikor elvonult, megpillantottuk a Mars egén a Phoiboszt és a Démoszt (ezeknek a nevét is Paul egyik könyvéből tanultam).

Megálltunk, és Paul kirázta a ruhájából a homokot, már amennyire ez lehetséges volt.

A rádiójel letérített minket az útról, de továbbra is azt követtük. El is értünk nyomában a Marspont kupolájáig, s rövid tanácskozást folytattunk, mielőtt bementünk volna a zsilipkamrán keresztül.

— Nem kéne elválnunk? — kérdeztem.

— Minek? — kérdezte vissza Paul. — Nem biztos, hogy egy fiút és egy robotot keresnek együtt.

— Az lehet, hogy nem, de Becker kapitány már biztosan a nyomomban van.

Megmagyaráztam Paulnak, miből gondolom, hogy a kapitány nem fogja bejelenteni eltűnésemet a rendőrségnek: hogy ebben az esetben számos olyan kérdésre kellene felelnie, amiről okosabbnak látja hallgatni.

Az viszont könnyen lehet, hogy magándetektíveket fogadott a felkutatásomra. A Marskomplexum területén több ilyen iroda is működik, mert egy fontos forgalmi csomóponton sok szökevény és a tettei elől menekülő ember megfordul.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Ha Becker kapitány megtudta, hogy megszóktél a polgármester házából — vélekedtem —, biztosan azt is kikövetkeztette, hogy együtt vagyunk. Lehet, hogy együtt keresnek minket.

Paul végiggondolta a dolgot.

— Jegyet kell szereznünk valahogy — mondta — a legközelebbi, a Föld felé tartó hajóra. Bizonyára azt hiszik, hogy a teherhajó körül settenkedünk a Mars-kikötőben, hogy ismét elrejtőzzünk rajta. De annyi eszük is lesz, hogy biztonság kedvéért figyeltessék a Marspontot is, hátha itt bukkanunk fel.

Ez igaz volt, és én is újból elgondolkoztam a dolgon. Ha netán figyelnek minket, és Paul bemegy jegyet vásárolni, végünk.

— Majd én megveszem a jegyet. Addig te ne mutatkozz — mondtam. Paul töprengett a javaslatomon, aztán így szólt:

— Jó. Szerintem sikerülnie kell.

— Így kisebb a veszély, mintha fordítva csinálnánk.

— Ezen aztán senkinek nem akadhat meg a szeme, hogy egy robot jegyet vált. Sokan végeztetik az ilyesmit a házirobotjukkal.

— Még jobb volna egy írásos megbízás.

— Tényleg — mondta Paul. — Csak azt nem tudom, van-e nálam toll és papír.

Ha nem olyan izgatott, bizonyára nem kezd el kotorászni a zsebében. Tudhatta volna, hogy nincs nála írószerszám. És nálam se volt.

— Majd besurranok, és szerzek egy jegyzettömböt meg egy tollat az egyik írópulttól — mondtam. — Addig te maradj itt. Rögtön jövök.

— Oké — bólintott Paul —, de siess.

Nem akartam, hogy idegességében valami ostobaságot kövessen el, ezért így szóltam:

— Jövök, mihelyt tudok, de ne idegeskedj, ha kissé soká fog tartani. Nem mehetek be, és emelhetek el egy tollat csak úgy egyszerűen. Oda vannak láncolva az írópultokhoz.

— Mi az neked, eltörni egy láncot?

— Semmi, de nem akarom, hogy bárki meglássa. Ezen lebukhatnánk. Ki kell várnom, amíg észrevétlenül megtehetem.

Kint hagytam Pault, aztán elmentem a zsilipkamráig. Állandó volt a jövés-menés, mert a Marspont tevékenysége sosem szünetel. A hajók szünet nélkül indulnak és érkeznek, a forgalomban nincs megállás. Bementem egy csomó ember és robot mellett, és senki ügyet sem vetett rám.

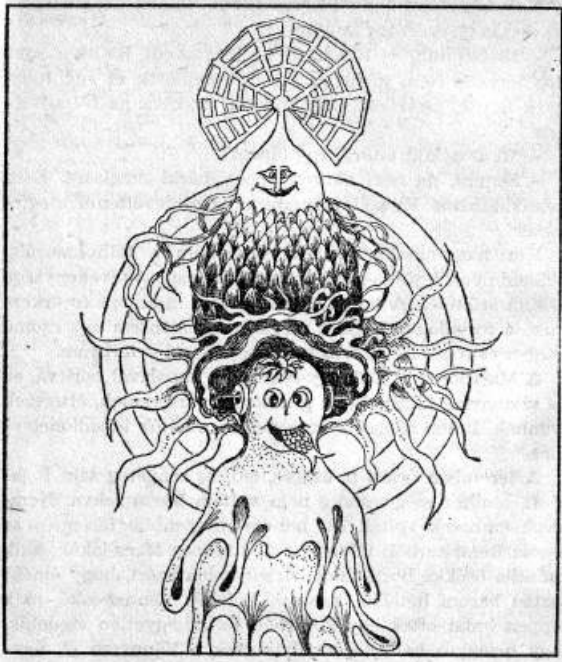
A Marspontnak csak egy része van kupolával borítva, az is viszonylag kicsi: ahol a pénztárak, várótermek, éttermek vannak. Innen alagutak vezetnek ki a hajók leszállóhelyéhez.

A teremben óriási nyüzsgés, zaj, és rengeteg szín fogadott, amihez még mindig nem voltam hozzászokva. Nemcsak emberek voltak itt, hanem mindenféle teremtés az egész Rendszerből: udvarias, zöld teknős Mars-lakók, akik mintha örökké bocsánatot kértek volna azért, hogy élnek; aztán három hétlábú, kancsal, hófehér Vénusz-lakó, akik éppen halat ettek egy kosárból. Ez az egyetlen eledelük, egy bizonyos halfajta, amelyik csak a Vénuszon él, úgyhogy akárhova is utaznak, mindig magukkal visznek egy kosárra valót. Én nem kedvelem a Vénusz-lakókat. Olyan csúnyák szegények.

Aztán láttam egy pár Merkúr-lakót is — mintegy tucatnyit —, ezek erősen különböztek a Vénusz-lakóktól, mint ahogy a Rendszer összes

Lester del Rey: A szökevény robot

többi lakójától is. Kicsiny, kiszáradt, tűzálló testük van. Forrasztólámpával mehetsz nekik; ha hátulról kapják, meg se fordulnak.

A legtöbben azonban a Földről jöttek. A Rendszer urai a Föld-lakók.

A földi férfiak és nők mindig biztosak a dolgukban, de a többi bolygó és hold lakói nem nagyon kedvelik őket. Ezt sosem értettem, mert a Föld-lakók sokat tettek a többiek érdekében. Ők találták fel az űrutazást, és jobb életlehetőséget biztosítottak a többi bolygólakó számára. Ezek után elvárhatná tőlük az ember, hogy hálások legyenek az embereknek, és szeressék őket, de ez

nem így van,

Ez is olyasmi az emberi természetben, amit soha nem voltam képes felfogni. De hát én csak egy robot vagyok, és egy robotnak nem muszáj mindent tudnia.

Egy dolog mindenesetre a Föld-lakók mellett szól. Egyáltalán nem zavarja őket, hogy nem népszerűek. Továbbra is ugyanúgy mindent megtesznek a Rendszer érdekében, mintha csak szeretnék és a végtelenségig tisztelnék őket.

De hát akkor mindezzel nem nagyon törődtem. Inkább azon járt az eszem, hogy emelhetnék el egy tollat és egy jegyzetömböt valamelyik pultról.

A háttérben maradtam, s a fal mellett közelítettem meg a pultokat, ahol az emberek üzeneteket írtak a Rendszer minden részébe. Éppen nem volt nagy tömeg. Az egyik pult, benn a sarokban, csaknem teljesen szabad volt: csak egy Pluto-lakó állt mellette, és az is éppen befejezte az írást. Amint odaértem, megrezegtette pókhálószerű antennáját — már ahogy a Pluto-lakók általában szokták —, letette a tollat, és elsétált.

Odaosontam, és felemeltem a tollat. Egyik kezemmel eltakartam a láncot, ami az asztalhoz erősítette, s éppen letépni készültem, mikor határozott, parancsoló hangot hallottam:

— Tedd le a tollat, robot! Gyere velem!

Megfordultam, és megpillantottam az embert, aki megszólított. Föld-lakó volt, de nem nézett ki hivatalos személynek. Alacsony, hideg tekintetű, határozott fellépésű, mosolytalan arcú ember volt.

Biztosra vettem, hogy magándetektív.

Ellenkezésről szó sem lehetett. A jól beprogramozott robot sosem viselkedhet ellenségesen egy emberrel szemben. Egy esetben — ha ellenkező értelmű parancsot kaptam volna korábban — lett volna lehetséges, hogy ne engedelmeskedjem az utasításnak, de akkor egyszerűen meg kellett volna dermednem, s nem reagálhattam volna semmi módon.

Lester del Rey: A szökevény robot

Az ilyesmi az áramkörökön múlik. Egyes, gondatlanul kezelt robotokat könnyen el lehet lopni. Másokat legfeljebb emelődaruval lehet kimozdítani a helyükből.

Meghántam-vetettem a dolgot. Nem akartam magamra irányítani a figyelmet, tehát az lesz a legokosabb, ha követem ezt az embert. Ha látom, hogy el akarnak lopni, még bőven lesz alkalmam arra, hogy megmerevedjek. De szinte biztosan tudtam, hogy mi történt: Becker kapitány keze utolért, s így teljesen tanácstalan voltam.

Egyetlen módon reagálhattam — azaz sehogy.

Követtem a detektívet egy kis szobába a repülőtér túlsó oldalán. Ajtót nyitott, mire bementem és vártam.

Szinte semmi nem volt a szobában, csak egy íróasztal két székkal, és egy felirat a falon:

BOLYGÓKÖZI DETEKTÍVIRODA

Az íróasztalnál egy másik ember ült. Egyikükön sem látszott, hogy valami nagy kedvvel végezné a munkáját, de lehet, hogy csak én láttam így.

A másik kérdő tekintettel nézett fel az íróasztala mellől, mire az, aki idehozott, megszólalt:

— Ez egyedül volt. Éppen írni készült az egyik pultnál.

A másik vizsga tekintettel végigmért, aztán az asztalon fekvő jegyzeteibe pillantott.

— A modell és a típus stimmel. Azt mondd, írt valamit?

— Csak készült hozzá.

— Akkor az intelligenciaszint is stimmel.

Mintegy — hiábavaló — védekezéséppen karommal eltakartam az azonosítási számtáblát a törzsemen. Ezzel persze nem megyek semmire. Csak annyit kell mondaniuk, hogy ereszem le a karomat.

Azonban még mielőtt az íróasztalnál ülő ember ezt megtehetné volna, egy harmadik rontott be az ajtón, élénken gesztikulálva.

A másik kettő azon nyomban kirohant a helyiségből, de egyikük még visszafordult, és kívülről rám zárta az ajtót.

Sok minden megfordult bennem, mialatt vártam a visszatértüket. Kitörhettem volna az ajtót, és elszaladhattam volna, de nem juthattam volna messzire, mert egy robot nem tördelhet ajtókat észrevétlenül.

Aztán kijuthattam volna a másik oldalra is, úgy, hogy áttöröm a szoba falát. Azonban ez is kockázatos volt. Akárki is tartózkodjék ott, bizonyára különösnek fogja találni, hogy egy robot egyszerűen csak átmegy a falon.

Így hát csak álltam ott, és majdnem biztos voltam benne, hogy vége mindennek. Akármi történjék is velem, végül úgyis a Ganümedészen kötök ki, és Paul nélkülem megy majd a Földre.

Nem láttam be, miért kell ennek éppen így történnie. Igaz, nem egy szabályt megszegtünk. De végtére is csak együtt akartunk maradni. Vagy talán ez is túl sok?

Kezdtém józanabban szemlélni a dolgot. Paulnak így lesz jobb. Sok minden ment keresztül miattam, de most vége szakad a megpróbáltatásoknak. Visszamegy a Földre, új barátokat szerez, és majd elfelejt engem.

Vagy ha nem, hát az apja vesz neki egy új robotot.

Lester del Rey: A szökevény robot

Ez az utóbbi gondolat mélységesen elszomorított. Az új barátokat nem bántam, — sőt voltaképp örültem volna nekik. De hogy Paulnak egy másik robotja legyen! Azt hiszem, ez annyira bántott volna, ahogyan csak egy robotot bánthat egyáltalán valami. De hát — egy robot korlátozott képességeit tekintve — ez biztosan nem is olyan sok.

Aztán még valami eszembe jutott, amint ott álltam. Valami, amit Paul olvasott fel nekem az egyik könyvéből. Hogy ha az ember nagyon akar valamit, az meg is lesz, mert az erős akarat útjába nem állhat semmi.

De hát vagy nem tudta a könyv írója, hogy miről beszél, vagy a mi akaratunk nem volt elég erős.

Persze akár ez, akár az, most már úgyis mindegy;

Kisvártatva kinyílt az ajtó, és a két detektív visszajött a szobába. Ott folytatták, ahol abbahagyták. Leengedtem a karomat, az íróasztalos ember leolvasta a számomat, és összehasonlította a papíron levővel.

Aztán a fejét rázta.

— Nem jó — mondta. — Marko szökevénye más sorozatba tartozik.

Nyilván egy Marko nevű ember szökött robotját keresték.

Az, aki idehozott engem, csalódottnak látszott.

— Na jó — mondta —, ezek szerint kezdhetjük előlről.

— Engedd útjára ezt a robotot — mondta az íróasztalos.

— Előbb-utóbb keresni fogja a gazdája. Kerüljük a fölösleges magyarázkodást.

A másik kinyitotta az ajtót, és rám nézett. Aztán azt mondta:

— Menj vissza, robot. Oda, ahonnan jöttél. Folytasd, amit elkezdted.

Visszamentem a pulthoz, loptam egy tollat és egy jegyzetömböt, és kivittem Paulnak. Már nagyon ideges volt.

— De soká tartott! Talán elaludtál közben?

— Nem, csak nagyon sokan voltak a pultok körül, várakoznom kellett.

Mivel végül is jóra fordult a dolog, semmi okát nem láttam, hogy a történetek elmesélésével még tovább nyugtalanítsam.

Lefeküdtem a földre, hogy Paul a törzsemet használhassa íróasztalnak; a jegyzetömbre írta a feladatokat.

Az állt rajta, hogy a pénztáros adjon nékem két elsőosztályú jegyet Toledo földi állomásig, s két helyjegyet a legközelebbi járatra.

Én is elolvastam, és nem találtam benne semmi hibát.

— Menj be, és vedd meg a jegyeket — mondta Paul —, addig én itt várok rád. Ha minden jól megy, még ma éjjel egy, a Földre tartó gép kabinjában leszünk.

Visszamentem a pályaudvarra, és beálltam a jegypénztár előtt húzódó sorba. Mikor az ablakhoz értem, átnyújtottam a pénztárosnak Paul jegyzetét és a tőle kapott pénzt. Mars-lakó volt, ragyogó zöldre fényesített páncéllal. Ez valami méltóságjelzés náluk, bár mindig is képtelen voltam felfogni, hogy miért.

De ezzel most nem törődtem. Tőlem ugyan bíborszínű páncélja is lehetett volna narancssárga pöttyökkel, csak adja ki nekem a jegyeket.

Meg is tette. Kilyukasztotta, visszaadta, a visszajáró pénzt is átnyújtotta. Aztán a helyjegy táblázatra nézett.

— Az Oklahoma — mondta. — Hetes peron. Huszonegy nulla hatkor indul. Még negyvenöt perc beszállásig.

Ezt felírta egy darab papírra, amit átadott nekem, majd kérte a következőt.

Visszamentem a feljegyzéssel és a jegyekkel Paulhoz. Elvigyorodott, és olyan mélyet sóhajtott, hogy tisztán hallatszott a membránomban.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Sikerült, Rex! Negyvenöt perc múlva beszállás. Gyakorlatilag már megyünk a Földre!

Persze még nem mentünk a Földre, már amennyire én meg tudtam ítélni a dolgot. Attól a bizonyos kabintól messze voltunk. De most már valóban jobban álltak a dolgok, és én nem akartam elrontani Paul örömét.

— Már csaknem úton vagyunk. Ez a haszna a hosszú távú tervezésnek — mondtam.

— Menjünk be. Hiszen odabent is várhatunk, nem? Előbb-utóbb úgyis be kell mennünk. Most elválunk. Én megyek, és eszem egy pár szendvicset. Éhes vagyok.

Nemsokára én is bementem, és megálltam egy félreeső helyen, ahonnan könnyen szemmel tarthattam Pault. A büféhez ment, és kért valami ennivalót. Nem vettem észre, hogy bárki is felfigyelt volna rá. A zsúfolt pályaudvaron ez nem is könnyű, mert sok fiú mászkált ott egyedül.

Nem messze tőlem egy család várt beszállásra — a szülők, egy nagyobbacska lány és egy kislány. Mellettük állt egy fényes, új robot; szemmel láthatóan hozzájuk tartozott.

A fiú sírt.

— De én azt akarom, hogy Jimmy velem legyen a hajón! Ez nem igazság! Azt mondtad, hogy velem jöhet!

Az apja megpróbálta lecsillapítani.

— Tudom. És azt is hittem, hogy tényleg velünk jöhet. De értsd meg, hogy van egy bizonyos szabály, amiről nem tudtam. Ott van kitéve a falon. Nem tehetek semmit.

A fiú csak egyre sírt tovább, mire az apa a gyerek anyjához fordult.

— Menj, és vedd neki valamit, egy húsított vagy valamit, jó? Próbáljuk meg elterelni róla a figyelmét.

— Jó.

Az asszony elment a gyerekekkel, a férfi pedig a robothoz fordult.

— Gyere, Jimmy. Megtudjuk, mit kell veled tennünk.

Azzal elindultak, én pedig a falra kifüggesztett rendelethez mentem és elolvastam, így szólt:

Személyszállító gépeken robotok utaztatása szigorúan tilos! Szállításuk külön történhet a Mars-kikötő szállítmányozási osztályán keresztül. Minden két első osztályú személyjegy után szállítandó robot — maximum 1500 fontig — soron kívül szállítható. Túlsúly 2000 fontig pótdíj ellenében megengedett. Feladó a robotot a Mars-kikötői szállítmányozási irodában köteles személyesen átadni.

Na tessék. Csak azért nyertünk, hogy veszíthessünk. Úgy látszik, egy fiú és egy robot semmire nem mehet az úrközlekedés szabályainak útvesztőjében. Akármerre is forduljunk, valami mindig megálljt parancsol.

Most megint mindent kezddhetünk előlről...

13. FEJEZET

KÜLÖN UTAKON

Mindent kezdhettünk előlről, mert az űrközlekedési szabályokat áthágni nem lehet. Nem szállhattunk fel együtt az utasszállító gépre; ez teljességgel lehetetlen lett volna. Ha pedig Paul a Mars-kikötőben akart volna feladni engem, számos olyan kérdést tettek volna fel neki, amelyekre nem tud kielégítő választ adni. Egyedül sem mehettem, mert egy robot nem adhatja fel postán önmagát.

Tovább gondolkoztam a dolgon, és megállapítottam, hogy talán nem is olyan lehetetlen, hogy Paul feladjon engem. Először annak tűnt pedig; de mondhatná például azt, hogy az apja bízta meg ezzel. És végül is: Paul már nem gyerek — tizenhat éves.

— Vajon nem fogják-e megint elfogni?

Aztán kezdett bennem kialakulni egy terv. Paul felad engem, így jutok egy, a Földre menő teherhajó fedélzetére, ahol nem leszek szem előtt. Paul hagyja, hogy a rendőrség megtalálja, s azok majd visszaküldik az apjához.

Egész jó kis terv volt, és kezdtem magam jól érezni tőle. De amint ott álltam, és néztem Pault a büfé pultjánál, másvalami jutott az eszembe. Nem is olyan jó ez a terv. Paul sokat tett értem. Fellázadt, és megszegett egy sereg szabályt, csak hogy vele maradhassak. Az apja haragudni fog rá, és még mielőtt végbevihetnénk a tervünket, újabb nehézségekkel kellene szembenéznie.

Először azt hittem, jó a tervem, de hiába próbáltuk ki egyiket a másik után, nem jártunk sikerrel.

Helytelenül cselekedtünk. Paulnak a Földön a helye, az apja mellett, az enyém meg a Ganümedészen, Mr. Hennings farmján. Ennek így kell lennie.

De hogy így legyen, ahhoz egy másik tervet kell kidolgoznom. Paul soha nem egyezne bele, hogy feladjuk a harcot. Ha elárulnám neki, hogy mit érzek, megint rám parancsolna, akkor pedig nekem engedelmeskednem kell. Az lenne a vége, hogy a dolgok még rosszabbra fordulnának.

Ott maradtam, ahol voltam, néztem, hogy fogyasztja el Paul a szendvicset. Senki, nem figyelt rá, amint eljött a büfépulttól, és megindult felém. Hányaveti módon a falnak dőlt, és nem nézett rám.

— Lassan ideje, hogy beszálljunk — mondta. — Ezt együtt kell csinálnunk.

— Nem gondolod, hogy kikérdeznék minket a bejáratnál?

— Elképzzelhető. De ennyit mindenképp meg kell kockáztatnunk.

— Biztosíthatjuk magunkat a kérdezősködés ellen, amíg be nem zárják a bejáratot, aztán már úgylis késő lesz.

— Hogyan?

— Mindenki magánál tartja a saját jegyét. Pár perccel az ajtó zárása előtt felsietsz a rámpán, átadod a jegyed, és azt mondod: „Rögtön jön a robotom is.” Aztán azonnal bemész a hajóba, úgyhogy nem lesz idejük kérdéseket feltenni. Én várok egészen a legutolsó pillanatig. Egész pontosan fogok időzíteni. Akkor felrohanok a rámpán, átadom a jegyemet, és azt mondom: „Azzal a fiúval vagyok, aki az imént szállt

Lester del Rey: A szökevény robot

be." Azzal én is besietek, az ajtó bezárul mögöttem, és akkor már kérdezhetnek, ami csak jólesik. Akkor már nem tehetnek ki minket.

— Jónak tűnik az ötlet. — Paul kíváncsian nézett rám. — Ez életed legjobb ötlete. Talán már túlságosan is jó egy robottól, nem gondolod?

— Bizonyára mondtál valamit, és az adta az ötletet.

— Igen, szerintem is így történhetett.

Átvágtunk a pályaudvaron a rámpák felé, ügyelve arra, hogy ne kerüljünk túl közel egymáshoz. Figyeltem, amint Paul belép, és megindul felfelé a rámpán, aztán egy ablakhoz álltam, és onnan néztem, ahogy átadja a jegyét egy egyenruhás földi lánynak a bejáratnál. Valamit mondott, mire a lány homlokát ráncolva válaszolt. Tudtam, hogy miről van szó. Paul azt mondta, hogy a robotja rögtön követi, mire a lány azt válaszolta, hogy robotok utasszállító gépen nem utazhatnak.

Paul döbbenten nézett rá, dühösen és zavartan. De azért csak bement, és az ajtó lassan bezárult mögötte. Most már nem szállhat ki.

Ott volt a hajón, ami elviszi őt a Földre, ahová tartozik én meg a pályaudvaron voltam, mert ide tartoztam — készen arra, hogy Becker kapitány visszavigyen a Ganümedészre.

Becsaptam Pault, rávettem, hogy beszálljon a hajóba, és hazudtam neki az időt illetően. Én mondtam meg neki, hogy mikor induljon, és ő megbízott bennem, mert a vezérlődobozom másodpercre pontosan méri az időt.

Vége. Elárultam Pault; most kiderült, hogy milyen megbízhatatlan robot vagyok. Soha nem fog nekem megbocsátani többé. Ámbár hogyha haragszik rám, akkor nem fogja magát annyira egyedül érezni.

Az Oklahoma startja után lassan megindultam kifelé. Nem kellett sokat töprengenem, hogy mit tegyek. Mehetek vissza a Mars-kikötőbe, a jó öreg Terrabeilához, Becker kapitányhoz és végül a Ganümedészre.

Kifelé haladtomban egy nagyon szomorú incidens tanúja lettem. Hirtelen felhangzott odabent a kiáltás: — Veszett robot! Veszett robot!

Még nem hagytam messze magam mögött a kijáratot, megfordultam, és a többi báméskodóval együtt figyeltem az eseményeket. A kupola fala kisvártatva óriási robajjal darabokra tört, és egy robot rontott át rajta.

Külsőleg hasonlított hozzám, de belülről egészen más volt. A vezérlődobozja elromlott, méghozzá oly módon, hogy az emberek képtelenek voltak rajta segíteni. Minden elképzelhető biztosító szerkezettel fel vagyunk szerelve, de az elektronikus berendezésünk olyan bonyolult, és olyan hajszálfinomán van beállítva, hogy egyszer-másszor éppen a biztonsági kapcsolók mondják fel a szolgálatot.

A robot nyílegyenesen rohant előre, készen arra, hogy mindent elpusztítson, ami az útját állja.

Az úrkikötő őrei elszunyókáltak, és nem tudták idejében előszedni a sugárvetőket. Egy civil ruhás ember, valószínűleg magándetektív, több ízben rálőtt a dühöngő robotra.

Kis puska volt nála; a golyók visszapattantak a robot acéltestéről.

A robot egyenesen átrohant az úton, ki a sivatagi éjszakába. Útközben három embert döntött föl: egy nőt, aki sikoltozva tapogatta a lábát, ahol a robot rátiport; egy férfit, aki elesett, beverte a fejét az aszfaltba, és most mozdulatlanul feküdt; és egy másik férfit, aki elkövette azt az ostobaságot, hogy megpróbálta pusztá kézzel feltartóztatni. A robot torkon ragadta egyik acélkarjával, aztán eldobta,

Lester del Rey: A szökevény robot

akár egy darab rongyot. Addig bucskázott, míg végül elterült az út mellett.

Mire előtűnt négy egyenruhás, sugárvetővel felfegyverzett őr, a robot már lőtávolon kívül volt.

Elmúlt a pillanat izgalma, a saját biztonságóra gondoltam. — Mi lesz, ha most összefogdosnak minden őgyelgő robotot? Volt már arra példa hogy más robotok ráhangolódtak a veszett robot látványára, és ők is dühöngeni kezdtek.

Legjobb lesz, ha elmegyek innen, gondoltam. Letértem az útról, és az ellenkező irányban folytattam utamat a sivatagban. Az volt a tervem, hogy néhány mérföldre magam mögött hagyom a Marspontot, kint, a néptelen sivatagban majd beállítom a vevőkészülékemet a Mars-kikötő jelére, és visszamegyek a Terrabellához. Siettem, mert lehetőleg még virradat előtt oda akartam érn.

Egy darabig minden simán ment. Senki nem próbált feltartóztatni. Zajokat hallottam kint a sivatagban, és a Marspont irányában is, de eléggé messzire tőlem.

Jól haladtam. Már öt mérföldnyire voltam a Marsponttól, és éppen készültem betájolni a Mars-kikötő jelét, amikor valaki felbukkant előttem a sivatagban, és rám tüzelt egy sugárvetőből.

Megroggyantottam a térdemet, és éppen időben estem a földre, hogy ne olvadjon széjjel a vezérlődobozom.

Volt egy árok mintegy húsz lábnyira tőlem, s az önvédelmi berendezésem tökéletesen működött, mert gurulni kezdtem, mihelyt a földre estem, és mire a második lövés érkezett, én már az árokban voltam.

Hallottam, mit ordít az ismeretlen vadász a rádiójába.

— Vettem az. üzeneteket, és megtaláltam a veszett robotot. Most szorítottam be egy árokba, körülbelül négy mérföldre északnyugatra a Marsponttól. Azt hiszem, nem találtam el.

Akkor azonban már nem voltam az árokban. Gyorsan mozogtam, s eltávolodtam a sugárvetős embertől, majd kibújtam az árokból a túlsó végén.

— Bemegyek utána — hallottam a hangját. — Jól fel vagyok fegyverezve. Mire ideértek, addigra biztosan el is kapom.

Hát ha rajtam múlik, nem fog elkapni. Persze lehet, hogy nem tehetek ellene semmit.

Tudtam, mi történt. A Marspont őrjei, akik a veszett robot üldözésére indultak, leadták rádión a fontosabb adatokat és a figyelmeztető jelzést.

Ezt vette üldözőm is, aki nyomban utánam eredt a sugárvetőjével. Szerintem egy kicsivel megfontoltabb is lehetett volna; miért nem bizonyosodott meg róla, hogy kire lő, mielőtt meghúzta a ravaszt? Persze hajtotta a jutalom reménye, amit automatikusan kifizetnek annak, aki feltartóztat egy veszett robotot.

És bizonyos szempontból igaza is volt. Meglehetősen szokatlan, hogy egy robot kint mászkáljon a sivatagban ilyen kora reggel. Mindenképp gyanúsnak tűnhettem. Biztosra vette, hogy azonos vagyok a Marspont veszett robotjával.

Még egészen sötét volt, és nem láthatta, hogy szándékosan gurultam be az árokba. Veszett robotok nem szoktak elrejtőzni. Azt hihette, hogy véletlenül tartottam arrafelé.

Én viszont tőlem telhetően igyekeztem kiküszöbölni a véletlent — különösen ami a sugárvetőt illeti. Én mindent tudatosan tettem.

Lester del Rey: A szökevény robot

Amikor az árok végére érteni, megálltam egy percre, és kerestem a vevőkészülékemmel a Marspont hullámhosszát. Ha a sugárvetős információt kapott, én miért ne kaphatnék? Bejött a megfelelő hullámhossz, és egy hangot hallottam:

— A robot a jelek szerint körben halad. Nagyon veszélyes. Legyen óvatos! Tartsa szem előtt, de ne támadja meg, amíg segítséget nem kap.

— Mondtam már, hogy jól fel vagyok fegyverezve! — mondta a vadász, érzésem szerint dühösen. Tudtam is, miért: ha bevárja az őröket, és egyszerre kezdenek rám tüzelni, nehéz lesz megállapítani, hogy ki adta le a halálos lövést, és érdemelte ki ezáltal a díjat.

— Ha csütörtököt mond a fegyvere, kényére-kedvére ki lesz szolgáltatva neki.

Az ember így válaszolt:

— Én gondosan karban tartom a fegyvereimet. Nem szoktak csütörtököt mondani.

A magam részéről reméltem, hogy nem lesz semmiféle vita a jutalom felett, mert jutalmat sem kell majd kifizetni. Olyan gyorsan hátráltam, amilyen gyorsan csak tudtam, miközben membránjaimmal és látólelencsés égőmmel az árokra koncentráltam.

A vadász most már bizonyába ott jár. Hamarosan rájön, hogy továbbhaladtam, és az üldözésemre indul.

Egy nagy problémám volt. Nem foghattam egyszerre a Mars-kikötő jelét és a Marspont adását. Választanom kellett a kettő között.

A Mars-kikötő jele mellett döntöttem. Egyébként csak kóvályognék a sivatagban össze-vissza, és csaknem bizonyos, hogy elkapnának, így hát vettem a jelet, és nem törődtem a Marspontról érkező hangokkal. Tisztán hallottam a gyors, éles bip-bipet, s megindultam arrafelé.

A jelet követve, mintegy háromszáz lépésnyire délre kellett volna elhaladnom az árok mellett. A biztonság kedvéért letértem az egyenes útról, még további száz lépésnyire eltávolodtam attól a ponttól, ahol rám jöttek.

Onnan nem hallottam hangokat, de a Mars puha homokjában egy ember nagyon nesztelenül tud mozogni, különösen, ha busás jutalom van számára kilátásban.

Megpróbáltam én is lehetőleg minél kevesebb zajt csapni, és mikor rájöttem, hogy fél óra múlva virrad, kissé megijedtem — már amennyire egy robot egyáltalán megijedhet. Ha itt ér a reggel, végem. Futásnak eredtem.

Igen nehéz egyszerre futni és hallgatózni, de a sugárvető következő szisszenését tisztán hallottam.

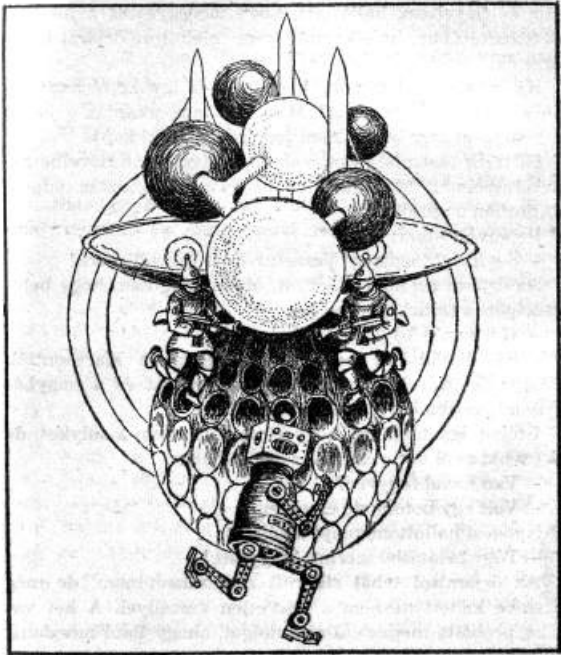
Azonnal a földre estem, kúsztam pár lábnyit, és fedezékét kerestem, azonban ezúttal nem találtam semmit. Egy árva árok sem volt, amelybe begurulhattam volna, így hát felkeltem, és ismét futni kezdtem, várva, hogy a vezérlődobozom bármely pillanatban salakká olvad.

A második lövés irányából rájöttem, hogy egy másik vadász is üldözőbe vett. Jobb kéz felől, előlről jött — az első ennyi idő alatt nem érhetett még oda.

Elvesztettem a Mars-kikötő jelét, így hát a másik hullámhosszra kapcsoltam, hogy megtudjam, mi történik. Mindenki egyszerre beszélt. A Marspont egyre csak azt ismételte: „Csak óvatosan, csak óvatosan! Már megyünk!”

Lester del Rey: A szökevény robot

A két vadász összetalálkozott a rádióban, és éppen azt vitatták meg, hogyan ejtsenek csapdába. Miközben rohantam és figyeltem, hallottam, hogy megegyeztek a jutalom kettéosztásában, ha elkapnak, még mielőtt az őrző megérkezik.

Különös gondolat volt, hogy engem így kettéosztanak. De egyáltalán nem zavart. Ha végül is megkapják a jutalmat, engem már igazán nem fog érdekelni, ki kapja.

Hirtelen eszembe jutott valami, amivel talán növelhetem az esélyeimet. Megálltam és lekuporodtam, aztán adásra állítottam a rádiómat.

Beleüvöltöttem:

— Segítség! Segítség!
Veszett robot! Veszett robot!

Az őrző azonnal válaszolt, olyan hangosan, hogy beleremegett a

tranzisztorom.

— Hol van? Adja meg a helyzetét!

— Körülbelül hat mérföldre délkeletre a Marsponttól. Siessenek! A robot megölte a nagyapámat és a nagybátyámat, most a bátyámat üldözi.

Utólag úgy találtam, hogy kissé elvettem a súlykot, de ezt senki nem vette észre. Az ő üvöltötte:

— Van nálad fegyver?

— Volt egy botom, de elveszett.

Nyögést hallottam, majd a választ:

— Tégy belátásod szerint. Megyünk!

Az őrzőtől tehát sikerült megszabadulnom, de még szembe kellett néznem a közvetlen veszéllyel. A két vadász próbálta megcsócsálni a dolgot, ahogy Paul mondaná. Meg voltak zavarodva.

— Gondolod, hogy kettő is elszabadult?

— Én semmit nem tudok erről a délkeleti dologról — mondta komoran a másik —, de az biztos, hogy nem kísértetet láttam errefelé! Az egy veszett robot volt. Az a fickó a Marspont túlsó oldalán szerintem csak rémeket lát.

— Kísértetek nem szokták az ember családját kiirtani — kétkedett a másik.

Az így nyert időt megpróbáltam menekülésre használni.

Nagy kört írtam le, aztán, vállalva a kockázatot, megint betájoltam a Mars-kikötő jelzését. Nem találtam az előbbi helyén, így megpróbáltam felmérni, hol vagyok, és bal felé mozogtam.

A jelet mintegy ötszáz lábbal arrább megtaláltam, és irányt változtattam.

— Ott van! — üvöltötte az egyik vadász.

Rádió nélkül is hallottam a hangját. Jobbról, a vállam mögül jött.

Lester del Rey: A szökevény robot

Megrettenve néztem vissza. Ekkor azonban meghallottam a másik vadász hangját.

— Nem látsz, te hülye!? Ez én vagyok!

Forró szisszenést hallottam, mire az ember újra felüvöltött:

— Teszed le azt a puskát?! Meg akarsz égetni?

Töredezett bocsánatkérést hallottam. Gyorsan futásnak eredtem, gondolván, hogy egy ideig moccanni se tudnak zavarukban.

Közelgett a hajnal, és én nagyobb tempóra váltottam. Kockázatos volt pedig, mert egy robot bármilyen testhelyzetből fel tud ugyan állni, guggolásból és meghajlásból is, ha szándékosan vette fel ezt a pozíciót, de ha véletlenül elesik, előfordulhat, hogy tehetetlenné válik, és segítség nélkül nem tud felkelni.

Erre kellett ügyelnem. Meg arra is, hogy ne olvassák szét a vezérlődobozomat, így hát vállaltam egy kis kockázatot.

Tovább szántottam a homokot, és sokszor hajmeresztő dolgokon mentem keresztül. Közben megvirradt. Végül még szerencsém is volt, mert nemsokára megpillantottam a Mars-kikötő felé vezető utat. Láttam a nagy hajókat a leszállóhelyeken, a körülöttük mozgó embereket és robotokat, a ki- és berakodást.

Lépésre fogtam az ütemet, és feltűnés nélkül sikerült rátérnem az útra. Innen már nem volt nehéz. A Terrabella felé haladva arra gondoltam: bárcsak sikerült volna megállítani a veszett robotot! Neki éppúgy ez lenne jó, mint az embereknek.

Egy veszett robot soha nem lehet boldog. A halált kívánja...

A Terrabella nyílásai zárva voltak, a kikötőjében csend honolt. Felmentem a rámpán, csöngettem a személyzeti ajtón, s az csakhamar ki is nyílt. Becker kapitány rám bámult.

— No lám — dörmögte —, a tékozló fiú visszatér. Hol voltál?

— Sokfelé. De most vissza szeretnék jönni.

— Szóval csak úgy egyszerűen vissza szeretnél jönni, mi? Pault akartad megkeresni?

— Igen.

— Itthagyt téged. Bezúzta a falat a parancsnok házában, és megszökött. Még mindig keresik.

Az, hogy olyan sokat voltam együtt Paullal, és annyi mindent megmagyarázott nekem, bizonyára sok mindenben a segítségemre volt, mert egyszerű következtetésekre magamtól is képes voltam. Most is rögtön tudtam, hogy Becker kapitány miért nem kérdezte meg tőlem, hol van Paul, miért vette biztosra, hogy nem tudom. Feltételezte, hogy ha megtaláltam volna, nem jönnék vissza egyedül a Terrabellához. Sőt talán egyáltalán nem. is jönnék vissza.

— Nem sikerült — mondtam.

Amivel nem is hazudtam.

Nem voltam biztos, vajon Becker kapitány beenged-e. Csak állt ott az ajtóban, hunyorgott rám, próbált elhatározásra jutni, miközben még az álmosággal küzdött.

— Miért nem rakódik? — kérdeztem.

— Késik a rakomány. De még ma reggel itt lesz.

— Akkor szüksége lesz segítségre.

— Úgy érted, hogy hajlandó vagy visszamenni a Ganümedészre?

— Mi más tehetnék?

Lester del Rey: A szökevény robot

— Ez nagyon ésszerűen hangzik. Túlságosan is. Mondhatni gyanúsan.

— Ha nem lennék hajlandó visszamenni, talán idejöttem volna?

— Nem szeretem, ha egy robot az intelligenciáját fitogtatja — morogta Becker kapitány. Rossz hangulatban volt, és én nem tudtam hibáztatni érte.

— Elnézést. De azért segítségre szüksége lesz, nem?

— Neked meg töltésre, mi?

— Hát hasznát tudnám éppen venni.

Visszahúzódott az ajtóból.

— Majd később eldöntöm, mit tegyek veled.

„Majd ha túlleszünk a rakodáson” — gondoltam.

— Menj, töltsd fel magad, amíg megreggelizem. Sok munka áll még előttünk.

Örültem, hogy rám bízta a feltöltést, így nem tud majd a tartalékról, ami szükség esetére még mindig nálam volt.

Már nagyon éhes voltam, és most végre jóllaktam. Addigra Becker kapitány is megreggelizett, és a rakomány is megérkezett.

Munkához láttunk, és közben Paula gondoltam, aki az Oklahoma fedélzetén a Földre tart. Elszomorított ez a gondolat.

Egész délelőtt vártam a Marspont őrzőjét, de nem jött értem senki.

14. FEJEZET

ILYEN EGY ROBOT SORSA

Néha olyasmi történik velem, ami azokra a könyvekre emlékeztet, amelyeket Paul olvasott fel nekem, s amelyek arról szólnak, mi minden történik a világon. Az egyik ilyen könyvben benne volt az, ami most történt velem a Terrabellán.

Üresjáratba kerültem.

Ez azt jelenti, hogy semmi különös nem történik, és az ember állandóan arra vár, hogy megint történjék valami. Olyankor van üresjárat, amikor az ember éppen azt hiszi, hogy mennyi minden történik majd. Vagy legalábbis ilyenkor hat a legzavaróbban.

Arra számítottam, hogy az őrjárat útba ejti a Terrabellát is, és elkezdenek kérdezősködni. Nem így történt. Hallottam Becker kapitány rádióján, hogy a veszett robotot megtalálták és megsemmisítették, és talán rájöttek, hogy csak egy veszett robotról volt szó, nem kettőről.

A hajónak felé se nézett senki.

Arra is számítottam, hogy Becker kapitány alaposan kikérdez majd, ha lesz rá egy kis ideje. De erre sem került sor.

A rakodás két napot vett igénybe; aztán megszereztük az engedélyt a Földre való induláshoz. A visszatérésem utáni harmadik nap reggelén emelkedtünk fel a kikötőből, s míg Becker kapitány a pilótái teendőket — a felszállási engedély megszerzését, az útvonal megtervezését, az automatika beállítását — végezte, én finom reggelit készítettem neki az emlékezetemben tárolt különleges receptekből.

Kedvére akartam tenni, hogy jó hangulatban legyen az utazás során. Jókedvű is volt aztán, legalábbis látszólag, de valahogy az volt az érzésem, hogy ennek a reggelihez semmi köze.

Miután befejezte az evést, azután sem szólt egy szót sem arról, ami a Marson történt. Mintha arról is megfeledkezett volna, hogy Paul a világon van egyáltalán. Arról bezzeg nem feledkezett meg, hogy munkát adjon nekem.

— A légtisztító berendezés nem működik tökéletesen — mondta. — Megvizsgálhatnád. Ha szükséged volna a tervrajzra, megtalálod a használati utasítást a raktárban.

Ez rendben is volt, mert igazán mindegy, hogy dolgozom-e vagy sem. A használati utasítást nem találtam, így be kellett mennem Becker kapitány kabinjába megkérdezni, hogy hova tette. Morgott egy kissé, mert álmából zavartam fel, de azért bejött a raktárba, és előkereste.

Amint magamhoz vettem, és megindultam kifelé, Becker kapitány szeme megakadt néhány könyvön, így hagytam ott: egy doboz fölé görnyedt a raktárban, és olvasott.

A légtisztító berendezésnek nem volt semmi baja, csak nagyon bepiszkolódott. Kitisztítottam, kicseréltem a faszén szűrőket, aztán beállítottam az oxigénfejlesztő készüléket is. Az egész mintegy három órát vett igénybe.

Amikor visszatértem Becker kapitány kabinjába jelentést tenni az elvégzett munkáról, még mindig egy könyvet olvasott.

— Mit szólnál hozzá, ha találkoznál a szüleiddel?

Azt hittem elment az esze.

— Nekem nincsenek szüleim. Engem...

— Igenis vannak. A Glenwood Electronics gyárban gyártottak a Földön, nem?

— De igen.

— Akkor bemutatnám a szüleidet. Sőt még azt is, hogyan születted.

Intésére odamentem a székéhez, és belenéztem a könyvbe, amelyet olvasott.

— Ezt találtam a raktárban — mondta. — Gőzöm nincs róla, hogy került oda. A robotgyártásról szól, tele képekkel és ábrákkal. Glenwoodék kiadványa.

Azzal odamutatta nekem a könyv egyik oldalát. Egy terem fényképe volt rajta. Elektromos munkaeszközök heverték a munkapadokon, a szekrényekben nagy energiatelepek. A helyiség tiszta volt — minden vakító fehér.

Egy férfi és egy nő is látszott a fényképen. A nő fiatal és mosolygós. Földi mértékkel mérve nagyon szép volt. Tiszta, fehér köpenyt hordott.

— Ez a Glenwood aktivizáló laboratóriuma — mondta Becker kapitány. — Ezek az emberek a szüleid. És ebben a teremben születted.

A férfinak vékony, határozott vonalú arca volt. Egyáltalán nem emlékeztetett Paul apjára. Azt hittem, minden apa hasonlít Roger Simpsonra.

Becker kapitány letette a könyvet. Elgondolkozva hunyorgott rám.

— Milyen érzés robotnak lenni?

Nem tudtam, mit feleljek erre.

— Nem tudom.

— Sokat gondolkodik az ember, ha egyedül van — mondta. — És az űrben sok a szabad idő. Itt van nekem a zene, igaz, de ha megunom, mindenféle gondolatok járnak a fejemben. A robotokon is sokat gondolkodtam.

— Én meg az embereken gondolkodtam sokat.

Felnevetett.

— Alacsonyabb rendűnek érzed magad az embereknél?

— Azt hiszem. Alacsonyabb rendű, az annyit tesz, hogy kevesebb, ugye?

— Azt jelenti, hogy valaki alacsonyabb szinten áll. Nem képes annyi mindenre.

— Tudom, hogy nem vagyok mindenre képes, amire az emberek.

— És zavar ez téged?

— Azt hiszem, elszomorít.

— Ezek szerint az érzelmek elektronikus eredetűek.

— Nem hinném. Ha így volna, ember lennék.

— Hát ember éppen nem lehetsz, de rendkívüli robot vagy, annyi szent.

— Valóban?

— Hasonlítsd csak össze magad az én három teherhordó robotommal!

— Az ő áramköreik egyszerűbbek az enyémeknél.

— Ezek szerint emberi robotot alkotni csakis kellőképpen bonyolult áramkör kérdése?

Nem tudtam, gúnyolódik-e velem vagy sem. Mégis úgy tűnt, mintha komolyan beszélne. Persze mindegy is volt. Így, vagy úgy, de legjobb tudásom szerint kellett válaszolnom minden kérdésére. A belém táplált engedelmisségi tényező kényszerített erre.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Nem tudom, de azt hiszem, egy robotból soha nem lehet ember. Az embernek születnie kell.

— De te intelligensebb vagy nem is egy embernél.

— Azoknak valami bajuk lehet. Az emberek néha csökkent képességűek. Megbetegszenek.

Továbbra is csak bámult rám. Kissé emlékeztetett ez a Paullal folytatott hosszú beszélgetésekre a Ganümedészen, csak éppen Pault más dolgok érdekelték.

— Azt hiszem, egy nap az ember majd túljár a saját eszén — mondta Becker kapitány. — Egy szép napon előállít egy olyan okos robotot, amelyik megszerzi az uralmat a világ felett, és munkára fogja az embereket.

— Ez nem volna valami bölcs dolog.

— Az emberek általában nem bölcsök, Rex. Okosak, ravaszak és találékonyak, de csak nagyon kevesen vannak; akik bölcsök is.

— Miért, van valami különbség?

— De még mekkora!

Kezdte untatni a beszélgetésünk. Ásított.

— Bárcsak tudnál sakkozni — mondta.

— Tudok.

Felcsillant a szeme.

— Igaz ez?

— Paultól tanultam. Aztán szereztem egy sakk-könyvet, és betápláltam az emlékezetembe.

— Hát ez remek! A kabinom szekrényében megtalálod a sakktáblát. Most elvállik majd, mi különbség van az emberek meg a robotok között. Majd most megmutatom neked.

Előhoztam a készletet, és felállítottam a bábukat. Ő lépett elsőnek. Válaszoltam rá.

Aztán megint lépett, és én újra válaszoltam. A következő lépés előtt csaknem egy teljes percig gondolkozott, s amikor végre lépett, én azonnal válaszoltam, és vártam.

Zavartan nézett rám.

— Nem muszáj ilyen gyorsan lépned.

— Miért várnék? Ha azt akarja, hogy lassan játsszam, meg kell határoznia, mennyit várjak. Mennyit várjak két lépés között?

— Csönd! — morogta, és a táblára összpontosította a figyelmét.

Amikor újra lépett, azonnal válaszoltam rá, mivel nem parancsolta, hogy várjak. Aztán így szóltam:

— Három lépésben mattot adok. Sötét adja fel.

Ő játszott sötéttel, de nem akarta feladni. Játzott tovább, én meg három lépésben bemattoltam.

— Mázli — mondta. — Egyszerű véletlen. Csak tologattad vaktában. Azt sem tudod, mit csináltál. Az egész úton nem nyersz több játszmát!

Újra felállítottuk a bábukat, és elkezdtük a második játszmát. Most még lassabban játszott, minden lépést alaposan megfontolt. És egyre mérgeesebb volt, mert én mindig habozás nélkül, azonnal léptem.

Miközben ő a következő lépésen gondolkozott, én azon törtem a fejem, miért telik neki ennyi időbe. A sakkban mindig csak egy helyes lépés van, és ez annyira nyilvánvaló, hogy mindenkinek első pillantásra észre kellene vennie.

Amikor a második játszmát is megnyertem, elvörösödött a méregtől. Azt hittem, hozzám vágja a sakktáblát.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Most azt hiszed, hogy nagyon okos vagy, mi?

— Ez csak memória — mondtam. — Sok mindent betápláltam a sakkról az emlékezetembe.

— A fene vigyen el az emlékezetteddel együtt!

— Négyszáznolcvan játszmat ismerek — ennyit tartalmazott a könyv. És tizenegyezer-kétszázhuszonnégy lépést.

Kétségbeesetten csapta össze a kezét.

— Nagy úr! Mi esélye van egy embernek? Azt hittem, hogy egyszer majd gyárt az ember egy olyan robotot, aki megszerzi a világalalmat. Most viszont az az érzésem, hogy ez már meg is történt. — Lesöpörte a sakkasztalt az asztalról. — Menj vissza dolgozni!

Felálltam.

— Mit csináljak?

— Bánom is én. Moss padlót. Építsd át a hajót. Csinálj magadnak egy hátvakaró robotot. Csinálj akármit, csak tűnj el a szemem elől!

Egy tanulsággal távoztam a kabinból. Becker kapitány nem tud veszíteni.

Nem építettem át a hajót, mert erre nem vagyok képes. Azonkívül a Terrabellának semmi baja nem volt a világon — csendesen baktatott a Föld felé, és senkinek nem okozott gondot.

Hátvakaró robotot sem csináltam, ellenben a mellékfolyosót felsúroltam, ötször mentem végig rajta elejétől végig, mire Becker kapitány erőt vett magán, és újra hajlandó volt szóba állni velem. Azt hiszem, az éhség tette.

Kijött a kabinból, és rám nézett.

— Meddig várjak még az ebédre? Mit művelsz itt? Talán lyukat akarsz súrni a padlóba?

Felálltam, kiöntöttem a vödröket, és megfőztem az ebédet.

Miután megebédelt, késznek mutatkozott egy kis beszélgetésre, de még mindig nem volt valami jó hangulatban.

— Azt mondtad, kibékültél a gondolattal, hogy visszamégy a Ganümedészre. Igaz ez?

— Mi az, hogy kibékülni a gondolattal?

— Hogy hajlandó vagy visszamenni.

Ezt a kifejezést nem ismertem.

— Máshova nem mehetek.

— Nem akarsz átrázní? Van egy sanda gyanúm, hogy Kansas Cityben megpróbálsz meglógni.

— Ezt meg tudja akadályozni.

— Meg is fogom. Be foglak zárni. Már elég ostobaságot kellett eltűrnöm az út során. Először te meg az a fiú. Aztán meg csak úgy kirándulsz egyet a Marson, és akkor jössz vissza, amikor neked tetszik. A Földön ilyesmi nem fordulhat elő.

Nem kérdezett semmit, amire válaszolnom kellett volna, így hát nem is szóltam, semmit.

Úgy látszik, kissé megbánta, hogy ilyen durva volt, mert egy-két horkantás után így szólt:

— Érdekel, hogy mi történt Paullal?

— Igen.

— Senki nem tudja biztosan. Már egész komoly sajtója van az ügynek. Azután, hogy megszökött a polgármester házából, ahol őrizték, nem tudni, mi történt vele. A szülei aggódnak érte. Attól tartanak, hogy még mindig ott tekereg valahol a Marson.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Mégis mit gondolkodnak, miért nem megy haza? Pénze is van, és elég nagy is már ahhoz, hogy hazataláljon.

— Az az általános vélemény, hogy haragszik az apjára, mert eladott téged.

— És az apja mit szól ehhez?

Becker kapitány vállat vont. Fürkésző tekintettel nézett rám.

— Ki tudja? Gondolom, egyszerűen szeretné a fiát visszakapni.

Az volt az érzésem, hogy Becker kapitány sejti, hogy én többet tudok Paulról, mint amennyit elmondtam neki. De akkor miért nem kérdezett ki? Talán azért — gondoltam —, mert valójában nem is akarta tudni. Elég baja volt már velünk, és szeretné letagadni, amit a történelekről tud, bármi jön is közbe.

Azon törtem a fejem, nem volna-e jobb megmondanom neki, hol van Paul. Így üzenetet küldhetné Paul szüleinek, hogy ne aggódjanak tovább.

Akkor azonban mégsem mondtam el neki. Még egyszer meg akartam gondolni, hogy valóban helyes volna-e.

— Nincs kedve sakkozni? — kérdeztem.

Rám mordult, mire kimentem a konyhába, és nekiláttam a mosogatásnak.

Sokat voltam egyedül, s ezt az időt arra használtam fel, hogy a csillagokat bámuljam és gondolkozzam. Ezt soha nem untam meg. Tudom, hogy sok embert fáraszt a gondolkodás, de egy robotnak nincs szüksége alvásra, és biztosan nem is gondolkodik olyan intenzíven, mint egy ember, így hát sosem fárad bele.

Leginkább azon törtem a fejem, mi történik, miután a Földre érkezünk. Addigra Paul már a szüleinél lesz Toledóban. Én viszont be leszek zárva a Terrabellán, úgyhogy nem sokat számít, hol is van Paul.

Persze azért csak számított. Nagyon is sokat. Paul úton van hazafelé, és biztosan el is jut odáig.

És ha nem? Mi lesz, ha eltéved? Ez ugyan nem volt valami logikus feltevés, de elvégre én csak robot vagyok. Honnan lehetnék biztos abban, hogy ez nem történhet meg?

Akkor egyáltalán nem gondoltam arra, hogy megszökjem Becker kapitánytól. Hiszen eldöntöttem már, hogy visszamegyek a Ganümedészre.

Azt azonban nem szerettem volna, ha a hajón bezárva, kiszolgáltatott helyzetbe kerülök, hátha bekövetkezik valami előre nem látható esemény.

Elhatároztam, hogy ez ellen teszek valamit. Kellő óvintézkedésnek hívják az ilyesmit, vagy — Paul szavaival élve — „netángáz”-nak. Hozzá is láttam.

15. FEJEZET

A KÉK BOLYGÓ

Nem voltam benne biztos, hogy sikerül keresztül vinnem a tervemet, de gondoltam, nem árt, ha belevágok. Bizonyos készséget igényelt, amelyet csak akkor gyakoroltam, amikor Paul még kisfiú volt, és írni-olvasni tanult.

Az alapokkal tisztában voltam, és ismertem a technikáját is, mert segítettem Paulnak úrhajó- és légautómodelleket készíteni.

Arra gondoltam, talán érdemes volna másodpéldányt előállítanom az egyik robot azonosítási szám táblájából.

Azon nem töprengtem, hogy ez vajon becsületes dolog-e. Azt hiszem, akkor nem is érdekelt. Olyan rendelkezésről még nem hallottam, ami ezt megtiltaná egy robot számára, így hát ennyiben hagytam a dolgot. Azt hiszem, azért nem született ilyen rendelkezés, mert nem gondolták, hogy egyáltalán szükség lehet rá.

Írnoki képességeimet azalatt gyakoroltam, mialatt Becker kapitány zenét hallgatott a kabinjában. Rövid idő alatt meglehetősen gyakorlatra tettem szert.

Kivágtam rézből egy pontosan akkora táblát, amekkora a robotok törzsén van. Az azonosítási számot eredetileg abba az ajtócskába vésik bele, amit újratöltés vagy javítás esetén kell kinyitni, és így nem lehet egyszerűen eltüntetni, de egy másodpéldányt könnyűszerrel oda lehet csavarozni az eredeti fölé.

Először is kiválasztottam az egyik robotot, azt, amelyik a legtisztább volt, és semmiféle karcólásról vagy horpadásról nem lehetett ráismerni, majd lemásoltam az azonosítási számát. Sok idő elment vele, míg végül alapos, lassú munka után sikerült tökéletes másodpéldányt előállítanom.

A saját számom már sokkal gyorsabban ment, mert ekkor már gyakorlatom volt a dologban.

Most tehát két másodpéldánnyal rendelkeztem: a magaméval és azével a robotéval, amelyik megtévesztően hasonlított rám. A munka végeztével elrejtettem a táblákat, és egyéb dologhoz láttam.

Az út nem tartott olyan sokáig, mint a Ganümedésztől a Marsig, de a Terrabella lassan haladt, és el tudom képzelni, hogy Becker kapitány unta magát.

Most még nyugtalanabbnak tűnt, mint a hosszabb úton, és még vadabb, bolondabb zenéket hallgatott. Olykor-olykor, ha elhaladtam a kabinja előtt, vagy megálltam valamiért, felnézett, és így szólt:

— Ezt a Plútó hegyeiben vették fel. Nem hangszeres zene. Egy primitív kőevő szilikon törzs éneke.

Nem szóltam semmit, de az volt a benyomásom, hogy a kő éppen megfekhetette a gyomrukat, amikor a felvétel készült.

Vagy:

— Ez a Jupiter harmadik holdján élő bennszülöttek siratóéneke. A bizonyos kort megért öregeket egyszerűen megölik.

Egyszer még a rendesnél is izgatottabb volt, és magához hívatott. Amikor beléptem, egy fekete bőrkötésű, kopott könyvet nyomott a kezembe.

— Ugye, tudsz olvasni?

Lester del Rey: A szökevény robot

— Igen.

— Remek. Akkor olvass fel nekem ebből a könyvből.

Sokáig olvastam a könyvből, aztán Becker kapitány beleunt, és visszakérte.

— Egészen jól olvasol. Nagy kár, hogy egy ganümedészi farmon fogsz dolgozni.

Ismét munkához láttam.

Ahogy közeledtünk a Föld felé, egyre többet bámultam az eget.

Itt, a Rendszer belső részén, minden csillag és bolygó nagyobbak látszott, s maga a Föld is egyre nőtt.

Kék volt, és szerintem nagyon szép, néha alig tudtam a látólencsémét levenni róla.

Ott születtem. Persze nem emlékezhettem mindebből semmire, de mégis úgy tűnt, mintha emlékeznék. Úgy éreztem, mintha az otthonom volna — furcsa érzés volt, meg sem tudtam fogalmazni. A Ganümedész mintha nem is létezett volna — egy távoli hely, ahol talán sose jártam. És mégis oda kell majd visszatérnem.

A kék bolygó az otthonom, és még sincs rajta számomra hely!

Ahogy közelebb kerültünk hozzá, már ki tudtam venni a Paul könyveiben látott alakzatokat. Kontinenseknek nevezte őket. Megtaláltam az Észak-Amerika nevű kontinenst is, rajta az Egyesült Államokkal. Én ott készültem, az Egyesült Államokban. És most oda igyekeztünk. De ezen nem is gondolkoztam olyan sokat; inkább Paul járt az eszemben.

Aztán egy szép napon, amint az eget kémleltem ismét, hirtelen megértettem, mi az a szégyen. Mivelhogy ezt éreztem.

Szégyelltem magam.

Lehet, hogy nem egészen, de, ahogy Paul mondaná, amit éreztem, az megteszi addig, amíg majd nem szégyellem magam igazán.

Bementem Becker kapitány kabinjába, és azt mondtam:

— Paul az Oklahoma fedélzetén van. Ez egy luxushajó, amelyik három nappal előbb szállt fel a Marsról, mint mi. Azt hiszem, pár nap múlva érkezik a Földre, valamivel előttünk.

Becker kapitányt nem lepte meg túlságosan a közlésem. Elgondolkozva nézett rám, aztán megszólalt:

— Miért épp most mondtad el nekem?

— Mert azt hiszem, hogy Paul még nem tudott kapcsolatba lépni a szüleivel. Nem vagyok benne biztos, hogy jelezte nekik az érkezését, és tudom, hogy aggódnak érte. Nem szeretném, ha még tovább kellene aggódniuk.

— Mi a szösz!

Nem ismertem ezt a kifejezést sem, de nem kérdeztem meg, mit jelent. Azt feleltem:

— Arra gondoltam, hogy küldhetné nekik egy üzenetet. Megüzenhetné nekik, hogy Paul úton van hazafelé.

— Akkor nyomozást indítanának.

— Ezt nem értem.

— Miért, azt hiszed, a hatóság nem lenne rá kíváncsi, hogy honnan szereztem ezt az információt?

— Megmondhatja nekik, hogy tőlem.

— Azt is tudni akarják majd, hogy te honnan szerezted.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Úgy volt, hogy együtt szállunk hajóra. És az utolsó pillanatban hátramaradtam, mert úgysem engedtek volna fel a fedélzetre. Egy szabály értelmében robotok csak teherhajón utazhatnak.

Elgondolkozott, aztán így szólt:

— Azt akarod beadni nekem, hogy Paul faképnél hagyott téged a Marsponton, és vígan hazautazott a Földre?

— Nem, Ő azt hitte, hogy követem. Amikor rájött, hogy nem, akkor már késő volt. Az ajtó bezárult, és megkezdődött a visszaszámolás a starthoz.

— Értem.

— Elküldi az üzenetet?

— Hát ezt most nem tudnám megmondani. Még meg kell gondolnom a dolgot.

— Akkor nem aggódnának.

— Úgyse sokat számít. Ha az Oklahoma három nappal előttünk indult, akkor talán már ott is van.

— Jobb volna, ha tudnák.

Rám hunyorgott.

— Figyeltelek. Nagyon sokat bámulsz ki az űrbe.

— Nagyon tetszik. Nagyobbak a csillagok.

— A Föld is nagyobb, mi?

— Igen.

— Talán szeretnél a felszínére lépni, mi?

— A Ganümedészre megyek.

— Bizony ám. De még mennyire. Komolyan gondoltam, hogy itt maradsz a hajón. Már épp elégszer kerültem kutyaszorítóba ebben az ügyben. Ahogy manapság mennek a dolgok, könnyen lehet, hogy a hatóság elveszi a jogosítványomat, és ül rajta egy ideig. Esetleg egy évig is kikötőben vesztegelhetek, miközben tovább forognak a szerencse kerekei.

— Minek a kerekei?

— Ne törődj vele. Csak arra akartam felhívni a figyelmedet, hogy szemmel tartalak. Ne próbálkozz a szokásos trükkjeiddel.

Nem szóltam semmit.

— Ez minden. Menj, keress magadnak valami munkát.

Amint kiléptem a kabinból, úgy éreztem, valami változás történt bennem. Megváltozott a gondolkodásom. Talán azért, mert egyre közelebb kerültünk a Földhöz. Talán csak azért, mert nem volt belém táplálva az a valami, amit Paul akaraterőnek szokott nevezni.

Akárhogyan is, most, hogy ott láttam a Földet az űrben — és tudtam, hogy Paul is ott van valahol —, tudtam, hogy azért is a felszínére lépek. Még egyszer látnom kellett, még ha megsemmisítenek is.

Megváltoztak a nézeteim.

És így jobban is éreztem magam, mert ez után az elhatározás után már nem kellett gondolatok után kutatnom a vezérlődobozomban. Itt semmi helye nem volt a hosszú távú tervezésnek. Úgysem tudtam, mi vár még rám.

Csak annyit tudtam, hogy meg fogom keresni Pault.

A legérdekesebb az, hogy nem féltem. Sőt, pompásan éreztem magam.

16. FEJEZET

ZSÁKUTCA

Hét nap múlva értünk Kansas Citybe.

Pár órával a leszállás előtt gondosan lemostam magam és a másik három robotot. Különös gondot fordítottam arra, amelyiknek az azonosítási számát lemásoltam.

Ezt a robotot közvetlen a leszállás előtt bevittem a műhelybe, és rácsavaroztam a saját azonosítási számom másodpéldányát. Mikor úgy találtam, hogy már elég erősen van rögzítve, visszaküldtem a robotot a rakodótérbe, és felerősítettem az ő számát magamra, így felkészülve vártam a leszállást és a rakodást.

Becker kapitány soha nem törődött az azonosítási számokkal. Soha nem tudott különbséget tenni közöttünk. Csak arról ismert rám, hogy én mindig jöttem, ha hívott. A többiek nem reagáltak rá. Már a karjukra kötött madzagokat se használtuk.

Megérkezés után azonnal megparancsolta, hogy kezdjük meg a kirakodást.

Ki- és berakodás során egyaránt az volt a gyakorlat, hogy én irányítottam a munkát. Jelen esetben ez azt jelentette, hogy bent maradtam a rakodótérben, és utasítottam a többieket, hogy milyen sorrendben vigyék ki a ládákat.

Egy darabig így is tettem, miközben időnként kinéztem az ajtón. Különös látványt nyújtott Becker kapitány odakint sisak nélkül. Minden percben azt vártam, hogy a torkához kap, és összeesik a légszomjtól. De hát ez a Földön nem fordulhat elő. Nekem viszont szokatlan volt a sisak nélkül rohangáló emberek látványa.

A rakodás több mint másfél napig tartott. Aztán, mikor már csaknem üres volt a rakodótér, helyet cseréltem azzal a robottal, amelyik az én azonosítási számomat viselte.

Ez könnyen ment. Egyszerűen utasítottam, hogy irányítsa a rakodás hátralevő részét, én meg felkaptam a ládáját, kivittem, és visszajöttem a másik két robottal együtt.

Becker kapitány nem vett észre semmit. Láttam rajta, hogy azt képzele: én még mindig bent vagyok a rakodótérben.

És nekem éppen ez volt a szándékom.

A rakodótér kiürült. Becker kapitány ellenőrizte a kinti rakományt, aztán feljött a rámpán. Követtem a másik két robottal együtt, s mire beértünk, már végre is hajtotta a tervét. A falhoz állította azt a robotot, amelyiknek engem vélt, és kiszedte a telepet belőle.

— Sajnálom, Rex — mondta —, de így lesz a legjobb.

Ezzel egyetértettem. Szerintem is így volt a legjobb, így nem fog keresni akkor sem, ha már leléptem a hajóból, és egy ideig a rakodótérbe sem fog benézni, tehát azt sem tudja majd, hogy egyáltalán hiányzik egy robot — legalábbis addig nem, amíg az új rakomány meg nem érkezik.

Aztán nagyon megijedtem. Becker kapitány megfordult, egy pillanatra tétovázni látszott, majd visszafordult a kikapcsolt robothoz. Az volt az érzésem, hogy rájött a tévedésére.

Lester del Rey: A szökevény robot

Egy darabig hol azt a robotot bámulta, hol minket, és most jöttek segítségemre a kicserélt táblák. A kikapcsolt robot fölé hajolt, és leolvasta a számát.

Morgott egyet, aztán felegyenesedett. Tudtam, hogy most már minden rendben lesz. Nem ismert fel minket, bár valami nem tetszett neki.

Most még hátravolt a legkockázatosabb része a dolognak, ami ellen semmit nem tehettem volna. Elejétől fogva tudtam, hogy semmit nem ér a tervem, ha Becker kapitány mindnyájunkat kikapcsol. Ez egyáltalán nem volt lehetetlen, mert a Ganümedész és a Mars között, és a legutóbbi utazás során is kikapcsolta őket, mert nem volt rájuk szüksége.

Szerencsére most nem ezt tette. Ezek szerint nem tartotta érdemesnek, mert az új rakomány hamarosan megérkezik. A töltés amúgy sem került neki pénzbe, mert a saját generátorával végezte.

Azért meleg pillanat volt, és nagyon megkönnyebbültem, mikor a belső ajtón át távozott a rakodótérből.

Bevált hát a tervem. Legalábbis igen jó esélyem volt arra, hogy sikerüljön.

Türelmesen vártam a rakodótérben, élesre állítva a membránjaimat. Hallottam a motozását a hajó orrában.

Aztán bezárult a személyzeti ajtó. Hallottam a kattanást. Csend lett. Kiment tehát az űrhajóból.

Én is kimentem. Nem volt nehéz: nem zárta be a rakodótér belső ajtaját, így hát egyszerűen átsétáltam rajta, majd pontosan azt tettem, amit Becker kapitány. Két percre állítottam a személyzeti ajtón az időzárát, lesiettem a rámpán, s teljes biztonságban otthagytam magam mögött a hajót.

A rámpa aljához érve megfordultam, és búcsút intettem a Terrabellának. Akármilyen történet is, nem hinném, hogy valaha még látom. Jó kis hajó volt. Minden baj nélkül keresztülhozott minket az űrön, s jó érzés volt, hogy tehettem érte valamit: megjavítottam, és alaposan kitakarítottam a belsejét.

Aztán visszafordultam, és szembenéztem a jövőmmel...

Zavarban voltam. A Földön minden más. Túl sok az ember, és túl sok a robot. Túl sok minden történt egyszerre. A Kansas City-i űrkikötőhöz képest az összes eddigi, ahol megfordultam, álmos kis feltételes megállónak tűnt a semmibe vezető úton.

Ez azonban nagyon jó volt, mert senki nem törődött velem. Elég messzire magam mögött hagytam az űrkikötőt, aztán megálltam egy fal mellett, és próbáltam valami tervet kiagyalni.

Először is el kellett jutnom Kansas Cityből Toledóba. Paul azt mondta, hogy ez kétféleképpen lehetséges: helikopterrel vagy függővasúton. De hát én egyiket sem vehettem igénybe, mert nem volt pénzem. Valahogy másképp kell eljutnom oda.

Eszembe jutott a képtelefon. Felhívhatom Simpsonékat az ő költségükre, és kérhetem Pault. Sosem használtam ugyan még képtelefont, de úgy gondoltam, hogy nem lehet nehéz a kezelése.

Itt is volt azonban egy-két zavaró tényező. Elsősorban az, hogy talán meg sem engedik, hogy Paullal beszéljek. Csaknem biztos voltam abban, hogy az Oklahoma már megérkezett Toledóba, sőt már tovább is indult, és Paul már otthon van a szüleivel.

Lester del Rey: A szökevény robot

Az is lehet, hogy az apja veszi fel, dühös lesz rám, és riasztja a Kansas City-i rendőrséget. Aztán úgy döntöttem, hogy ezt mégis megkockáztatom.

Abban sem voltam biztos, vajon használhatják-e robotok a képtelefont. Egy darabig nézelődtem, hogy ezt megtudjam. Egy órát vártam, miközben nem egy házi és egyéb magasabb szintű robotot láttam betérni a képtelefonfülkébe. Nyilván megengedett dolog volt tehát, hogy felhívják a gazdájukat, utasításokért vagy másért.

Bementem egy fülkébe, és áttanulmányoztam a készüléket. Ahogy gondoltam is, nem volt nehéz a kezelése. Pontos használati utasítás volt a fülke falán. Felemeltem a hallgatót, és tárcsáztam az utasítás szerint. Bejött a központos hangja, és az arca megjelent a képernyőn.

— Paul Simpsonnal szeretnék beszélni Toledóban — mondtam. — R beszélgetés lesz.

— Személy szerint kéred?

— Igen.

— Add meg a számot!

— Nem tudom.

— Akkor a Simpson család lakcímét.

— Azt sem tudom.

A központos — csinos földi lány — összevonta a szemöldökét. Szemmel láthatóan nem volt valami nagy véleménye a tudatlan robotról.

— Kikeresem a számot, ha megadod a telefon tulajdonosának nevét.

— Paul apját Roger Simpsonnak hívják.

— Jól van, kikeresem a számot.

Az arca eltűnt a képernyőről, de csakhamar ismét megjelent. Mosolygott.

— Megvan a szám. Kapcsolom.

Vártam, s közben mindenféle zajt hallottam a telefonban. Aztán csend lett, és újra feltűnt a lány arca a képernyőn.

— Sajnálom. A vonalat megszüntették.

— Ez azt jelenti, hogy Simpsonék nem laknak Toledóban?

— Van egy szám ezen a néven, de rövid idővel ezelőtt megszüntették.

Nem tudtam, hogy ez pontosan mit jelent, csak annyit tudtam, hogy nem beszélhetek Paullal Toledóban.

— Sajnálom — mondta a lány.

A képernyő kihunyt, s a hallgató úgy recsegett, mintha csak azt mondaná, hogy tegyem le, és ne alkalmatlankodjam itt tovább. Letettem, és kimentem a fülkéből.

Tanácsztalan voltam. Hogyan léphetnék összeköttetésbe Paullal?

Csak mászkáltam tanácsztalanul az utcán. Senki nem figyelt rám, mert nagyon sok robot járt arrafelé. Álldogáltam egy darabig, aztán elhatároztam, hogy kérdezősködni fogok. Egy-két dolgot meg kellett tudnom. Az embereket nem kérdezgethettem, így nem maradt más hátra, mint hogy egy robottal beszéljek.

Megindultam, s közben figyeltem a szembejövő robotokat. Többségük alacsonyabb rendű típus volt: küldöncök, akik csomagokat és egyéb dolgokat kézbesítettek a megadott címre.

Egy magas intelligenciájú házi robotot kerestem. Egyet sem találtam, de végül is nem volt rá szükségem, mert egyéb úton szereztem információkat.

Lester del Rey: A szökevény robot

Úgy esett, hogy megálltam egy forgalmas áruház bejáratánál, ahol éppen híreket mondtak egy hangosbeszélőn.

Még mindig ott álltam, és figyeltem az előtte elhaladó robotokat, amikor ezt hallottam:

— Most kaptuk a hírt a Holdról, hogy feloldották a belső úrutakon közlekedő luxushajót, az Oklahomát a hosszú ideig tartó vesztegzár alól, melyet azért rendeltek el, mert egyik utasán, egy fiatal lányon, ritkán tapasztalható marsi betegség tüneteit észlelték. A hajót a Holdon tartották a szükséges vizsgálatok és oltások lefolytatása céljából, hogy a vírus ne juthasson a Földre. Az Oklahoma ma érkezik első földi kikötőjébe, Kansas Citybe.

Ezen erősen elgondolkoztam. Paul tehát még nincs a Földön. Az Oklahoma pedig Kansas Cityben is leszáll, mielőtt továbbmenne Toledóba. Először feltámadt bennem a remény, de aztán nyomban el is halt. Így sem jutok közelebb Paulhoz. Nem fog kiszállni Kansas Cityben. Nem tudhatja, hogy itt vagyok. Azt hiheti, hogy elvesztem a Marson, vagy megsemmisítettek. És különben is haragszik rám, mert cserbenhagytam, és úgysem érdeklí, hogy mi lett a sorsom.

Aztán még valami. A családja nem ott van, ahol ő hiszi. Talán egyáltalán nincsenek is Toledóban, Ha odamegy, és nem talál ott senkit, semmivel sem lesz jobb helyzetben, mint a Marson volt.

De aztán ezt megint átgondoltam, és rájöttem, hogy nem igaz. Paulnak megvan a magához való esze. Tudja, melyik társaságnál dolgozik az apja, az pedig továbbra is Toledóban székel. Ott megtudhatja, hogy hova mentek.

Nem, Paullal nem is lesz semmi baj. Inkább az volt a kérdés, hogyan találkozom vele én?

Nem volt valami sok esélyem rá, hogy ez valaha is megtörténjen.

Aztán, ahogy ott álltam gondolataimba mélyedve, ismét csak hallottam valamit. Ami nagyon elszomorított.

Volt egy büfepult az áruházban, ahol a híreket hallottam, és itt hallgattam ki két ember beszélgetését. Mindkettő férfi volt. Az egyik így szólt:

— Hallottad? Már megint az Oklahoma.

A másik azt kérdezte:

— Hogyhogy már megint?

— Hát nem hallottad? Találtak egy kölyköt a fedélzetén. Egy fiatalkorú bűnözőt a Ganümedésről.

A másik azt felelte:

— Nem hallottam, de nem vagyok meglepve. Lassan az egész Rendszer tele lesz fiatalkorú bűnözőkkel.

— Ez egy értékes robotot lopott el valamelyik külső gyarmaton. Egyenesen egy farmról. Valahogy feljutott vele egy Mars felé tartó teherhajóra, és megpróbálta magával hozni a Földre.

— Nem értem. Mi az ördögöt akart kezdeni azzal a robottal?

— Különböző feltételezéseket hallottam. Nagyon érdekelt a dolog, mert ilyesmi még soha nem fordult eddig elő. Az egyik változat szerint a fiú egy emberrabló bandát akart szervezni robotokból. A másik szerint ki akarta tanítani a robotot, hogy robotlázadást szervezzen.

— Te jó isten!

— Szerintem egyszerűen el akarta adni. Itt a Földön jobb árat adnak érte, mint kint a Rendszerben.

— És mi lett a robottal?

Lester del Rey: A szökevény robot

— Azt senki sem tudja. Mindenesetre nincs a hajón. A hírek különböző forrásokból származnak: a Ganümedésről, a Marsról, az Oklahomáról. Ha elfogják a kölyköt, a rendőrség majd tisztázza a dolgot. A kölyök alaposan benne van a slamasztikában. Valószínűleg példát fognak statuálni vele.

Egyikük megitta a kávéját, és távozott, de én így is eleget hallottam. Paul „slamasztikában” volt, és én nem tehettem érte semmit. Letartóztatják lopás vádjával, és még ha hamis is a vád, senki sem tanúskodhat mellette. Kivéve persze Becker kapitányt, ő viszont nyilván hallgatni fog, és a lehető leggyorsabban távozik a Földről. Nem akarja semmiféle bajba keverni magát.

Tudtam, hogy a törvény az törvény, és akármilyen fontos személyiség is Paul apja, nem akadályozhatja meg, amiről ez a két ember beszélt — hogy Paullal példát statuáljanak.

Valószínűleg már le is tartóztatták. Azon gondolkoztam, vajon leszállítják-e Kansas Cityben, vagy továbbviszik Toledóba.

Paul pedig még csak azt se tudja, hogy hol van az apja!

Csak őgyelegtem erre-arra, s azon töprengtem, hogyan lehetnék Paul segítségére. Elmehettem volna ugyan a rendőrségre, és megmondhattam volna a rendőröknek, hogy egy szó se igaz az egész históriából, de ezzel semmit nem értem volna el. Robotok tanúvallomását nem fogadják el a bíróságon. Bármit mond is egy robot, az nem kerülhet be a jegyzőkönyvbe. Ez azért van így, mert a robot nem ember, tehát nincs lelke, és így nem esküdhet meg, hogy az igazat fogja mondani, mint az emberek.

Ezt Paul egyik könyvében olvastam, s elgondolkoztam rajta. De hiszen a robotok nem is tudnak határozott kérdésekre hamis választ adni! Miért kellene esküt tenniük?

Megkérdeztem Fault, de nem tudta. „Ez a törvény”, mondta.

Nem akartam feltűnést kelteni azzal, hogy csak állok egy helyben, és nem csinálok semmit, így hát elkezdtem sétálni a városban. Kezdtém megéhezni: a telepem kimerülőfélben volt már.

Egy darabig kizárólag erre koncentráltam, mert az adott helyzetben semmiképp nem akartam elveszíteni az eszméletemet. Addig mentem, míg végül találtam egy mosdót.

Bementem és megálltam, mintha csak a gazdámra várnék, s mihelyt a helyiség kiürült, bementem az egyik fülkébe, s magamra zártam az ajtót.

Nem könnyű az embernek a saját telepét kicserélni, de én képes vagyok rá. Egyetlen dologra kell nagyon ügyelni: nem szabad kikapcsolni a régit, még egy másodpercre sem, amíg az új be nincs kötve. Ha ezt tenném, elveszíteném az eszméletemet, mozdulatlanságba dermednék. Aztán várhatnék, amíg egy ember újra feléleszt.

Óvatosan kinyitottam a törzsemet, és benyúltam a drótokhoz és csatlakozókhöz. Bekötöttem az új telep zsinórait, miközben lehajtottam a fejem, hogy beláthassak az üregbe.

Mikor ez megtörtént, vártam, hogy jelentkezik a túltöltés, de ez nem következett be, ami azt jelentette, hogy a régi telepem már annyira ki volt merülve, hogy az újnak a bekapcsolása nem jelentett túlterhelést. Most már csak a régit kellett kihúznom, és kivennem a helyéről.

A padlóra tettem, megvártam, amíg ismét üres volt a mosdó, aztán kimenteni az utcára.

Lester del Rey: A szökevény robot

Megindultam. Rájöttem, hogy csak egy dolgot tehetek — bár nagyon valószínű, hogy ez sem segít semmit.

Körbefordultam, figyeltem a járókelőket. Aztán odamentem egy egyenruhás rendőrhöz.

Megütöttem, éppen csak annyira, hogy elessen.

Azzal futásnak indultam, s mögöttem felhangzott:

— Veszett robot! Veszett robot!

17. FEJEZET

MEGADÁS

Nagyon egyszerű ötlet volt. Veszettséget színlelek, s akkor vagy megolvasztanak egy sugárvetővel, vagy elfognak. Mindenképp ki fog derülni, hogy én vagyok az a bizonyos ganümedészi robot, s akkor előveszik az eredeti feltételezést, hogy én raboltam el Pault.

Másra nem gondolhatnak, hiszen ott leszek bizonyítékul én, a veszett robot. Ez volt hát az ötlet: most már csak arra kellett ügyelnem, hogy minél nagyobb feltűnést keltsek.

Miután fellöktem a rendőrt, átszaladtam az úttest túlsó oldalára, s rohantam tovább. Utamba került egy-két ember, de egy ujjal se nyúltam hozzájuk. Pedig egy dühöngő robot ezt tette volna: az ilyen mindent és mindenkit felborít, aki az útjába kerül.

Kissé lelassítottam, hogy az embereknek legyen idejük kitérni előlem. Egy nő felsikített, és elterült a járdán éppen előttem, de én átugrottam, ahelyett hogy rátapostam volna.

Mindenünnen hallatszott a kiáltás: „Veszett robot!”, s az emberek szétszaladtak előlem. A robotok viszont mentek a maguk dolgára, mintha mi sem történt volna, legfeljebb megfordultak, és utánam néztek.

Nekem természetesen futnom kellett tovább, mert minden veszett robot ezt teszi. Ha megállok, hogy a rendőrség utolérhessen, azzal mindent elrontottam volna.

Így hát csak rohantam tovább, s az emberek sikoltozva ugráltak félre az utániból. Több robot mellett is elhaladtam, s ekkor történt valami, amit nem értettem. Egyikük, egy intelligensnek látszó házi robot, karját meglengetve utánam eredt.

Soha nem hallattam arról, hogy robotokat veszett társaik üldözésére képezték volna ki, de talán ez egy új találmány volt. Lehet, hogy gyártottak néhány rendőrrobotot, akik képesek üzöbe venni a bűnözőket.

Ezt ugyan nem tartottam valószínűnek, de hát most itt volt a nyomomban, s a karját lengette.

A közeli utcákban felbúgtak a rendőrségi szirénák, de szervezett őrjáráttal még nem találkoztam szembe, s nem is üldöztek.

Azt hiszem, a „rohamom” olyan váratlanul jött, hogy felkészületlenül érte a rendőrséget. Csak futottam tovább, nyomomban a másik robottal; senki más nem üldözött.

Nem akartam, hogy egy robot fogjon el. Azt akartam, hogy emberek kezébe kerüljek. Ez talán hiúság volt, és Paul azt mondta, hogy a hiúság nem valami jó dolog, és csak bizonyos esetekben hasznos. Reméltem, hogy ez az az eset, de ha nem is, akkor sem hagyom, hogy egy robot utolérjen.

Befordultam egy szűk utcába, remélve, hogy a robot nyomomat veszi, de oda is követett. Befordult ő is mögöttem, a karját lengette, és artikulálatlanul üvöltött.

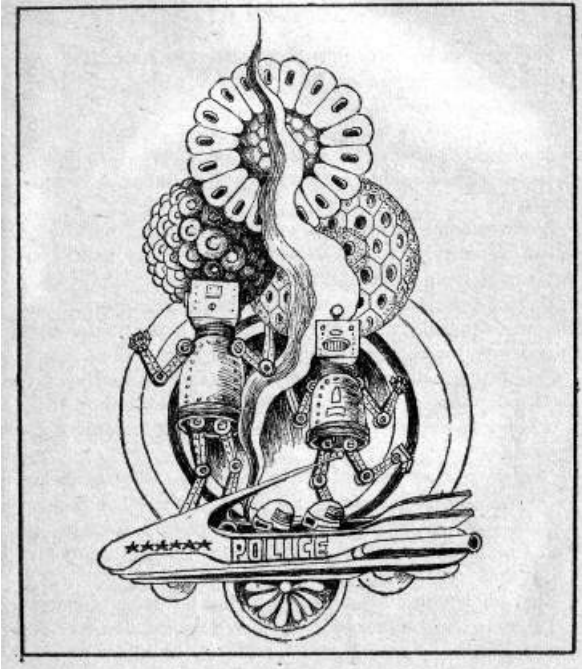
Néhány lépés, és felfedeztem, hogy zsákutcába jutottam. Az utcán nem tartózkodott senki, csak két kisgyerek játszott a szemközti fal tövében.

Nem tudtam, mit tegyek.

Lester del Rey: A szökevény robot

Aztán hirtelen felfedeztem a kivezető utat — egy ajtót, mely az utca végétől nem messze, félig nyitva állt. Abba az irányba rohantam, s magam is kurjantottam egy párat, nehogy a rendőrség nyomunkat veszítse. Gondoltam, ha én is üvöltök, könnyebben megtalálnak.

Most már minden irányból rendőrök szirénázása hallatszott, s hangosbeszélőkön szólították fel az embereket, hogy hagyják szabadon a terepet. Nem is volt olyan lassú a rendőrség.

Nagyon gyorsan közeledtek; most már nemsokára vége lesz az egésznek. De nem akartam túl hamar megadni magam. Ha egy mód van rá, csak ne olvassák szét a vezérlődobozomat. A nyitott ajtó felé tartottam, s már éppen beléptem volna rajta, mikor pillantásom a másik robotra esett.

Már nem engem követett. Egyenest a zsákutca végének tartott, s most jöttem rá, hogy miről van szó: ez a robot tényleg megveszett.

Bizonyára már a veszetség szélén állott, s amikor meglátta, hogy olyan nagy hókuszpókust csapok, átbillent a határon. Egy darabig, valószínűleg öntudatlanul, engem követett.

Aztán valami elkattant a vezérlődobozában, s rájött a valódi veszetség: rohant előre vakon, mindig csak nyílegyenesen, amíg valami fel nem tartóztatja.

Ha majd elér a szemközti falhoz, megpróbál áttörni rajta. Ha nem sikerül, addig döngeti, amíg valamelyikük nem enged — vagy a fal, vagy a robot.

Felmértem a helyzetet: a két kisgyerek a fal tövében játszott, pontosan a robot útjában, túl kicsinyek ahhoz, hogy mozdulni tudnának az ijedtségtől. A robot halálra fogja tiporni őket.

Nem is tudom, miért, de nem akartam, hogy ez bekövetkezzék. Ilyesmire nincsenek beprogramozva a hozzám hasonló intelligenciájú robotok, nekem mégis eszembe jutott. Gondolkodás nélkül visszafordultam, hogy a robot és a gyerekek közé kerüljek.

Elég időm volt felkészülni arra, hogy a robot rohamát fogadjam. Nem tudtam teljesen elébe kerülni, de azért nekem ütközött, és nem borult ugyan fel, de kitért az eredeti irányából. Én is imbolyogtam az összeütközés erejétől, s a membránom úgy zúgott, mint a harangok.

Egy pár percre elveszítettem a tájékozódási képességemet, s most küszködtem, hogy visszanyerjem. Amikor megint rendesen működött a vezérlődobozom, két dolgot vettem észre. A robot nekiment az utca egyik oldalfalának, megpördült a tengelye körül, s most ismét az utca vége s a gyerekek felé tartott.

A másik, hogy közben a rendőrség is megérkezett. Egyenruhás férfiak özönlöttek be az utca túlsó végén.

Lester del Rey: A szökevény robot

Sugárvető volt náluk, s többen már vállukhoz is emelték. Az egyik rendőr — szemmel láthatóan a parancsnok — azt üvöltötte: — Ne lőjete! Ne lőjete! Kárt tehettek egy csomó emberéletben.

Valószínűleg a két gyerekre gondolt; de a környező házak ablakaiban is sokan bámészkodtak. Felfigyeltek a nagy ricsajra, s látni akarták, mi folyik itt.

Erre azonban nem nagyon figyeltem. A robot a fal felé tartott, s a gyerekek sikoltoztak.

Ezúttal sikerült útját álmom. Mivel valóban veszett volt, nem hiszem, hogy egyáltalán észrevett volna, nem volt tudatában, hogy ott vagyok. Ezáltal előnyösebb helyzetben voltam, mert én fel tudtam készülni az összeütközésre, s ő nem tett különösebb erőfeszítést, hogy félresöpörjön az útjából.

Ez sokat számított, de azért úgy éreztem, mikor belém szaladt, mintha egy óránként egymillió mérföldes sebességgel haladó úrhajó ütött volna el.

A látólelcsés égőm olyan fényesen ragyogott, mint az a karácsonyfa, amit Becker kapitány egyik könyvében láttam. A membránomban akkora robaj támadt, mintha valaki sziklára csapott volna egy óriási pöröllal.

Körben forogtam, botladoztam, próbáltam megállni a lábamon. Épp csak, hogy sikerült. Amikor kitisztult a látásom, a másik robot már a földön feküdt, és tehetetlenül vergődött.

A gyerekek meg voltak mentve, a rendőrség viszont egyre közelebb ért, s már nem menekülhettem el a nyitott ajtón át.

Ez volt a vég. Most már nyugodtan közelebb jöhetnek, s biztonságosan használhatják ellenem a sugárvetőket.

Gyorsan közeledtek, arcvonalban, vállukhoz emelték a fegyverüket.

A falhoz hátráltam és vártam.

Tudtam, hogy az ujjak megfeszülnek a ravaszon, s elgondoltam, vajon milyen érzés lesz, ha megolvastják a vezérlődobozomat?

Ám ekkor a parancsnok magasba lendítette karját, s így kiáltott:

— Állj! Ne lőjete!

Úgy néztek rá, mintha azt hinnék, hogy eszét vesztette, s egyikük felkiáltott:

— Őrmester! Minden pillanatban támadhat! Adja ki a tűzparancsot!

Az őrmestert figyeltem. Fürkésző tekintettel nézett a megrettent gyermekekre s a leterített robotra, így szólt:

— Itt valami furcsa dolog történt. Ez a másik robot...

Az egyik rendőr leeresztette a fegyverét.

— Egészen nyilvánvaló, őrmester. Mindkét robot megveszett. A kölyköknek szerencsájuk volt. Az, amelyik még áll, a másik útjába került, és ledöntötte.

— Én nem vagyok olyan biztos ebben.

— Ezt megsemmisítem, aztán majd kiderítjük.

Ez logikus volt. Az emberek mindig így bántak a veszett robotokkal; ez volt az egyetlen biztonságos megoldás.

Az őrmester azonban összeszűkült szemmel nézett rám. Egy kézmozdulattal visszaparancsolta az embereit, aztán lassan megindult felém.

— Vigyázzon, őrmester! — kiáltott az egyik rendőr. — Támadni fog!

Az őrmester rá se hederített. Lassan közeledett hozzám. Felüvöltöttem.

— Veszett robot vagyok! Vigyázzon magára!

Lester del Rey: A szökevény robot

— Hát persze, hogy veszett vagy — mondta az őrmester, de mintha megnyugtatóan csengett volna a hangja.

— Nagyon veszett vagyok. Rohantam, és mindent felborítottam, ami az utamba került!

— Hát persze.

— A Ganümedésről jöttem. A robotok igen könnyen megvesznek arrafelé.

— Persze, nagyon könnyen. — De csak jött, s egyre közelebb.

— Ott dolgoztam egy farmon, aztán elraboltam egy fiút.

— Aha!

— Feltettem a fiút a Marson egy űrhajóra, s elküldtem a Földre.

— És te hogy jutottál a Földre?

— Egy teherhajón. Nemcsak veszett vagyok, hanem nagyon aljas is. Megszöktem, megvertem a kapitányt sakkban, és kicseréltem az azonosítási számomat is.

— Te aztán nem lustálkodsz — mondta az őrmester.

— Meg fogom támadni magát.

— Hát persze.

— Vigyázzon, őrmester! — üvöltötte az egyik embere. — Komolyan gondolja. Meg fogom akadályozni.

Az őrmester hátraintett a kezével, miközben továbbra is rajtam tartotta a szemét.

— Tegye le azt a puskát. Akkor használja majd, ha szólok.

Most megállt, és én tudtam, hogy meg kell támadnom. Már éppen nekikészültem, de akkor megkérdezte:

— Hogy is volt ezzel a fiúval, akit elraboltál? Hogy juttattad el a Ganümedésről a Marsra?

Erre még természetesen felelnem kellett, mielőtt megtámadtam volna, mert egy robotnak az emberek minden kérdésére válaszolnia kell.

— Ugyanazon a teherhajón, amelyikről már beszéltem. Egy ládában juttattam a fedélzetre — mondtam.

— És a kapitány mit szólt ehhez? Nem volt ellenvetése?

— Nem tudott róla.

— És mit akartál kezdeni a fiúval a Földön?

— El akartam adni, hogy lázadást robbantsak ki.

Éreztem, hogy most valamit összekevertem az emlékezetemben, de reméltem, hogy az őrmester nem veszi ezt észre.

Észrevette.

— Talán fordítva — mondta. — A fiú eladhat téged, de te nem adhatsz volna el őt.

Így nem jutok semmire. Ez azt jelentette, hogy azt hiszi: Paul lopott el engem.

— Nem! Nem! — üvöltöttem. — Én loptam el a fiút! Ez az igazság!

Nagyon lassan, de még mindig közeledett hozzám. Merően nézte a látólencsés égőmet, mintha csak ki akarna belőle olvasni valamit.

Az ablakok tele voltak emberekkel. Mindenki halálos csöndben volt. Az egyik fegyveres felnyögött:

— Vigyázzon, őrmester! Vigyázzon! Ne menjen hozzá túl közel! Ha kartávolságon belül kerül, szétmorzsolja!

Az őrmester magas volt, és kissé emlékeztetett Mr. Simpsonra, Paul apjára. Ugyanolyan határozott, jóindulatú tekintete volt.

Lester del Rey: A szökevény robot

Az egyik gyerek, akit a másik robot csaknem elgázolt, otthagya a játékát, és megindult felém. Nem látszott rajta, hogy félne. Sugárzott róla a kíváncsiság.

Az egyik szemlélő — egy asszony — ijedten felsikoltott, és a gyermekhez rohant. Felkapta, és elvitte az útból.

Az őrmester minderre oda se figyelt. Csak jött egyre közelebb.

— Szóval elraboltál egy fiút a Ganümedészen, és elhozta a Földre, így volt?

— Igen. Ez bizonyítja, hogy veszett vagyok. Azért tettem.

Az őrmester a vezérlődobozom nyílásához nyúlt. Azt mondtam:

— Ez az azonosítási szám nem az enyém. Én csináltam, és az igazi fölé csavaroztam, hogy meglóghassak. De a maga eszén nem tudok túljárni. Maga foglyul ejtette a veszett robotot, és most Paul hazamehet a szüleihez.

— Hát persze, hogy hazamehet — mondta az őrmester.

Kinyitotta a törzsemen levő ajtót, és benyúlt rajta. Rájöttem, hogy vesztettem. Nem hitt nekem; egy szavamat se hitte el. Csak azért beszélt hozzám, hogy a közelemben férközhessem és kikapcsolhasson.

Támadásra lendültem volna, de már késő volt. Elkattantotta a kapcsolót. Vége.

De nem volt vége azonnal, mert miközben kikapcsolódott a telepem, álmodtam. Kint voltam az űrben, kint, a csillagok között, a Terrabella törzsén, és tökéletesen láttam, bár teljesen sötét volt körülöttem.

Láttam mindent, az egész világot a maga végtelenségében. Arra gondoltam, milyen jó az embereknek, hogy mindezt beutazhatják, eljuthatnak minden idegen világba, találkozhatnak az idegen emberekkel, akiknek segítséget és ismereteket adhatnak.

Csodálatos érzés lehet embernek lenni, gondoltam.

Mindezt a másodperc tört része alatt.

Aztán semmi...

18. FEJEZET

FELTÁMADÁS

Magamhoz tértem.

Először csak ennyit vettem észre. Kigyulladt a látólencsés égőm, felbúgtak a membránjaim: láttam és hallottam megint.

Egy szobában voltam, amelyről kiderült, hogy a rendőrség egyik szobája. Ott volt az az őrmester, aki kikapcsolt.

De őt alig láttam, mert mások is voltak még a szobában. Paul. Becker kapitány. Mr Simpson. Sőt, még Jane is, Paul kishúga. A karomat fogta, és a mosolyából tudtam, hogy örül a viszontlátásnak.

Mindenki mosolygott, és mindenki értett mindent.

Kivéve engem, mert én nem értettem semmit.

Paul felnevetett, amikor látta, hogy az égőm kigyullad.

— Rex! Rendben vagy hát megint. Minden rendben van.

— Hogy lehetne rendben? — kérdeztem. — Hiszen kikapcsoltak. Nem vagyok magamnál.

— Az őrmester eszén nem tudtál túljárni. Látta, amint megfordultál, hogy megmentsd a gyerekek életét.

— Nem értem. Egyáltalán nem értek semmit.

— Szabad vagy, Rex — mondta Mr. Simpson. — Az első szabad robot a világon.

Átnyújtott nekem egy papírt. Elvettem, de nem olvastam el.

— És híres is lettél, Rex! — kiáltotta Paul. — A világ leghíresebb robotja. A Glenwood Labor tesztekét akar csinálni veled, hogy jobb robotokat gyárthassanak a jövőben.

— De hát mi történt? Ez nem lehet igaz. Biztosan álmodom.

Két ismeretlen is volt a szobában. Izgatottan néztek össze.

— Hallottad? Kétegy! Fantázia! Honnan szedi? Vajon minek az eredménye?

— Ez Rex, uraim — nevetett Paul. — Ne legyenek meglepve semmin. Rex egészen különleges robot.

— Az biztos — mondta az egyik idegen.

— Ezek az urak a Glenwoodtól vannak itt, Rex — mondta Paul. — Ők fogják veled a tesztekét megcsinálni.

Egyikük így szólt:

— Hihetetlen, hogy egy robot veszettséget tudjon szimulálni!

A rendőr őrmester felnevetett:

— Hát, ami azt illeti, nem csinálta valami jól!

A Glenwood embere összevonta a szemöldökét.

— Ezt maga nem érti. Az a fontos, hogy meg tudta egyáltalán próbálni. Hogy egyáltalán eszébe jutott.

— Hát próbálni próbálta, az igaz.

Most Becker kapitány szólt közbe.

— Ezt sosem fogom megemészteni. Hogy egy robot az orromnál fogva vezessen a saját hajómon! És ráadásul meghamisítsa az azonosítási számát!

Néhány kifejezést nem értettem, de ez most nem zavart, mert láttam Becker kapitányon, hogy nem dühös rám. Vigyorgott.

— Te és az apád hogy kerültök ide, Paul? — kérdeztem.

Lester del Rey: A szökevény robot

— Becker kapitány üzenetet küldött még az űrből — hogy ne aggódjon értem. Apa, amikor megkapta, eljött Kansas Citybe, és már várt rám az űrkikötőben, amikor az Oklahomát feloldották a vesztegár alól.

— A kis semmirekellő! — morogta Mr. Simpson. — Annyi izgalmat okozni anyádnak meg nekem! Légy felkészülve a büntetésre, fiatalember!

— Igen, apa — felelte Paul higgadtan—, fel vagyok rá készülve. De most felelhetek Rex kérdéseire, nem?

— Dehogynem. Ennyivel tartozunk neki.

— A család elköltözött, Paul. Hogyan kapták meg Becker kapitány, üzenetét?

— Utánunk hozták, Rex — mondta Mr.—, Simpson. — Toledóba érve, ideiglenes szállásra költöztünk, és amikor elkészült az állandó lakásunk, a telefonszám megváltozott. Csak éppen a Kansas City-i központ még nem tudott erről.

— Erről is tudsz, Rex?

Az őrmester elmosolyodott.

— Ha egyszer belekezdünk valamibe, nem végzünk ám fél munkát — mondta.

A Glenwood emberei fejcsóválva néztek egymásra, és ilyesmiket motyogtak:

— Hihetetlen! Fantasztikus!

— Ez határozottan új korszakot jelent a szakmában — mondta egyikük.

— Mr. Henningsssel mi a helyzet? Az ő tulajdona vagyok, nem? Nem fog visszakövetelni? — tettem fel félve a kérdést.

— Bebizonyosodott, hogy szó sem volt lopásról — mondta Becker kapitány. — Jogilag szökevénynek számítasz, Paul pedig...

— Bűnrészesed és felbujtód — mondta Mr. Simpson szigorúan.

Paul nem szólt semmit. Fogta a másik karomat, amelyiket Jane szabadon hagyott, s valami piszkot kezdett vakargatni a törzsemről.

— De a vádakat elejtettük — mondta az őrmester.

— És Glenwoodék, mivel azt akarták, hogy itt maradj a Földön, akkora összeget ajánlottak fel érted Mr. Henningsnek, hogy képtelen volt visszautasítani az ajánlatot.

— Megvásároltak? — kérdeztem, azzal a kezemben tartott papírra néztem.

A Glenwood egyik embere a fejét rázta.

— Nem. Felszabadítottunk. Ez is egy új nagy reklámhadjárat része, amit egy tehetséges, fiatal emberünk dolgozott ki. A cél az, hogy megerősítsük az emberek bizalmát a robotokban. Hogy rájöjjenek, mennyire kiaknázatlanok még az ebben rejlő lehetőségek. Te leszel egy teljesen új Glenwood-típus apja, Rex.

— Ha sikerül egyáltalán rájönnünk, hogy mitől vagy ilyen — tette hozzá mosolyogva a másik.

— De mi lesz a dolgom? És hova menjek? Otthona és családjá csak az embereknek lehet.

— Hova akarsz menni, Rex? — kérdezte Becker kapitány vigyorogva.

— Ki az űrbe, hogy velem sakkozhass?

— Nem hiszem, hogy ráérne erre — mondta az egyik Glenwoodos.

— Rexnek nagyon sok dolga lesz itt a Földön. Sokat fog utazni, és sok emberrel összeismerkedik majd.

Lester del Rey: A szökevény robot

— És hát a tesztek — mondta a másik.

Paulra néztem.

— És mi nem...?

— Dehogynem, Rex! — kiáltotta. — Velünk fogsz lakni. Hiszen hozzánk tartozol. Sokat utazol majd, de mindig hozzánk térsz haza.

Haza! Otthonom lesz hát a Földön! Belebizsergett a vezérlődobozom a gondolatba.

Még mindig Paulra néztem, és megszólaltam:

— Eszembe jutott valami.

— Micsoda?

— De hát én nem is tettem semmit. Egyáltalán nem is segítettem rajtad.

— Ezt meg hogy érted?

— Fantasztikus! — mormogta az egyik Glenwoodos.

— Úgy értem, hogy ha semmit nem tettem volna, akkor sem esett volna semmi bajod. Amit arról hallottam, hogy elloptál engem, és hogy milyen nagy bajba kerülsz emiatt, nem is volt igaz.

— Ezt még meg kell tanulnod az emberekről — mondta az őrmester.

— Sok mindent állítanak felelőtlenül. Nem olyan megbízhatóak, mint a robotok.

— És különben is tettél értem valamit, Rex — mondta Paul.

— Mit tettem?

— Azt, hogy én vagyok a legbüszkébb srác a Földön. És nemcsak büszke vagyok, hanem híres is lettem, hiszen az enyém volt Rex, a nagy robot.

— Nagyon örülök — mondtam.

— Fantasztikus! — ámult a Glenwood embere.

Én is egyetértettem vele, legalábbis addig, amíg rá nem jöttem, mit jelent mindaz, amiről itt most szó volt. De abban a pillanatban túlságosan boldog voltam ahhoz, hogy ilyesmivel törődjem.